

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANA BİLİM DALI

TRT ARABİA, AL-HADATH VE AL-ALAM HABER
KANALLARININ YEMEN'DEKİ SAVAŞA YAKLAŞIMI

DANAEIN SALEH ABDO MOHAMMED

YÜKSEK LİSAN TEZİ

Danışman

Prof. Dr. İbrahim TORUK

Konya-2023

ÖNSÖZ

Bu çalışma Selçuk Üniversitesi Gazetecilik Ana Bilim Dalı Öğretim üyelerinden Prof. Dr. İbrahim TORUK yürütücülüğünde hazırlanmış olup, Selçuk Üniversitesi sosyal Bilimleri Enstitüsü'ne yüksek lisans tezi olarak sunulmuştur. Yüksek lisans eğitimim süresince emeği ve bilgisi ile desteğini hiç esirgemeyen, üzerimde büyük emekleri olan, iki yıl boyunca bilgilerini bizlerle paylaşan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemi asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. İbrahim TORUK'a teşekkür ederim.

Ders dönemim boyunca sorularımı yanıtsız bırakmayan, her aşamada bana yardımcı olan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunuyorum. Deneyimlerinden yararlandığım ve yardımlarını esirgemeyen Dr. Abdullah ALTAMİMİ'ye ve isimlerini burada sayamadığım diğer arkadaşlarıma teşekkür ederim. Bu tezi, bana her türlü desteği veren ve yüksek lisansı bitirmemi sabırsızlıkla bekleyen sevgili ve değerli aileme ithaf ediyorum.

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı : Danaein Saleh Abdo Mohammed

Numarası : 194222002001

Ana Bilim / Bilim Dalı : Gazetecilik Ana Bilim Dalı

Programı Tezli Yüksek Lisans ☒ Dokt ☐a

Tez Danışmanı : Prof. Dr. İbrahim TORUK

Tezin Adı : Trt Arabia, Al-Hadath Ve Al-Alam Haber Kanallarının
Yemen'deki Savaşa Yaklaşımı

ÖZET

Haber bültenleri üzerinden, TRT Arabi, Al-Hadath ve Al-Alam kanallarının haber yayın eğilimlerinin Yemen'deki savaş olaylarına etkisi incelenen çalışmada, "TRT Arabi, Al-Hadath ve Al-Alam kanallarının haber yayın eğilimlerinin Yemen'deki savaş olaylarına etkisi nedir?" sorusuna cevap aranmıştır. Teorik kısımda, bölgesel ve uluslararası rolünün Yemen'deki çatışmayla ilişkisine ek olarak, savaşın patlak vermesinin nedenleri ve geçtiği zaman aşamalarından bahseden üç bölüm ele alınmıştır. Çalışmada, ayrıca TRT Arabi, Al-Hadath ve Al-Alam kanalları hakkında kısa bir giriş niteliğinde bilgi verilmiş, haberciliğin türlerine, biçimlerine ve aşamalarına da değinilmiştir. Çalışmanın son ve pratik kısmında araştırmacı, incelenen mecralarda yer alan haber bültenlerini biçim ve içerik açısından incelemeye tabi tutulmuştur.

Çalışma Al-Hadath ve Al-Alam kanallarında savaş olaylarını ele alan tek bir bakış açısına sahip olmasının yanı sıra, uydu kanallarındaki haber yayınlarının belirtilen zaman diliminde Yemen'deki savaşa büyük önem vermediğini göstermektedir. Çalışma Yemen'de habercilikte objektifliğin olmadığını ortaya koymaktadır. Ancak TRT Arabi kanalının Yemen'deki savaş olaylarını, çatışmanın taraflarının bakış açılarını benimsemeden tarafsız bir şekilde ele aldığını göstermiştir. İncelenen uydu kanalları; halkın duygularının ve Yemen'deki savaşa ilişkin birçok dosyanın gündeme gelmesine katkıda bulunmuştur.

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı	: Danaein Saleh Abdo Mohammed		
Numarası	: 194222002001		
Ana Bilim / Bilim Dalı	: Gazetecilik Ana Bilim Dalı		
Programı	Tezli Yüksek Lisans		Dokt
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. İbrahim TORUK		
Tezin İngilizce Adı	: The Effect of Reporting Tendencies of Trt Arabi, Al-Hadath and Al-Alam Channels on War Events in Yemen		

ABSTRACT

The effect of the news broadcasting tendencies of TRT Arabi, Al-Hadath and Al-Alam channels on the war events in Yemen was investigated through the news bulletins. why? In addition to the theoretical side, its regional and international role and its relation to the conflict in Yemen, the researcher discussed three chapters that talk about the reasons for the outbreak of the war and the time stages it went through, while the researcher also provides a brief introduction about TRT Arabi channels, Al-Hadath and Al-Alam. also touched upon the scope, types, forms and stages of the news. In the last and practical part of the study, the researcher examined the news bulletins in the examined media in terms of form and content.

The study shows that the news broadcasts on satellite channels did not attach great importance to the war in Yemen in the specified time frame, as well as the absence of another viewpoint covering the events of the war on Al-Hadath and Al-Alam channels. The study, which revealed the lack of objectivity in Yemen, on the contrary, showed that the TRT Arabic channel covered the war events in Yemen in an impartial way without adopting the perspectives of the parties to the conflict. Examined satellite channels contributed to the public's feelings and to the emergence of many files related to the war in Yemen.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YEMEN'DEKİ SAVAŞ

1.1. Savaşın Patlak Vermesinin Nedenleri	3
1.2. Yemen'deki Savaşın Zaman Aşamaları	4
1.2.1. 2011'in Devrim Sonrası Aşamasındaki Yemen.....	4
1.2.1.1. Körfez Girişimi ve Yürütme Mekanizması	4
1.2.1.2. Ulusal Mutabakat Hükümetinin Kurulması.....	5
1.2.1.3. Kapsamlı Ulusal Diyalog Konferansı.....	6
1.2.2. Hükümete Karşı Darbe ve 2014 Savaşın Patlak Vermesinin Aşaması.....	8
1.2.2.1. Husi'nin Meşruiyete Karşı Darbesi ve Sanaa Üzerindeki Kontrolü	8
1.2.2.2. Sanaa Düşmesi ve Cumhurbaşkanı Hadi'nin Ev Hapsinde Tutulması	8
1.2.2.3. Cumhurbaşkanı Hadi Aden'e Kaçması	9
1.2.2.4. Arap Koalisyonunun Yemen'de Askeri Müdahalesi.....	9
1.2.2.5. Yemen'de Koalisyonun Askeri Müdahalesinin Yasallığı	10
1.2.3. Geçici Başkent Aden 2015'in Kurtarılmasından Sonraki Aşama	11
1.2.3.1. Devlet Kapsamı Dışında Silahlı Oluşumlar Kurulması.....	11
1.3. İç Aktörler ve Yemen'deki Savaşta Roller	22
1.3.1. Genel Halk Kongresi	22
1.3.2. Husi Milisleri.....	24
1.3.3. Meşru Hükümet ve Ülke İçindeki Müttefikleri	25
1.4. Bölgesel Güçler ve Yemen'deki Savaşla İlişkileri.....	25
1.4.1. Yemen Savaşında İran'ın Rolü	26
1.4.2. Yemen Savaşında Suudi Arabistan'ın Rolü	28
1.4.3. Yemen Savaşında BAE'nin Rolü.....	28
1.4.4. Yemen Savaşındaki Katar'ın Rolü.....	29
1.4.5. Yemen Savaşındaki Umman'ın Rolü.....	30
1.5. Yemen Savaşındaki Uluslararası Güçlerin Rolü	32
1.5.1. Amerika Birleşik Devletleri'nin Yemen savaşındaki rolü	32
1.5.2. Yemen savaşındaki Rusya'nın rolü.....	35
1.5.3. Yemen Savaşındaki Avrupa Ülkelerinin Rolü	36
1.5.4. Yemen savaşındaki Birleşmiş Milletlerin Rolü.....	37

İKİNCİ BÖLÜM

SAVAŞ VE KRİZLERDE MEDYA VE HABERCİLİK

2.1. Savaş ve Krizler Sırasında Haberler ve Basında Yer Alan Haberler.....	40
2.2. Savaşlar ve Krizler Sırasında Haberciliğin Önemi	41
2.2.1. Kriz kavramı:.....	42
2.2.2. Savaş Kavramı:.....	43
2.3. Habercilik Konsepti, Türleri, Biçimleri ve Aşamaları.....	43
2.3.1. Habercilik Kavramı	43
2.3.2. Habercilik Türleri	44
2.3.3. Habercilik Biçimleri	45

2.3.4. Haberciliğin Aşamaları.....	46
2.4. Kriz Sırasındaki Haberciliği Etkileyen Faktörler:	49
2.5. Yeni Medya Işığında Haberciliğin Geleceği	49
2.6. Krizler Sırasında Medya Haberciliğinin Siyasi Etkileri	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI MEDYA VE YEMEN 2014'TEKİ SAVAŞIN HABERCİLİĞİ

3.1. Yemen Savaşındaki Uluslararası Uydu Kanallarının Haberciliği	52
3.1.1. Önyargı:	52
3.1.2. Medya bağlılığı:.....	53
3.2. Yemen Savaşının Dış Medya Haberciliği	54
3.2.1. Yemen Savaşının Uluslararası Kanalların Haberciliğinin Dezavantajları.....	54
3.2.2. Yemen Savaşının Uluslararası Kanalların Haberciliğinin Avantajları	60
3.3. Çalışmada İncelenen Uluslararası Kanalların Tanıtları.....	62
3.3.1. TRT Arabi Kanalı, Kuruluşu ve Gelişimi	62
3.3.2. Al-Alam Haber Kanalı, Kuruluşu ve Gelişimi	63
3.3.3. Al-Hadath Haber Kanalı, Kuruluşu Ve Gelişimi.....	64

DÜRDÜNCÜ BÖLÜM

TRT ARABİ, AL-HADATH VE AL-ALAM KANALLARININ YEMEN'DEKİ SAVAŞI YANSITMASI

4.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı	65
4.2. Araştırma Problemi:	65
4.3. Araştırmanın Önemi:	65
4.4. Araştırma Soruları:	66
4.5. Araştırma Bölümleri:.....	66
4.6. Araştırma Yöntemi	66
4.7. Çalışma Yaklaşımı.....	67
4.8. Geçmiş Çalışmalar.....	67
4.8.1. Birinci Çalışma:.....	67
4.8.2. İkinci çalışma:	68
4.8.3. Üçüncü çalışma:	68
4.8.4. Dördüncü Çalışma	69
4.8.5. Beşinci çalışma	69
4.8.6. Altıncı Çalışma	70
4.8.7. Önceki Çalışmaları Tartışmak	70
4.8.8. Geçmiş Çalışmalardan Yararlanım:.....	71
4.9. Araştırma Metodolojisi:.....	71
4.9.1. TRT Arabi Kanalı	71
4.9.2. Al-Alam Kanalı	86
4.9.3. Al-Hadath Kanalı.....	104
SONUÇLAR.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNERİLER.....	147
KAYNAKÇA	149

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 1	71
Tablo 2. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 2	72
Tablo 3. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 3	74
Tablo 4. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 4	75
Tablo 5. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 5	77
Tablo 6. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 6	78
Tablo 7. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 7	79
Tablo 8. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 8	80
Tablo 9. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 9	81
Tablo 10. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 10	82
Tablo 11. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 11	84
Tablo 12. Trt Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 12	85
Tablo 13. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 1	86
Tablo 14. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 2	87
Tablo 15. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 3	88
Tablo 16. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 4	89
Tablo 17. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 5	91
Tablo 18. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 6	92
Tablo 19. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 7	93
Tablo 20. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 8	94
Tablo 21. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 9	95
Tablo 22. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 10	97
Tablo 23. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 11	98

Tablo 24. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 12	99
Tablo 25. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 13	100
Tablo 26. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 14	101
Tablo 27. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 15	103
Tablo 28. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 1	104
Tablo 29. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 2	105
Tablo 30. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 3	106
Tablo 31. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 4	107
Tablo 32. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 5	108
Tablo 33. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 6	109
Tablo 34. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 7	110
Tablo 35. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 8	111
Tablo 36. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 9	112
Tablo 37. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 10	113
Tablo 38. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 11	114
Tablo 39. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 12	115
Tablo 40. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 13	116
Tablo 41. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 14	117
Tablo 42. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 15	117
Tablo 43. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 16	119
Tablo 44. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 17	120
Tablo 45. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 18	121
Tablo 46. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 19	123
Tablo 47. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 20	123
Tablo 48. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 21	124

Tablo 49. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 22	125
Tablo 50. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 23	126
Tablo 51. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 24	127
Tablo 52. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 25	127
Tablo 53. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 26	128
Tablo 54. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 27	129
Tablo 55. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 28	130
Tablo 56. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 29	131
Tablo 57. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 30	132
Tablo 58. El-Hadath Tv'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren	
Tablo 31	133
Tablo 59. İncelenen Kanallarda Kullanılan Haber Kalıpları.....	133
Tablo 60. İncelenen Kanallarda Yemen Meselesinin Yayınlanma Süresi	135
Tablo 61. İncelenen Kanallarda Yemen Meselesinin Yeri	136
Tablo 62. İncelenen Kanallarda Yemen Meselesinin Yayınlanma Saatleri ...	137
Tablo 63. İncelenen Kanallarda Sunulan Yemen Meselesinin Eksenleri	138
Tablo 64. İncelenen Kanallarda Barındırılan Kişilikler	139
Tablo 65. İncelenen Kanallardaki Kaynağın Kategorisi	141
Tablo 66. İncelenen Kanalların Söylemindeki Hedef İzleyiciler	143
Tablo 67. İncelenen Kanallarda İçeriği Öne Çıkaran Unsurlar.....	144
Tablo 68. İncelenen Kanallarda Kullanılan Uyarımlar	145

GİRİŞ

Uydu kanalları, güncel olaylar başta olmak üzere toplumu ilgilendiren tüm konulardaki eğilimlerin ve yönelimlerin şekillenmesi ve nesilden diğerine yüksek profesyonellik ile aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca iletişim alanındaki teknik ve teknolojik gelişmeler sayesinde kamuoyunu çeşitli siyasi ve sosyal alanlarda etkilemeyi ve insanların olduğu yere girmeyi başarmıştır.

"Dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen olay, birey evinde otururken görebilir ve tüm olaylar hakkında kamuoyun ortamlarında algı ve kanaat oluşturma sürecinde özellikle kiriz ve savaş dönemlerinde medya önemli bir rol oynamıştır ve halen de oynamaktadır, ayrıca halkın uydu kanallarına ve genel olarak medyaya bağımlılığının oranını artmaktadır". Bu önemi göz önünde bulundurarak medya, 2014 yılında patlak veren Yemen'deki savaş olaylarını başladığından beri habercilikte önemli bir rol oynamıştır (Hatem, 2017).

Savaşın ilk başlangıcından, özellikle Saada vilayetindeki hükümet güçleri ile Husi milisleri arasındaki savaşın başladığı 2014 yılından beri, Husi milisleri Yemen'in başkenti Sanaa'yı kontrol altına alarak meşru hükümete silahlı darbe ve ardından da siyasi ve askeri sahalarda yaşanan olaylar ve gelişmeler gelene kadar, çeşitli uydu kanalları Yemen savaşına büyük önem verdi ve tüm imkanlarını bilgiyi tek başına edinmek ve olayları farklı şekillerde ve gazetecilik biçimlerinde iletmek için kullanmıştır.

Yemen'deki savaş olayları için yerel ve uluslararası uydu kanalları taraf farklılıklar gösterdi. Hükümet kanalları, Husi milis darbesinin ilk başlangıcından beri, özellikle başkent Sana'a dışında faaliyet gösterenler ve hatta meşru hükümeti destekleyen siyasi partilere bağlı kanallar olmak üzere meşru hükümetin trarafında yer aldı. Buna karşı Husi milislerinin kanalları ve eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'e bağlı Genel Halk Kongre Partisi'nin kanalları darbeden yana tavır alarak yaşananları meşru hükümete karşı bir halk devrimi olarak değerlendirmiştir.

Ancak dikkat çekici olan, çeşitli biçimlerde uluslararası medyanın Yemen'deki savaş olaylarını yayınlarak geniş bir varlık kaydetmesi ve olaylarla ilgili yayınının bir uydu kanalından diğerine değiştiği görülmektedir. Bazı uluslararası uydu kanallarının, herhangi bir iç siyasi veya askeri varlığın aşırılığı veya önyargısı olmaksızın olayları dengeli ve rasyonel bir şekilde raporlamaya kararlı olduğu zamanda diğer bazı uluslararası uydu kanalları, sponsor ülkelerin talimatları ve gündemlerine göre Yemen'deki savaşı ele almaktadır.

Yemen'deki savaş uluslararası ve bölgesel taraflarca körüklendiğinden, bu ülkeler kendi iç gündemlerine uygun imajı taşması için medyalarını kullanmaya çalışmıştır. İran eksenine bağlı ve Husi milislerini destekleyen kanalların Husilerin bakış açısını aktararak koalisyonun Yemen'e müdahalesini halka yönelik bir saldırı olarak değerlendirmiştir, aynı zamanda milli orduyu ve halk direnişini saldırganlığın paralı askerleri olarak nitelendirip ve kamuoyu üzerinde her türlü aldatma ve tahrif etme

aracını kullanmış ve Yemen'deki savaşın farklı bir görüntüsünün aktarılmasına katkıda bulunmuştur. Benzer şekilde, Arap koalisyonuna bağlı uluslararası medya ve uydu kanallarının, Kararlılık Fırtınası'nın başlangıcından bu yana meşru hükümeti desteklemek için rol oynadı, koalisyona yakın medyanın, Yemen'deki meşru hükümetin politikasına ve askeri müdahale politikasına uygun bir köşeden olayları aktarmaya çalışmıştır, bu medyaların bir kısmının Yemen'deki askeri hareketleri destekleyen araçlara dönüşmüştür. Bu medyanın Yemen savaşı olaylarını ele almasında bir kusur olduğunu gösterdi ve araştırmacının uluslararası uydu kanalları tarafından habercilik konusunu ve Yemen'deki çatışma olaylarını ele alma biçimlerini tartışması ve incelemesi için bir motivasyon sağladı, özellikle Türk kanalı TRT Arabi, Suudi arabistan kanalı Alhadath ve İran kanalı Alalam.

Çalışmanın önemi, savaşın patlak vermesinin nedenlerine, savaşın geçtiği dilimleri ve aktif yerel güçlerin savaş kışkırtmadaki rolü başta olmak üzere Yemen'de yaşanan savaş olaylarının uluslararası uydu kanallarında haber yapma motivasyonunun nedenlerine dayalı olarak ele alan ilk araştırma çalışması olmasında yatmaktadır. Ayrıca çalışmanın birinci bölümdeki üçüncü konuda bölgesel ve uluslararası güçlerin rolü ve Yemen'deki çatışmayla ilişkileri ele alınacaktır.

Bunun yanı sıra, çalışmanın ikinci bölümünde uydu kanalların savaşlarda ve krizlerde oynadığı rol ele alınacak, bu sayede savaşlarda haberciliğin önemini ve habercilik kavramını, türlerini ve özelliklerini tanımlayacaktır. Üçüncü bölüm uluslararası medyanın Yemen'deki savaş olaylarını nasıl ele aldığından bahsederken, çalışmadaki uydu kanallarına bir giriş yaparak tartışacağız. Çalışmanın pratik yönü ise, Türk TRT Arabi, Suudi arabistanlı AlHadath ve İranlı Alalam kanallarının habercilik eğilimlerinin Yemen'deki savaş olaylarına etkisini ele almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YEMEN'DEKİ SAVAŞ

1.1. Savaşın Patlak Vermesinin Nedenleri

On yıl boyunca, özellikle Tunus, Mısır, Libya ve Suriye'deki Arap Baharı devrimlerinin bir uzantısı olarak 2011'de Yemen'de barışçıl popüler gençlik devriminin başlamasından bu yana, siyasi çatışma işaretleri, Sanaa'da eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in güçleri, iktidardan ayrılmasını talep eden protestoları bastırdıktan sonra ufukta belirmeye başladı (Muhammed, 2020).

Ancak o zaman devrim durmadı ve tam tersine ülke meydanlarında patlak verdi ve Taiz, Sana'a ve Aden üniversitelerinden öğrencilerin Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek'in hükümden ayrıldığı gece sokaklara akın etmesi ve Yemen Devlet Başkanı Ali Abdullah Salih'in görevden alınması talebiyle bir gençlik öğrenci devrimi olarak başladı. Ertesi gün, Sana'a Üniversitesi öğrencileri, bazı siyasi aktivistler ve gazetecilerle birlikte, Tunus halkının baskısı altında iktidarı bırakan Tunus Cumhurbaşkanı Zine El Abidine Ben Ali'nin kaçışının sabahı Sana'a'daki Tunus büyükelçiliğine gitti (Muhammed, 2020).

Devrim gençliğinin bu şekilde meydanlara akın etmesi, birkaç gün sonra siyasi partileri, özellikle sözde ortak toplantı muhalefet partilerini meydanlara gitmeye zorladı. Devrime katılan partiler, gençliğin liderlik boşluğu ve devrimcilerin siyasi tecrübe eksikliği ışığında, devrimci ve siyasi eylemde öne atıldılar. Böylece yavaş yavaş devrimci eylem halısını devrimcilerin ayakları altından çeker ve onu manevra ve alışverişe sahip siyasi çözümler arayan siyasi bir krize dönüştürdüğü devrimci eylemi kontrol eder (Nabil, 2022).

O dönemde siyasi partiler, gençlik devrimini sadece bir siyasi krize dönüştürdüler ki, tüm dış güçler de bunu istiyordu. Bir yandan Yemenlilerin değişim ve reform özlemlerine yanıt olarak, Suudi Arabistan Krallığı öncülüğünde Körfez ülkeleri düzenlediği 3 Nisan 2011 tarihinde sözde Körfez girişimi, diğer yandan ise kraliyet yönetimine tanık olan Arap Körfezi ülkelerine yayılan devrim rüzgarlarından korktukları için, girişim daha sonra ülkede siyasi bir çözüm için üç ana referanstan biri haline geldiğini açıkça ortaya çıkmıştır" (Nabil, 2022).

Kasım ayında açıklanan Körfez girişimi, muhalefetin liderliğinde bir yarıyariya hükümetinin kurulmasını ve Yemen'in bir dizi adımla çatışmadan çıkarılmasını içeriyordu. Ancak eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih, Husi milislerinin pelerini altında, meşru hükümet ve Cumhurbaşkanı Abdurabbu Mansur Hadi'a karşı ortaklaşa bir darbeye öncülük etti. Böylece başkent Sanaa ele geçirildi ve Devlet Başkanı Hadi ve Ulusal Mutabakat Hükümeti, tüm meşru devlet kurumlarını kontrol altına girdikten sonra ev hapsine alındı (A.-J. Net, 2022a).

1.2. Yemen'deki Savaşın Zaman Aşamaları

1.2.1. 2011'in Devrim Sonrası Aşamasındaki Yemen

Yemen, barışçıl gençlik devriminin ardından yeni bir siyasi ve askeri çatışma aşamasına girdi çünkü Yemen, zaman zaman çok sayıda siyasi çatışmaya ve askeri darbeye en tanık olan Arap ülkelerinden biridir, bu da Yemen toplumunun çoklu ideolojilere sahip bileşiminden kaynaklanmaktadır. Ancak son siyasi çatışma, 2011'de Tunus, Mısır ve Libya'da Arap Baharı olaylarına eşlik eden barışçıl gençlik devriminin eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in iktidardan ayrılmasını talep etmesiyle patlak vermiştir. Suudi Arabistan Krallığı tarafından 2 Kasım 2011'de sunulan ve Salih'in tüm Yemen siyasi unsurlarının katılmasıyla ve uluslararası kutsama ile imzaladığı ve iktidardan istifa etmesi karşılığında kendisine dokunulmazlık tanıyan Körfez girişiminin garantisine rağmen adam, ailesinin devlet güvenlik kurumları üzerindeki kontrolüne ek olarak, Genel Halk Kongresi başkanı olarak siyasi çalışma yapmaya devam etmiştir” (Ulaiba, 2022).

1.2.1.1. Körfez Girişimi ve Yürütme Mekanizması

Körfez girişimi, Suudi Arabistan Krallığı ve Arap Körfezi ülkeleri tarafından Yemen'deki geçiş sürecini organize etmek ve 2011'de eski cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih rejimiine karşı barışçıl gençlik devriminin ardından ortaya çıkan bir iç savaşın patlak vermesini önlemek için başlatılan siyasi bir süreçten başka bir şey değildi. Ancak savaşın nedenlerini ele almaya çalışmadı ve girişimin sponsorları, siyasi çatışmanın 1993'ten beri var olduğunu, Saleh'in oğullarını ve yeğenlerini üst düzey askeri ve güvenlik görevlerine atamaya başlamasıyla ve başkanlık süresini gelecek yıllara uzatabilmek için bir dizi anayasa değişikliği yapmasıyla bu yüzyılın ilk on yılında yoğunlaştığını fark etmemişlerdir (Adel, 2021b).

Yemen'de yaşam ve ekonomik krizleri çoğaldığı, işsizliğin ve yoksulluğun halk arasında yaygınlaşması ve yolsuzlukların meşru devlet kurumlarını aşındırdığı bir dönemde Yemenliler, Salih'in 33 yıllık otoritesinin ardından Salih rejiminin ayrılmasını talep etmek için sokaklara çıkmıştır. O dönemde komşu ülkeler, devrimin ülkelerine yayılma tehlikesini hissetmişler ve bu durum bölge ülkelerini, devrimin içeriğini boşaltacak ve yayılmasını engelleyecek siyasi çözümler aramaya yöneltmiştir. Burada Körfez ülkeleri Salih rejimi ile devrim yanlısı güçler arasında arabuluculuk yapmak için müdahalede bulundu bu sırada "Körfez Girişimi" bölgesel ve uluslararası sponsorluk altında formüle edildi ve Başkan Salih'in iktidarı, yardımcısı Abdurabbo Mansur Hadi'ye bırakmasını ve eski rejimin %50'si (Salih liderliğindeki), muhalefetin %50'si oranında Ulusal Mutabakat Hükümeti kurulmuştur. Bu girişimin amacı, siyasi geçiş sürecini organize etmek ve siyasi elitler arasındaki çatışmayı Yemen'in sorunlarına ve diğer mağduriyetlere odaklanmadan çözmek olmuştur (A.-J. Net, 2022a).

2 Kasım 2011'de, Körfez girişi, Salih tarafından Suudi başkenti Riyad'da tüm Yemenli muhalefet siyasi bileşenlerinin katılımıyla, Başkan Salih'e yasal kovuşturmadan dokunulmazlık verilmesi karşılığında ve Başkan Yardımcısı Abdurabbo Mansur Hadi'yi Yemen'in geçiş döneminin cumhurbaşkanlığına ataması ve Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin kurulmasına imzalandı (Saad, 2013).

1.2.1.2. Ulusal Mutabakat Hükümetinin Kurulması

Ulusal Mutabakat Hükümeti, Riyad'ın sunduğu Körfez girişiminin en önemli çıktılarından biriydi, böylece Başkan Yardımcısı Abdurabbu Mansur Hadi'y taraflarla d e Körfez girişimine imza atan taraflarla diyalog yürütmesi için gerekli anayasal yetkileri vermek üzere 2011 yılının (24) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkmıştır ve 2011'de Riyad'da imzalanan Körfez Ülkeleri Arap Devletleri İşbirliği Konseyi'nin girişimi ve yürütme mekanizmasına ve Genel Halk Kongresi ve müttefikleri ile Ortak Toplantı Partileri ve ortaklarının onaylarına dayanarak, Yemenli politikacı Muhammed Salem Basindwa, iki yıllık kronik geçiş döneminde ülke işlerini yürütmek üzere Ulusal Mutabakat Hükümeti'ni kurmakla görevlendirildi" (Avsat, 2022).

Hükümet, çeşitli Yemenli siyasi parti ve bileşenlerden oluşmasına rağmen, geçiş dönemindeki çalışmalarında birçok zorlukla karşılaştı. Ancak, Başkan Hadi ile Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanı Muhammed Salem Basanda arasındaki

anlaşmazlıklara ek olarak, yaşam koşullarında da gözle görülür bir iyileşme kaydedilmedi. Bu, hükümetin performansına olumsuz yansıdı ve Ulusal Mutabakat Hükümeti tarafından onaylanan bir fiyat dozunun ardından petrol türevleri yükselişe tanık oldu ve bu da Husi milislerinin sokağa çıkıp değişiklik talep etmek için Saada ve Sana'a'da mitingler düzenlemesine neden oldu (Adel, 2022).

1.2.1.3. Kapsamlı Ulusal Diyalog Konferansı

Yemen'de kapsamlı bir ulusal diyalog konferansı düzenlenmesi çağrısı, Birleşmiş Milletler gözetiminde bir Körfez girişimiyle yapılan ve eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in otoriteden alınmasıyla sonuçlanan otorite devri anlaşma kapsamında geldi. Diyalog komitesi 565 koltuktan oluşuyordu ve çeşitli Yemen partileri, Başkan Abdurabbuh Mansor Hadi başkanlığında ve özel elçisi Jamal bin Omar ve Körfez İş birliği Konseyi temsiliyle Birleşmiş Milletler gözetiminde yapıldı. Güney Yemen'de ayrılmak isteyen güney hareketinin bazı güçlerini ve bileşenlerini ise boykot etmiştir (A.-J. Net, 2022b).

Diyalog dönemi boyunca ve 18 Mart'taki oturumlarının başlamasından bu yana başta güney mesele, Saada mesele ve devletin gelecekteki şekli olmak üzere birçok ulusal konuyu tartıştı. Yemenliler bazı noktalarda uzlaşıırken bazı noktalarda ayrılığa düştüler. En belirgin anlaşmazlık noktalarından biri de güney meselesidir. Bu anlaşmazlığın birden çok boyutu vardı ve bunların en önemlisi devlet şekli meselesidir; yeni devletin şekli için çok çeşitli seçenekleri tartıştıktan sonra, tam yetkiye sahip yerel yönetim, ayrılma ve güney devletini yeniden kurma seçeneği ile iki bölgeyi veya çok bölgeyi bir federasyonun kurulması arasında değişiklik gösterilmiştir. Güney meselesinin bir uzlaşması olarak federalizme gitmek prensipte kararlaştırıldı, böylece elit ve güney eyaletlerindeki nüfusun ayrılık isteklerini ve kuzeydeki seçkinlerin çoğunluğu ve nüfüsünü tarafından desteklediği birliği koruma talepleriyle uzlaştırmaktadır. Anlaşmazlığı şu anda iki seçenekle sınırlanmaktadır (A.-J. Net, 2022b):

- **Birinci Seçenek:**

İki kuzey ve güney bölgesinden oluşan bir federal devletin kurulması ve güneye beş yıl sonra federasyon içinde kalma veya bağımsız bir güney devleti ayrılma kararı için referandum yapma hakkı verilmesi; bu seçenek, Diyalog Konferansı'na katılan Güney Hareketi grupları ve Yemen Sosyalist Partisi tarafından öne sürülmekte ayrıca

güneyin kendi geleceğini belirleme hakkı olduğunu düşenen Husilerin desteğini de almıştır. Buna karşılık İki ana parti, Genel Halk Kongresi ve Yemen Islah Topluluğu ve kuzeydeki büyük bir güçler kısmı ve siyasi ve sosyal elitler tarafından reddedilmişti çünkü kendi bakış açılarına göre Güney Sudan'ın ayrılığı senaryosunun tekrarı ve iki aşamadan oluşan yumuşak bir ayırım elde etmek için bir giriş noktasından başka bir şey değildir (A.-J. Net, 2022b).

- **İkinci Seçenek:**

Çok bölgeli sistemin ayrılma korkularını azalttığı ve Kuzey ve Güney halkları arasında hareket, çalışma, sahiplik ve diğer özgürlükleri ile ilgili hak ve özgürlüklerde ayrımcılık yapan yerel yasaların çıkarılmamasını sağlayan ve birliği korumak için uzlaşmacı bir çözüm olarak, En yüksek tavanı kuzey ve güneyi birleştiren bölgelerin kurulmasına ve en alt tavanı ise beş ayrı bölgenin (ikisi güneyde ve üçü kuzeyde) kurulmasıyla temsil edilen çok bölgeli bir federasyonun kurulmasıdır. Bu görüşle iki ana parti Kongre ve Islah bu seçenekte ısrar ediyor bunun yanı sıra Hadhramaut ve Mahra'daki güney partileri ve bir dereceye kadar Shabwa tarafından da kabul bulmuştur, bu da onu Sana'a ve Aden'deki merkezin egemenliğinden uzakta kendi bağımsız bölgesini oluşturmasını sağlıyor (A.-J. Net, 2022b).

Ulusal Diyalog Konferansı, siyasi bileşenler arasında on ay süren müzakerelerin ardından oturumlarını tamamladı ve Ulusal Diyalog Konferansı'nda Anayasa Hazırlama Komisyonu tarafından oluşturulan yeni anayasaya göre Geçici Devlet Başkanı Abdurabbo Mansor Hadi'nin görev süresinin, yeni cumhurbaşkanı seçilene kadar tam bir yıl uzatılmasını onaylanmıştır.

Belge Yemen Cumhuriyeti'nin seçilmiş cumhurbaşkanının meşruiyetini, Yemen'in yeni cumhurbaşkanı olarak seçilmek için büyük bir katılımı sandık başına giden Yemen halkından aldığını" doğruladı. Ek olarak; körfez girişimine göre, cumhurbaşkanının görev süresi, yeni anayasaya uygun olarak seçilen cumhurbaşkanının göreve başlamasıyla sona erecektir. Ancak Yemen'de silahlı bir grup olarak Husi milislerinin varlığı, büyük ölçüde itiraz ettiği ve temsilcilerinin daha sonra imzalamayı reddettiği ulusal diyalogun sonuçlarına gerçek bir tehdit oluşturuyordu, böylece Husi milisleri ve müttefiki Salih'in 21 Şubat 2015'te başkent Sana'a'yı devirmesinden sonra Yemenlilerin ulusal diyalog umutlarını sona ermiştir (Abdo, 2022).

1.2.2. Hükümete Karşı Darbe ve 2014 Savaşın Patlak Vermesinin Aşaması

1.2.2.1. Husi'nin Meşruiyete Karşı Darbesi ve Sanaa Üzerindeki Kontrolü

Yemen olayları, Sana'a'daki meşru hükümete yönelik askeri darbe öncesinde hızlandı ve hükümetin başarısızlığına ve o dönemde Yemen'in tanık olduğu yaşam koşullarının kötüleşmesine karşı bazı sesler yükselmeye başlamıştır, bu da Husi milislerini, petrol türevlerinin fiyatlarını artırmaya yönelik son kararları protesto etmek ve Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin devrilmesini talep etmek için başkent Sanaa'nın sokaklarına çıkmaya motive etti. Ancak protestolar farklı bir hal aldı ve Husi milislerinin kalesi olan Saada ilindeki savaşçıları Amran iline seferber etmeye başladı. Sonrası da Husiler ile ateşkese ilişkin siyasi anlaşmaya rağmen milislerle devam eden çatışmalar sonucunda bir dizi üyesiyle birlikte öldürülen Tuğgeneral Hamid Al-Qusaibi liderliğindeki 310. Zırhlı Tugay güçleri ile Husiler arasında büyük çatışmalara tanık oldu.

Husi milisleri Amran ilini devirmeyi başardı ve düşüşüyle birlikte Yemen'in başkenti Sanaa, Husiler için bir sonraki cephe haline geldi, çünkü Amran ili başkent kuzey geçidini temsil etmektedir ve sınırlarında devletin müstahkem kampları, görkemli dağları ve uluslararası havalimanısı bulunmaktadır.

21 Eylül 2014'te, Husi milisleri, Birinci Zırhlı Tümen kuvvetleri ve meşru hükümete bağlı bazı askeri birimlerle büyük çatışmaların ardından başkent Sanaa'nın kontrolünü ve eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in güçleriyle ittifakını duyurmuştur (Aref, 2022).

1.2.1.2. Sanaa Düşmesi ve Cumhurbaşkanı Hadi'nin Ev Hapsinde Tutulması

21 Şubat 2015, Yemen'in başkenti Sanaa'nın İran destekli Husi milislerine düştüğü tarihi temsil etmektedir. O sırada Abdul-Malik El-Husi, Sanaa kamplarının çoğunu kontrol eden eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Saleh ile ittifak kurduktan sonra şehrin kontrolünü ilan etti. Bu da meşru hükümete darbe ve başkentteki devlet bakanlıklarının, Merkez Bankası'nın, radyo ve televizyon binasının ve tüm devlet kurumlarının devrilmesi olarak kabul edilmiştir (Hamdoun, 2022).

Başkent Sanaa'ya vardiktan sonra, Husi milisleri ve müttefiki Salih, 19 Ocak 2015 Başbakan Halid Mahfouz Bahah ile istifaya zorlamadan önce Başkan Hadi ve

hükümetini ev hapsine aldı ve evini kuşattı ve cumhurbaşkanının bazı akrabalarını ve korumalarını öldürmüştür, ayrıca istifayı Yemen'de iktidarın devri için pratik önlemlere dönüştüren bir anayasal prosedürle darbeyi yasamaya gitmiştir. Ancak, 21 Şubat 2015'te bölgesel denetim altında gerçekleştirilen büyük bir istihbarat operasyonu, Cumhurbaşkanı Hadi'nin Sana'a'daki evinden çıkarılmasını ve Yemen'in geçici başkenti olarak istifasını geri çekmesinin ardından duyurduğu Aden şehrine gelişini sağlamayı başarmıştır (Yasin, 2022).

İran destekli Şii Husi Grubunun meşru hükümete karşı gerçekleştirdiği darbenin ardından başkent Sanaa'da Cumhurbaşkanı Abdurabbuh Hadi ve hükümeti ev hapsine alındıktan sonra, Cumhurbaşkanı Hadi 21 Şubat 2015'te Suudi Arabistan'a gitmek üzere yola çıkıp Yemen'de Suudi Arabistan önderliğindeki Arap askeri müdahalesine anlaşmasını yapmıştır.” (Alnazif 2021)

1.2.1.3. Cumhurbaşkanı Hadi Aden'e Kaçması

23 Şubat 2015'te Yemen cumhurbaşkanı, başkent Sanaa'daki Husi milislerinin pençesinden kaçmayı başarmıştır "Cumhurbaşkanlığı kaynakları, Hadi'nin güçlerinin Husi milisleri tarafından Sana'a'da cumhurbaşkanına ev hapsi uyguladığından beri kurulan güvenlik bariyerlerini gecenin geç saatlerinde birkaç arkadaşıyla birlikte bir taksiye saklanarak Cumhurbaşkanı Hadi'nin Sanaa'daki kuşatma altındaki evinden kaçışından bahsetmiştir (Ashraf, 2022).

İstifa eden Cumhurbaşkanı Abdurabbo Mansur Hadi'nin ülkenin güneyindeki Aden kentindeki yeni ikametgahına gelmesinden saatler sonra, "Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbo Mansur Hadi'nin 7 Mart 2015'te istifa kararını geri çekmesinin ardından Aden şehrini Yemen'in geçici başkenti ve Sana'a işgal edilen başkenti olarak ilan ettiği gibi, ülkenin cumhurbaşkanı olarak meşruiyetine bağlılığını ve meşru devlet kurumlarına yönelik Husi darbesini reddettiğini" teyit etti (A.-H. Kanalı, 2022).

1.2.1.4. Arap Koalisyonunun Yemen'de Askeri Müdahalesi

Yemen, 2015 yılında Husi milisleri ve müttefiki Salih'in ittifakı meşru otoriteden tam darbeyi ilan etmesinin ardından çatışmanın yeni bir aşamasına girdi. Buna göre başkent Sana'a kontrol edildi ve diğer kuzey illerine genişletildi ve aynı yılın şubat ayında Başkan Abdurabbu Mansur Hadi'nin kaçtığı ekonomik başkent Aden'e

ulaştı. Hadi, Aden'e geldikten sonra, önceki dönemde Husi milisleri tarafından verilen tüm kararları iptal etmiştir.

Bu hamle, kuzey illerinin yüzde 90'ını kontrol eden Husi ve Salih milislerinin, Lahj sınırı olan Taiz ilinin kontrolünü ele geçirdikten sonra güney illerine doğru ilerlemeye devam etmeleri konusunda kafaları karıştırdı. Aden'in etraflarında ve özellikle Lahj ilinde yapılan büyük savaşlardan sonra, Husi ve Salih milisler ittifakı Cumhurbaşkanı Abdurabbo Mansur'un ülkenin doğusundaki Al-Mahra iline ve oradan da bitişiğindeki Umman Sultanlığı'na kaçtığı Aden'deki Al-Tawahi sarayına ulaşmayı başarmışlardır" (Hakim, 2021).

İkinci günün sabahı (26 Mart'ta), Suudi Arabistan Krallığı, Yemen'de bir dizi Arap ülkesinin katılımıyla "Kararlılık Fırtına" adını verdiği askeri bir operasyon başlattı. Askeri operasyon, Yemen'deki meşruiyeti koruma misyonu ve Yemen Devlet Başkanı Abdurabbuh Mansur Hadi'nin ülkeyi Husi darbesinden koruma çağrısına yanıt olarak Sanaa'daki Yemen'in güneyindeki Aden şehrini ele geçirmenin eşliğinde olan Husi milisleri tarafından kontrol edilen askeri noktalara hava saldırıları düzenlemeye başlamıştır (Avsat, 2022).

1.2.1.5. Yemen'de Koalisyonun Askeri Müdahalesinin Yasallığı

Askeri müdahale de dahil olmak üzere devletlerin iç işlerine müdahale, uluslararası barış ve güvenliği tehdit ettiği için uluslararası hukuk düzeyinde reddedilenler arasında sayılmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası ilişkileri düzenleyen temel ilkelerden biri olan devletlerin iç işlerine karışmama ilkesi olan uluslararası hukukun önemli bir ilkesi ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler Antlaşması'nda, Birleşmiş Milletler'in devletin iç yetkisinde yer alan konulara müdahalesinin kabul edilemezliğini teyit eden Madde 02, Paragraf 07 uyarınca şart koşulmuştur. Askeri müdahale (güç kullanımı) ile ilgili olarak, 02. Maddenin 04. paragrafı, Birleşmiş Milletler üyelerini ilişkilerinde güç kullanımını veya tehdidini önlemeye mecbur etti, ancak, bu ilke genelleştirilmedi ve müdahalenin meşru olduğu iki istisnai durumdan bahsetmiştir (Moazza, 2018).

İlk durum, Güvenlik Konseyi'nin Şart'ın 7. Bölümünde yer alan baskıcı önlemleri uygulamak için bir üye devlete müdahale etme yetkisinde temsil edilirken, ikinci durum, devletlerin meşru haklarını savunma haklarını kullanmalarıyla ilgilidir.

Arap koalisyonu ülkelerinin askeri müdahalesinin Birleşmiş Milletler Şartı'nın 7. Bölümü ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararına dayanmıyordu. Ancak Arap koalisyonu ülkeleri tarafından iki öncülden meşru müdafaa hakkını kullanarak meşrulaştırıldı. İlk öncül, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51. maddesi uyarınca, Husi milislerinin meşru hükümete yönelik darbesine karşı meşru başkanı "Abdurabbo Mansur Hadi" tarafından temsil edilen Yemen Devletinin meşru müdafaa hakkıyla ilgilidir (BM, 2022).

Husi milislerinin kuzey illeri üzerindeki kontrolü ve geçici başkent Aden'e doğru ilerlemeye devam etmesi, Al-Tawhi kentindeki başkanlık sarayına ulaşması ve milislerin ve Salih'in güçlerinin devamlı hızlanan saldırıları, Cumhurbaşkanı Abdurabbuh Mansur Hadi'yi geçici başkent Aden'i terk ederek Suudi Arabistan başkenti Riyad'a gitmeye ve Yemen'e askeri müdahale ve devleti darbeden korumak için talepte bulunmaya zorladı. 26 Mart 2015'te ise Riyad, Yemen cumhurbaşkanının çağrısına yanıt olarak bir dizi Arap ülkesinin katılımıyla Kararlılık Fırtına'nın başladığını duyurdu (Moazza, 2018).

1.2.3. Geçici Başkent Aden 2015'in Kurtarılmasından Sonraki Aşama

1.2.3.1. Devlet Kapsamı Dışında Silahlı Oluşumlar Kurulması

Geçici başkent Aden'in 2015 yılı sonunda Husi milislerinin ve müttefiki Salih'in elinden kurtarılmasından sonraki aşama, özellikle Aden şehrini koruyan askeri ve güvenlik teşkilatları çöküşünden sonra, Aden şehri güvenlik boşluğuna tanık oldu. Bu güvensizlik, kenti korumak ve asgari düzeyde güvenlik ve istikrar sağlamak amacıyla, çeşitli eğilimlere sahip yerel eylemciler ve direniş güçleri komitelerinin kurulmasına yol açmıştır. Direniş güçleri Husi milislerine karşı çeşitli cephelere dağıtılırken, kurtarılan şehirlerin güvenliğinin meşru otoritenin sorumluluğunda olmasına ve BAE ile yapılan anlaşmanın güvenlik değil, kurtuluş çerçevesinde olmasına rağmen, Aden ve çevresinde, bir kısmı başından beri bu kuvvetleri oluşturmak ve onları Abu Dabi'ye bağlamak için hevesli olan BAE'de donanmış iki askeri tugaydan oluşan güvenlik kuşağı kuruldu. Ancak BAE, anlaşmayı dikkate değer bir şekilde es geçti ve ihracatı Yemen hükümetinin bütçesinin yaklaşık %60'ını oluşturan güney petrol bölgeleri üzerindeki etkisini genişletmek için bireysel olarak silahlı gruplar kurmaya gitmiştir" (Ali, 2021).

- **Güvenlik Kuşağı Kuvvetleri**

Mart 2016'da geçici başkent Aden'de, kentin Husi ve Salih milislerinden kurtarılmasının ardından Yemen'deki askeri müdahalede Arap koalisyonunun ortağı olan BAE'de personelinin bir kısmı donatılmış olan ve iki askeri tugaydan oluşan Güvenlik Kuşağı oluşturuldu ve üyelerinin sayısı, güçleri ikiye katlanmadan önce on bin askere ulaştı ve liderleri, askeri unsurları, ayrılma istekleri olan güney hareketine bağlı eylemcileri ve eski güvenlik unsurlarını içeriyordu. Bu kuvvetlerin erken başlatılmasına rağmen, BAE deneyimi diğer güney illerine aktarmak için çalışmadan önce, Lahj ve Al-Dhalea illeri de dahil olmak üzere başkent Aden'e bitişik şehirlere ve illere genişlemişlerdir (Al-Jazeera, 2022).

Güvenlik Kuşağı Kuvvetleri, oluşumlarının başlangıcında, Aden'deki birçok güvenlik sorununun sona ermesine katkı sağlamasına rağmen, faaliyet gösterdikleri bölgelerde halklarına karşı yaptıkları birçok uygulama nedeniyle kısa sürede yaygın bir kafa karışıklığı yarattı. Bu uygulamalardan biri kuzey illerinden yüzlerce kişinin Aden'den yerlerinden edilmesi ve sınır dışı edilmesidir, özellikle silahlı grupların, Aden'de yabancı bir gündem uygulayan silahlı grupların varlığına ilişkin korkuları artıran, Cumhurbaşkanı Abdurabbuh Mansur Hadi'nin sınır dışı sürecini durdurma talimatını reddetmesinin ardından güvenlik kuvvetlerinin bu uygulaması Aden'de durumun patlamasına neden oldu ve bir yanda meşru hükümet ile diğer bir yanda ayrılma isteklerini benimseyen BAE ve ona bağlı olan Aden'deki askeri oluşumları arasında gerilim ilişkisi başlamıştır (Ateq, 2022).

Güvenlik Kuşağı, Destek Kuvvetleri ile Fırtına Kuvvetleri dahil olmak üzere birkaç oluşuma bölünmüştür, Aden'deki Güvenlik Kuşağı komutanı Tuğgeneral Celal Al-Rubaie'nin BAE'nin Erm News web sitesi ile bir röportajda yaptığı açıklamaya göre, güney illerinde Güvenlik Kuşağı Kuvvetlerini oluşturan yaklaşık 13.000 asker de dahil olmak üzere yaklaşık 33.000 komutan ve asker vardır (Karam, 2022).

- **Güney Devleri Kuvvetleri**

Devler Tugayları, Ocak 2017'nin başlarında başlayan ve Kızıldeniz'e bakan batı kıyısını Husi milislerinin pençesinden kurtarmayı amaçlayan sözde Altın Mızrak olarak bilinen savaş sırasında etkili bir güç olarak ortaya çıktı. BAE, Yemen'in Kızıldeniz'deki en büyük limanı olan Hudeyde limanına doğru ilerlemenin yolunu, savaşçıların çoğu, Husilere karşı ideolojik düşmanlığı benimseyen ve meşru otoritenin en önde gelen

siyasi ve askeri aktörü olan Yemen Islah Topluluğu'na karşı BEA ile ortak konumu benimseyen Selefî hareketine ait olan kuvvetlerin insan unsurunun doğasına dayanarak buldu. Devler Kuvvetleri, Sahilde kurulduğunda, "Ebu Zara'a" lakaplı Abdurrahman Saleh el-Muharrami liderliğindeki beş askeri tugay içeriyormuştur (Al-Hurra, 2022).

Bu kuvvetlerin ilk çekirdeği, 2015-2016 yıllarında Aden, Lahj, Al-Dhalea ve Abyan'da Husilere karşı şiddetli savaflara katılan güneydeki direniş grupları ve taburlarından bir grup savaşçıyı temsil ediyordu. Bunların yanı sıra, 2013 yılındaki Dammaj olaylarında Husilere karşı mücadeleye katılan kuzey illerinden savaşçılar ve çeşitli medyalarda özellikle de 1994 yazındaki savaş neticesinde askerlikten uzaklaştırıldıklarını söyleyen diğer savaşçılar vardı. Devler Kuvvetleri 2017 yılının ortalarında Mocha limanını kontrol altına aldıktan sonra bu tugaylara 400 savaşçı bağlandı ve kuvvetler Hudeyde kentinin çevresine vardığında Tahama'daki Direniş Kuvvetleri saflarına katılmasının sonucunda tugay sayısı yaklaşık 12 oldu. Ancak bu tugay sayısı diğer ordulardaki normatif anlaşmayı yansıtmamaktadır; Edindiğimiz kaynaklar, bu tugayların gerçek ortalama kuvvetlerinin (600-700) bin asker arasında olduğunu gösterilmektedir (Al-Jazeera, 2022).

Konsantrasyonlarının kapsamına gelince, Tahami Direnişi de dahil olmak üzere Devler tugaylarının birimleri, ilk cephede Hudeyde şehrini kuşatan, İkinci cephede kıyı içinde, Kızıldeniz'de Babu'l-Mendeb'den Hudeyde'ye, Khokha şehrinin ötesinden Hays'a ve Taiz ve Hudeyde şehirleri arasında uzanan Halid bin Velid'in Taiz'deki üssü (kampı) dahil olmak üzere bulunmuştur. Bunun bir kısmı, Tümgeneral Haitham Qassem liderliğindeki 20. tugay, Nabil Al-Mushoushi liderliğindeki üçüncü destek tugay, Muhammed el-Bukari liderliğindeki Beşinci Cumhurbaşkanlığı Koruma tugay ve Bassam Mihdhar komutasındaki 3. piyade tugayı devrildi, bunun yanı sıra Yemen'in güney kıyılarında sınırlı bir şekilde yayılmıştır (Hassan, 2022).

• Cumhuriyet Muhafızlar Kuvvetleri (Ulusal Direniş Kuvvetleri)

Cumhuriyet Muhafızlar Kuvvetleri, 2012-2013 yıllarında, Cumhurbaşkanı Salih'in oğlunun başkanlığında silahlı kuvvetlerin yeniden yapılandırılması sürecine giren Cumhuriyet Muhafızları Kuvvetlerinden farklı değildir. Marib, Qataba, Aden, Mocha ve Khokha'da bulunan kabul merkezleri aracılığıyla Cumhuriyet Muhafızları, Özel Kuvvetler, Merkezi Güvenlik ve çeşitli Yemen bölgelerinden ve siyasi yönelimlerden diğer sivillerin birçok üyesini çeken bir Cumhuriyet Muhafızlar

Kuvvetleri görüntüsüdür. Formasyonunun tamamlandığı, üyelerinin BAE gözetimi ve desteği altında Aden kentindeki eğitim kamplarında yoğun eğitim programlarından geçtikten sonra Nisan 2018'de duyurulmuştur.

Bu kuvvetlerin komutanlığını Tarık Muhammed Salih'e verildi ve ilk operasyonları Taiz'in batısındaki Mocha kavşağında başladı ve Halid Kampına bakan bazı tepeleri kontrol edebildi, ayrıca diğer birimleri Devler Kuvvetlerine ve Hudeyde limanına doğru ilerleyen Tahami direnişine katılmak için itilmiştir. Askeri operasyonların başlamasıyla birlikte, BAE medyası Tarık Salih'i "Cumhuriyet Muhafızları Tugayları komutanı" olarak tanımlamak yerine BAE'nin onu batı kıyısında konuşlanmış tüm kuvvetlerin lideri olarak dayatma niyetlerini tespit eden bir adımla "Ulusal Direnişin Lideri" olarak nitelendirmiştir. Tarık Salih liderliğindeki kuvvetlerin gerçek gücü 5000-6000 asker arasında değişmektedir (Arabi, 2022).

Bazı tahminler Cumhuriyet Muhafızlar Kuvvetlerini 10.000 asker olduğunu ve Devler Kuvvetlerinin Hudeyde şehrinin güney ve doğu girişlerine yaklaşmasıyla birlikte, çeşitli medya kuruluşları Cumhuriyet Muhafızlarının ilk cebhede Kilo 16 civarında, Hudeyde şehrinin girişlerinden birinde katıldığını bildirdi. Ayrıca diğer taburlar, kurtarılan bölgeleri Husi saldırılarından korumak için ikinci cebheye farklı kuvvetler içinde çalışmaya devam etmiştir (Arabi, 2022).

• **Hadramawt ve Shabwa Elit Kuvvetleri**

Elit Kuvvetler, 2016 Nisan ayında El Kaide'ye bağlı Ansar Al-Sharia grubunun ayrılmasından sonra Mukalla şehrinin kontrolü sırasında BAE'nin Hadramut ilinde (sahil) oluşturduğu, finanse ettiği ve konuşlandığı güçlere ve 2017'den beri Shabwa ilinde konuşlandırılan benzer kuvvetlere verilen bir tanımdır. Bu kuvvetlerin doğası aşağıdaki gibi açıklığa kavuşmaktadır.

○ **Hadramawt Elitleri:**

Hadramawt Elit Kuvvetleri, güvenlik güçleri ile silahlı kuvvetler arasında çeşitlilik göstermekte olup, bunların çoğu, Mukalla şehrinde konuşlu İkinci Askeri Bölge liderliğine bağlı, farklı isimlerle müstakil tugaylar halinde oluşturulmuştur. Hepsi Hadramut sahilindeki şehirlerde konuşlanmış olan bu tugaylar Şibam Tugayı, El-Ahkaf Tugayı, El-Reyyan Tugayı ve Barshid Tugayı'dır. Bu tugaylar aynı zamanda ikinci askeri bölgenin komutanı olan eski Hadramawt valisi Tümgeneral Faraj Al-

Bahsani'nin liderliğindedir. Ancak adam, Mukalla şehri yakınlarındaki Al-Rayyan Havalimanı'nda ikamet eden temsilcisi aracılığıyla BAE liderliğinin saldırıları nedeniyle bu konuda zorluklarla karşı karşıya bulunmuştur.

Shabwa Elitleri:

Bu kuvvetler, BAE tarafından desteklenen Güney Geçiş Konseyi ile yakın ilişkilerinden dolayı BAE'ye daha sadık kalır ve insan gücü Shabwa ilinin bazı ilçelerinden oluşurken, Bayhan ilçesi gibi tamamen meşru otoritenin organlarına tabi olan diğer ilçeler bu oluşumun dışında kalmaktadır. Bu, elit askerlerin, enerji kaynakları ve iletim hatları, kıyı şeridi, petrol şirketleri, Balhaf doğalgaz projesi, limanlar, havaalanları ve Hadhramut, Abyan ve Aden illerini birbirine bağlayan yolların bulunduğu bölgelerdeki bağlantılarının ve faaliyetlerinin önemini yansıtmaktadır (Althahab, 2022).

Shabwa Elit Kuvvetlerinin konuşlanma alanları, komutası Marib şehrinde bulunan üçüncü askeri bölgenin harekât sahasında yer almasına rağmen, Aden'deki Güvenlik Kuşağı Kuvvetleri gibi BAE'nin sağladığı çeşitli fonlar ve Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının liderliğinden bağımsız olarak bu güçlerin kaderini ve maaşlarını kontrol edebilme sağlaması sayesinde Balhaf bölgesinde ikamet eden BAE delegesinden talimat almaktadır (Althahab, 2022).

2018'in başında, daha önce Ansar al-Sharia'ya (El Kaide) katılan yaklaşık 150 kişinin bir dizi onarım ve rehabilitasyona tabi tutulduktan sonra insan elit kuvvetlerinin gücüne katıldı böylece yaklaşık 6.000 askere ulaştı, o da aşiret liderleri tarafından ve Arap koalisyonunun himayesinde olan anlaşmalara dayanarak yapılmıştır (Althahab, 2022).

BM Yemen Uzmanlar Komitesi'nin Ocak 2018'de Güvenlik Konseyi'ne sunduğu bir rapor, bu oluşumları (Aden, Lahj ve Abyan'daki Güvenlik Kuşağı Kuvvetleri ile Hadramawt, Shabwa ve Almahra Elit Kuvvetleri) veya raporda belirtildiği gibi "vekaletle savaşılan" güçlerini ortaya çıkarmıştı. BM Yemen Uzmanlar Komitesi'nin raporu "koalisyonu üye devletler tarafından desteklendiklerini ve oluşumlarının Yemen'de istikrar, güvenlik ve barış tehdit ettiği ve oluşturduğunu ve doğrudan Yemen kontrolü altında olmadığı sürece devleti parçalamakla tehdit ettiğini" de eklemiştir(Tawfiq, 2022b).

Bu oluşumların Yemen'in güney illerinde kurulduğunu, sadakat borcu bulunmadığını ve Milli Ordu'nun ve meşruiyete bağlı liderlerinin emirlerine uymuyor ayrıca Koalisyona bağlı askeri uzmanlar da onları Yemen'in içinde Mukalla'daki Al-Rayyan Havaalanı gibi ve Yemen'in dışında özellikle Eritre'deki karargahlarda eğitiyor. Bu oluşumlar maaşları BAE tarafından alır, ancak üyelerine Suudi riyali (BAE dirhemi değil) olarak verilir ve yeni başlayan askere 1.200 Suudi riyalden (320 dolar) başlar ve askeri rütbe yükseldikçe yükselmektedir. Bu oluşumların eylemlerinden, görevlerinden ve coğrafi kapsamlarından, oluşturmasının amacının koalisyonun iddia ettiği gibi Husi milisleriyle savaşmakla değil de BM Güvenlik Konseyi'ne sunulan uluslararası uzmanların raporunda belirtildiği gibi Cumhurbaşkanı Hadi ve hükümeti tarafından temsil edilen meşruiyeti baskı altına almak için oluşturulduğu anlaşılıyor (Tawfiq, 2022).

- **Aden Olayları ve Geçiş Konseyi'nin Oluşumu**
- **Aden'de Geçiş Konseyi'in Meşru Hükümete Darbesi**

Geçici başkent Aden'in Husi milisleri ve müttefiki Salih'ten kurtarılmasının ardından, Temmuz 2015'te yeni bir çatışma döngüsüne girdi. Abu Dabi, Suudi Arabistan Krallığı liderliğindeki koalisyon ülkeleri arasındaki koordinasyon ve entegrasyon çerçevesinde şehrin ve bazı güney bölgelerinin denetimini devraldı. Ancak BAE, hükümetin çerçevesi dışında güvenlik ve askeri silahlar inşa ederek, devlet kurumlarını baltalayarak ve ulusal projeye ait olan herkesle savaşarak meşru hükümetin genel politikaları ve eğilimleri, darbeyi sona erdirmek ve Yemen devletini geri almakla temsil edilen Kararlılık Fırtınası'nın ilan edilen hedefleri ile çelişen özel bir gündeme göre denetimi uygulamaya can atıyordu (Abdullah, 2022).

Bu bağlamda Abu Dabi, Shallal Shaye'nin Aden güvenlik müdürü olarak attığı gibi, 2016 yılında suikaste uğrayan eski valisi Cafer Muhammed Saad'ın öldürülmesinin ardından Aden iline vali olarak atanan Aidarous al-Zubaidi gibi güç hiyerarşisinde ayrılma projesini sahiplenen güneyli figürleri empoze etmeyi başardı. O sırada BAE, Aden şehrindeki güvenlik tesisleri ve askeri aygıtlar üzerindeki kontrolünü sıkılaştırdı ve meşru hükümetin gözünden uzakta eğitim kampları açtı. "BAE, Başkan Abdurabbo Mansur'un şehre giriş ve çıkışını bile kontrol ediyordu" (Madabesh, 2022).

Yemen hükümeti ile BAE arasındaki ilişkiyi yeniden kurmak amacıyla Şubat 2017'nin sonunda Başkan Hadi, BAE'nin başkenti Abu Dabi'yi ziyaret etmiş; ancak bir

cumhurbaşkanlığı yetkilisinin "Arabi 21" web sitesine yaptığı açıklamaya göre, BAE liderlerinden sıcak bir karşılama almadığı için hayal kırıklığına uğramıştır.

Aksine, Abu Dabi havaalanına gelişinde, istihbarat yetkilisi Tümgeneral Ali Muhammed Hammad Al Shamsi tarafından iki taraf arasındaki ilişkideki krizin derinliğini somutlaştıran cansız bir sahnede karşılandı. Hadi, Muhammed bin Zayed'in resmi görüşmeleri reddetmesi nedeniyle "Abu Dabi'yi" sinirli bir şekilde terk etmiş ve Riyad'a doğru yola çıkmıştır. Kaynaklar, Muhammed bin Zayed'in Hadi ile ayakta ve hızlı bir şekilde buluştuğunu, daha sonra herhangi bir genişletilmiş toplantı yapmadan ayrıldığını ve toplantının istihbarat yetkilisi Al Shamsi'ye emanet ettiğini söylemektedir (Ateq, 2022).

Yemen Devlet Başkanı Abdurabbu Mansur Hadi, savaşın tırmanmasının ardından 27 Nisan 2017'de Aden Valisi Aidarous Al-Zubaidi'yi görevinden alan ve yerine Abdülaziz Al-Muflihi'yi atanan bir karar yayınladı.

Hadi'nin kararları Güney Hareketi'nin bazı liderleri ve üsleri tarafından öfkeli tepkilerle karşılanmış, Aden'deki yürüyüş alanlarında halk seferberliği çağrısında bulunmuş, Zübeydi'yi görevden almayı reddeden ve ona Güney Geçiş Konseyi adı altında güneyi yöneten ve temsil eden bloğun başkanlık yetkisi veren tarihi Aden bildirisini duyurmuştur. Bu gelişme, BAE medyasındaki öfke ve Hadi'nin meşruiyetini kaldırma çağrısına davet eden BAE yetkililerinin açıklamalarıyla aynı zamana denk gelmiştir. Ancak Başkan Hadi'nin Suudi hükümdarı ile görüşmesi, krallığın Başkan Hadi'nin kararlarına desteğini gösterdi. Bu da geçici başkent Aden'de hükümet güçleri ile Güney Geçiş Konsey'i arasındaki gerilimin ortadan kalkmasına neden olmuştur.

Aden kentindeki istikrar durumu uzun sürmedi tam tersine de Geçici başkent Aden'in güvenliğini sağlamakla görevlendirilen cumhurbaşkanlığı koruma kuvvetleri ile Geçiş Konseyi'nin Güvenlik Kuşağı Kuvvetleri arasında çatışmalar yeniden başlamasıyla hükümet güçleri ile Güney Geçiş Konsey hükümetinin unsurları arasındaki çatışma belirtileri günden güne ufukta belirdi. Bir sürü çatışmalardan sonra, hükümet güçleri Abyan'daki Zanzibar kentinden askeri destekler gelmesiyle ilerlemeyi başarmıştır. Ancak BAE uçakları hükümet güçlerini Aden'in eteklerinde bombaladı ve ardından Aden girişindeki Al-Alam noktasında Ulusal Ordu güçlerinin 300'den fazla

askerinin öldürüldüğünden sonra hükümet güçleri pahasına geçiş güçleri lehine savaşın ölçeği değişti (Al-Arabi, 2022).

Bu hükümetin pozisyonu değiştirdi ve resmi makamlar BAE'nin Yemen'e askeri müdahalesinde ihlalleri hakkında ilk kez konuştu. Bu bağlamda Yemen Dışişleri Bakanı Muhammed El Hadrami, New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, BAE'yi geçici başkent Aden'de devlete karşı yapılan darbede Güney Geçiş Konseyi milislerini desteklemekle suçladı ve Yemen ordusunun, Güney Geçiş Konseyi tarafından yapılan silahlı darbeye karşı karşıya kaldıktan sonra BAE uçakları tarafından bombalandığını vurguladı.

Aden'deki bu olaylar, Suudi yetkilileri siyasi partileri toplamaya sevk etti ve meşru hükümetin liderliği ile Geçiş Konseyi liderliği arasında Riyad İstişareleri'ne ev sahipliği yaptıklarını duyurdu (Al-Youm, 2022).

- **Geçiş Konseyi, Güney İllerinde Özyönetim İlan Etmesi**

26 Nisan 2020'de Güney Geçiş Konseyi, güney meselesine yönelik komployu kınayan, özyönetimini ilan eden ve Yemen'deki tüm güney illerinde olağanüstü hâli ilan eden bir bildiri yayınladı. Konsey açıklamasında kitleleri güney siyasi liderliği çevresinde toplanmaya çağırdı. "O zamandan da Geçiş Konseyi, bankanın dış girişlerini ve bankayı korumaktan sorumlu olan Suudi kuvvetlerinin geri kalanını kontrol altına aldı ve Aden'deki Merkez Bankası'ndan özyönetim bildirgesini uygulamaya başladı. Bu durum geçiş konseyi, başkalar kontrolünde olan şey üzerinde fiili kontrol ilan etmiş gibi görünmüştür.

Geçiş Konseyi'nin özyönetim açıklamasının duyurusu, meşru hükümet ile Güney Geçiş Konseyi arasında imzalanan Riyad Anlaşması'nın askeri bölümünün uygulanmamasının ardından geldi (Majid, 2022).

Ancak Geçiş Konseyi'nin güney illeri için özyönetim ilanı, Hadramut, Shabwa, Mahra, Abyan, Sokotra ve Lahj illerinin yetkilileri, Geçiş Konseyi'nin özyönetim bildirgesini reddettiklerini ve Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbuh Mansur Hadi'nin meşruiyetine bağlı olduklarını art arda açıklamalarda bulunarak, büyük bir ret ile karşılanmıştır.

Shabwa ilindeki Güvenlik Komitesi yaptığı açıklamada, Cumhurbaşkanı Hadi olağanüstü hâl ilan etmeye yetkilidir ve başka hiç kimsenin bu bildiriye uygulamaya hakkı olmadığını söylemiştir.

Güney Yemen'in en büyük ve kaynak bakımından en zengin ili olan Hadramut ilindeki yerel yönetim, meşru hükümetin yanında ve Başkan Hadi'nin liderliğinin arkasında olduğunu teyit ederken, El-Mahra ilindeki yerel yönetimin açıklaması, Geçiş Konseyi'nin özyönetim duyurusunu Riyad Anlaşması'na karşı bir darbe ve devam eden siyasi çatışmanın konsolidasyonu olarak değerlendirmiştir. Benzer şekilde, Abyan, Sokotra ve Lahj illerindeki yerel makamlar, Geçiş Konseyi'nin güney özyönetim ilanını reddettiklerini ayrı ayrı açıklamalarla duyurdular ve Cumhurbaşkanı Hadi'nin meşruiyetini destekleme çağrısında bulunmuşlardır (Aziz, 2022).

Suudi Arabistan Krallığı'nın meşru hükümet, Geçiş Konseyi ve çatışan taraflar için yaptığı çağrıdan sonra, Riyad, Geçiş Konseyi'nin yaptığı özyönetim ilanından vazgeçmesi karşılığında iki taraf arasında daha önce imzalanan anlaşma üzerindeki çalışmaları hızlandıracak bir mekanizma sağladı. O zaman, Başkan Abdurabbo Mansur, Muin Abdul-Malik'i yeni bir hükümet kurmakla görevlendirdi ve Riyad Anlaşması'nın uygulanmasını hızlandırma adımlarının bir parçası olarak Aden ili güvenlik direktörlüğüne atanmasının yanı sıra Geçiş Konseyi Başkanlığı üyesi Ahmed Hamed Lamles'in geçici başkent Aden'in valiliğine atanmasına yönelik bir cumhuriyet kararı yayınlandı (Arabi21, 2022).

- **Riyad Anlaşmasının İmzalanması**

Aden'de meşru hükümet ile Güney Geçiş Konseyi arasındaki anlaşmazlığın artması ve iki taraf arasındaki çatışmaların yoğunlaşmasının ardından Suudi Arabistan, başkenti Riyad'da siyasi görüşmeler yaparak durumu kontrol altına almaya çalıştı.

5 Kasım 2019'da uluslararası kabulü olan hükümet ve Güney Geçiş Konseyi, İlki Ağustos 2019'da hükümet güçleri ile Geçiş Konseyi hükümeti üyeleri arasında patlak veren ve BAE tarafından desteklenen Geçiş Konseyi güçlerinin Aden ve Shabwa ve Abyan illerinin bir kısmı üzerinde kontrolü ile sona eren askeri çatışmanın durdurulmasını olan iki hedefe ulaşmaya amaçlayan Riyad Anlaşması'nı imzaladı. Bunun yanı sıra Suudi Arabistan ile BAE ve onların müttefikleri arasındaki anlaşmazlığın Suudi Arabistan'ın himayesinde sahada çözmeyi, Husi karşıtı kamp içinde neredeyse sürekli olan çatışmanın sona erdirilmesine yönelik umutları artırmayı,

hükümetin güney illerinde BAE ile stratejik ilişkisini yeniden düzenlemeyi ve Geçiş Konseyi güçlerinin devlet aygıtına entegrasyonu ve federal Yemen projesinin sağlamlaştırılmayı amaçlamıştır.

Riyad Anlaşması'nın imzalanmasının ardından neyin uygulanması gerektiği konusunda bir tartışma başladı. Cumhurbaşkanı Hadi ve hükümeti anlaşmadan askeri ve güvenlik düzenlemelerinin başlatılması konusunda ısrar ederken, Güney Geçiş Konseyi önce siyasi kısmın uygulanmasını talep etti. Bu anlaşmazlığın devam etmesi anlaşmanın şartlarının çoğunun uygulanmasını engellemiştir. Aylarca süren müzakereler ve kesintilerden sonra, anlaşmanın eş zamanlı olarak uygulanması konusunda anlaşmaya varıldı, ancak bu, Suudi Arabistan, çatışma bölgelerinde kuvvetleri yeniden konuşlandırmak amacıyla Aden ve Abyan'a gelen bir askeri komite oluşturmaya ve geçici başkent Aden'den Geçiş Konseyi unsurlarının çıkarılmasına rağmen uygulamaya geçmedi. Ancak komite, 11 Aralık'ta bir takım askeri tugayların temas bölgelerinden Suudi gözetimi altında transfer edildiğine ilişkin duyuruya rağmen, görevinde başarısız olmuştur (Naif, 2022).

Aradan tam bir yıl geçti ve bu maddelerin hiçbirini yerine getirilmedi ancak anlaşmanın uygulanmasını ilerletmek için Başkan Hadi, Geçiş Konseyi genel sekreteri Ahmed Hamid Lamlas'ı Aden'e vali olarak ve Tuğgeneral Ahmed Muhammed El Hamdi'nin geçici başkentten güvenlik direktörü olarak atamak gibi küçük adımlar attı. Ayrıca Hadi hükümeti ve Geçiş Konseyi de başlangıçta bakanlık hisselerini paylaşmaya başlamışlardır.

Suudi Arabistan işleri ilerletmeye çalıştı, ancak uygulanması gereken öncelikler üzerinde yeni bir anlaşmazlık durumuyla karşılaştı. Geçiş Konseyi, askeri güçlerin yeniden konuşlandırılmasından önce hükümeti kurmakta ısrar ederken, meşru hükümet, hükümeti kurmadan önce Geçiş Konseyi güçlerinin Aden'den çekilmesi ve gerginliğin odağının azaltılması konusunda ısrar ediyordu. Ancak Riyad hem hükümetin kurulmasını hem de geçiş güçlerinin Aden'den çekilmesini aynı anda dayattı (Hassan, 2021).

Aylarca süren gerginlikten sonra Geçiş Konseyi ve meşru hükümet, Riyad Anlaşması'nın uygulanmasını hızlandırmak için bir mekanizma imzaladı. Mekanizma, gerilimin sona erdirilmesi, Aden'deki Cumhurbaşkanlığı Koruma Güçlerinin yeniden konuşlandırılması ve Geçiş Konseyi'nin askeri güçlerinin Lahj ve Al-Dhalea illerine

geri çekilmesini temsil eden üç aşamalı bir yaklaşım geliştirdi. Bunun yanı sıra hükümeti ilan etmek ve Geçiş Konseyi güçlerini Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının saflarına yeniden entegre etmesidir (Husam, 2019).

Ancak sorun şu ki, taraflar siyasi anlaşmanın bazı şartlarını, anlaşmanın güvenlik ve askeri yönlerini uygulamadan uygulamışlar, bu da çatışmayı tek noktaya itmiş ve sonuç olarak Geçiş Konseyi Sokotra adasına uzanmış ve BAE tarafından desteklenen silahlı gruplar tarafından düşürüldü (Adel, 2021a).

- **Başkanlık Liderlik Konseyi'nin Oluşumu ve Yetki Devri**

Şaşırtıcı ve beklenmedik bir şekilde, Yemen Devlet Başkanı Abdurabbo Mansur Hadi, 7 Nisan 2022'de cumhurbaşkanının yetkilerinin, diğer 7 üyeyle birlikte Tümgeneral Rashad Al-Alimi başkanlığındaki bir Liderlik Konseyi'ne devretti ve Başkan Yardımcısı Ali Mohsen Al-Ahmar'ın anayasal deklarasyonla görevinden almıştır. Bu duyuruya göre, geçiş döneminin uygulanmasının tamamlanması için Rashad Al-Alimi başkanlığında 8 üyeli bir Başkanlık Konseyi oluşturulmasına karar verildi, Başkanlık Konseyi üyeleri arasında Sultan Ali Al-Arada, Tarık Muhammed Salih, Abdul Rahman Abu Zara'a, Othman Hussein Megali, Aidarous Qassem Al-Zubaidi, Faraj Salmin Al-Bahsani ve Abdullah Al-Alimi Bawazeer yer almaktadır. Deklarasyon, Cumhurbaşkanı Hadi'den Başkanlık Liderlik Konseyi'ne yetki devrini ve geçiş döneminin görevlerinin yerine getirilmesini tamamlamak için Başkanın tüm yetkilerine devredilmesini içeriyordu. "Bu Körfez İş birliği Konseyi'nin geçtiğimiz mart ayı sonunda Riyad'da başlattığı Yemen-Yemen istişarelerinin, meşruiyete bağlı çeşitli Yemen unsurlarının temsilcilerinin katılımıyla kapanış oturumuna saatler kala olmuştur" (Abdullah, 2022).

Bunun, Cumhurbaşkanı Hadi hükümetinin temsil ettiği, özellikle yeni Başkanlık Konseyi'nde Güney Yemen'in ayrılması için açıkça çağrıda bulunan bazı şahsiyetlerin varlığı ışığında, birleşmiş bir Yemen'in uluslararası kabul görmüş otoritesi olarak meşruiyeti küçük düşürmeye yol açabileceğine dair korkular ortaya çıkmıştır. Ancak Aidarous Al-Zubaidi, Başkanlık Liderlik Konseyi'ne dahil edildikten sonra bile ayrılma projesi konusundaki tutumunu açıklamıştır. Yasal olarak, yetki devri kararı, anayasa kapsamında Cumhurbaşkanı Abdurabbo Mansur Hadi'ye verilen yetkilere ve Körfez girişiminde yer alan garantileri uygulamak için gerekli tüm mevzuatı alma yetkisi de dahil olmak üzere Körfez girişimi ve yürütme mekanizmasına dayanıyordu.

Başkanlık Konseyi'nin oluşumunu destekleyenler arasında görüş farklılığı oluştu. Körfez girişiminin yürütme mekanizması, her iki imzacının, eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in Başkan Yardımcısına geri dönüşü olmayan bir yetki, cumhurbaşkanının mekanizmayı müzakere etme, imzalama ve uygulama yetkileri ve Uygulanması ve takibi ile ilgili tüm anayasal yetkiler devrettiğini düşünmektedir. Ancak bu adımı eleştirenler, anayasanın 124. Maddesinde, geçiş döneminde yönetim kurallarını düzenleyen anayasal deklarasyonun son dan bir önceki maddesinde (Madde 14) kendi hükümleriyle çelişen tüm hükümlerin kaldırılması öngörölmüş olmasına rağmen, cumhurbaşkanına tüm yetkilerini başkalarına devretme yetkisi vermediğine inanmaktadır. Siyasi ve sahada, Yemen'in son üç yılda tanık olduğu gelişmeler, Cumhurbaşkanı Hadi başkanlığındaki otorite yapısının yeniden gözden geçirilmesine yol açtı. Bir yandan, kuzeyde karada Husilere karşı diğ er yandan da geçici başkent Aden'de büyük etkisi olan Güney Geçiş Konseyi karşısında meşru hükümeti yeterince desteklememiştir (Merkez Arabi, 2022).

1.3. İç Aktörler ve Yemen'deki Savaşta ki Roller i

Yemen'de yedi yıl süren savaş, Yemen içinde ve dışında yerinden edilme sürecinin yanı sıra altyapıya büyük zarar verdi ve ulusal para biriminde önemli bir ekonomik bozulmaya neden oldu.

Çeşitli Yemen güçleri bu konudan çok uzak değildi, bilhassa Yemen savaş dosyasında doğrudan askeri alanda veya siyasi ve diplomatik kanalları aracılığıyla aktif iç güçler arasında yer almaları nedeniyle Yemen'deki savaşın ateşlenmesinde rol oynamışlardır. Bu bölümde Yemen iç güçlerinin Yemen'deki savaşın başlamasındaki rolünü vurgulayacağız.

1.3.1. Genel Halk Kongresi

1982 yılında kurulan Genel Halk Kongresi, farklı siyasi güç ve akımlardan oluşan bir grubun şemsiyesi olarak değ erlendirilmekte ve Kuzey ve Güney Yemen'in birliğinin sağlanması sonrasında siyasi çoğ ulculuğa yol açan bir meyve olarak bulunmuştur.

Kuruluşundan bu yana, Genel Halk Kongresi, birçok yasama seçimlerinde koltukların çoğunluğunu kazanarak Yemen siyasi sahnesindeki kontrolünü sıkılaştırdı. Parti, özellikle eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in mensubu olduğu Yemen'in

en büyük aşireti olan Haşîd aşiretlerinden aşiret desteğine dayalı hükümetler kurmaya devam etti ve onun Yemen'in idaresindeki birçok istasyonda siyasi parti ve şahsiyetlerle ittifaklar kurdu. Ancak Genel Halk Kongresi, devrim gençliğinin, Suudi Arabistan Krallığı ve Körfez İş birliği Konseyi'nin sunduğu Körfez girişimi uyarınca iktidardan ayrılan Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in görevden alınmasını talep etmek için sokaklara çıkmasıyla erken bir bölünme durumuna tanık oldu (A.-J. Net, 2022c).

Salih'in iktidardan ayrılması ve ardından Yemen'in en büyük partisi olan Genel Halk Kongresi'nin başkanı olarak siyaset sahnesinde kalması, eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih, iktidarını deviren siyasi muhaliflerinin kolunu kırmak için bir güç ararken, devrim sonrası aşamaya bir darbe temsil etmektedir. Bu, onu Husi milisleriyle ittifak yapmaya ve Salih'in siyasi bir rakip olarak gördüğü Yemen Islah Topluluğu Partisi'ne bağlı aşiret şeyhleri ve siyasi şahsiyetlerle bir savaşa girmeye zorladı. Böylece Husiler Yemen'in başkenti Sana'a'ya ulaştı ve cumhurbaşkanı ve hükümeti ev hapsine aldı (Alsulwi, 2015).

17 Eylül'de, başkent Sana'nın kuzeybatısındaki Hamedan bölgesinde Husiler ile Ali Muhsin'e bağlı aşiretler arasında çatışmalar patlak verince, Sanaa'yı işgal etme sıfır saati başlamıştır(Alsulwi, 2015).

Altıncı bölge komutanı Tümgeneral Muhammed el-Hauri, Husi milisleri ile çatışmamak ve askeri noktaların geri çekilmesi için talimat verdikten sonra, çatışmalar Sanaa'daki Shamlan ve Mazbah bölgelerine ulaşana kadar devam etmiştir.

Tümgeneral Muhammed el-Hauri, eski Cumhurbaşkanı Ali Salih'e yakın askeri liderlerden biri olarak kabul ediliyor ve Başkan Hadi'ye sadık güçlerle yapılan büyük çatışmalardan sonra Sanaa'yı devirme ve Husi milislerine teslim etme senaryosunun başlatılmasına katkıda bulunan ilk kişi olmakla suçlanmıştır. Husi milisleri, Dördüncü Tugay'ın İçişleri ve Savunma gibi en önemli bakanlıkların bulunduğu birçok alanı korumaktan sorumlu olduğu resmi TV binasına ulaşmıştır. Husi milisleri Dördüncü Tugay'a saldırmadan önce, Savunma Bakanı onu ziyaret etmek ve tugay liderleriyle görüşmek için bir görevdeydi. Milisler saldırdıktan sonra, Savunma Bakanı Tümgeneral Muhammed Ali Ahmed'in bölgeyi kontrol etmeyi başaran ve 80'den fazla askeri aracı yağmalayan Husi milislerine direnmemelerini emir verdiği bilinmiştir (Amjad, 2013).

Salih, Sanaa'da Husi milisleri ile Islah partisi arasında bir çatışma patlamasını ve birbirini vurmasını istediğine rağmen, Islah partisi, milisleri Sanaa'dan uzaklaştırmak ve onlarla karşısında durmak devletin görevi olduğu için herhangi bir silahlı çatışmaya müdahale etmeyeceğini açıkladı. Bu, Husi milislerinin başkent Sana'a içerisinde sızmasının ve devlet tesisleri üzerindeki kontrollerinin ve bir dizi Yemen iline genişletilmesinin yolunu daha hızlı açmıştır (Khashafa, 2022).

Bugün Genel Halk Kongresi kurulmasından kırk yıl sonra parti, Yemen siyaset sahnesindeki değişken pozisyonları ve Yemen'de devam eden çatışmalar nedeniyle bölünmüş durumdadır (Tawfiq, 2022).

1.3.2. Husi Milisleri

Husi milisleri, Yemen'in kuzeyindeki Saada şehrini ana merkez olarak alan silahlı İslami bir siyasi harekettir. Medyada ve siyasi olarak, kurucusu ve grubun dini rehberi olan Badr al-Din Al-Husi'den aldığı Husiler adı olarak biliniyordu.

Husi hareketi, İran'ın Yemen'deki elini sayılıyor ve bu nedenle, özellikle askeri sahnenin kontrolünü ele geçirdikten ve pazar günü 21 Eylül 2015 tarihinde Yemen'in başkenti Sanaa'yı kontrol edebildikten sonra, meşru devleti ve komşu ülkeleri devirmek için Yemenliler için doğrudan bir tehdit oluşturmuştur.

Eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih ile Husi milisleri ittifakı, eski Cumhurbaşkanı Salih'in sahip olduğu askeri ağırlık göz önüne alındığında, devlet kurumlarının herhangi bir çatışma olmadan teslim edilmesine katkıda bulundu ve bunun sayısında, Husi milisleri Altıncı Tümen, Birinci Zırhlı Tümen'in karargahını, Cumhurbaşkanlığı Muhafızlarının Dördüncü Tugayının liderliğini, Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığını ve devlet televizyonunun programlarını yayınladığı ve korumaların direnmeden binaları teslim ettiği Manevi Rehberlik Departmanını kontrol edebilmiştir. Sanaa Radyosu, Başbakanlık ve Sağlık ve Enformasyon Bakanlıklarının muhafızları, pek çok açıklamaya göre, mevzilerini savaşmadan teslim etti ve hatta Husi milisleri oraya ulaşmadan önce yeri terk ettiği için Milli Ordu'nun direnişinin bazılarının anlattığı gibi yarı dramatik bir şekilde çökmesi dikkat çekti. O tarihten bu yana Yemenliler darbenin belasını çekmiş ve devletin en temel unsurlarından ve insanca bir yaşamdan mahrum bırakılmıştır (Fathy, 2014).

1.3.3. Meşru Hükümet ve Ülke İçindeki Müttefikleri

Husi milisleri ve siyasi partilerden ve sosyal bileşenlerden müttefikleri tarafından darbe gören ve uluslararası kabul görmüş meşru hükümet, özellikle Suudi Arabistan Krallığı liderliğindeki Arap koalisyonu tarafından doğrudan ve dolaylı olarak desteklendiği için Yemen'deki savaş olaylarında aktif olan iç güçlerin başka bir yönü temsil etmektedir.

Başkanlık Liderlik Konseyi başkanı Rashad Muhammed Al-Alimi, 7 Nisan 2022'de görevi bırakan ve Suudi başkenti Riyad'da Yemen'deki savaşa kapsamlı bir siyasi çözümün parçası olarak kurulan Başkanlık Liderlik Konseyi'ne devreden eski Cumhurbaşkanı Abd Rabbuh Mansour Hadi'nin yerini hükümet başkanı olarak aldı. Meşru hükümet, Yemen Islah Topluluğu, Genel Halk Kongresi, Sosyalist Parti ve ülkenin geri kalan siyasi partilerinin yanı sıra birçok askeri ve sosyal bileşenin liderliğindeki birçok siyasi müttefiki içermektedir. Ancak son zamanlarda meşru hükümet, özellikle kurtarılmış güney illerindeki kendisini etkileyen anlaşmazlıklar ve savaşın uzamasına ve askeri çözümün yokluğuna katkıda bulunan müttefiklerinin hedeflerinin çokluğu nedeniyle, zayıf bir durumda görünüyordu. Güney Yemen'de ülkenin ayrılmasını talep eden BAE destekli Geçiş Konseyi, geçici başkent Aden'de olduğu gibi, en sonuncusu, hükümet güçleriyle çatışmalardan sonra Aden Körfezi'nin girişinde bulunan Sokotra adasını olan güney illerinin etkin kontrolüne başladı. Geçiş Konseyi, meşru hükümetle 2019 yılının ağustos ayında kanlı çatışmalarla sonuçlanan anlaşmazlıklara girdi. Bu anlaşmazlık, Yemenli yetkilileri BAE destekli Geçiş Konseyi'nin eline meşru hükümete bağlı olan daha fazla ilin geçme senaryosu konusunda uyarmaya sevk etti (G. Abdullah, 2022).

1.4. Bölgesel Güçler ve Yemen'deki Savaşla İlişkileri

Ortadoğu'da bölgesel güçlerin çatışması, tarihi kökleri ve parametreleri olan bir meseledir, özellikle bölgenin tanık olduğu Arap Baharı devrimlerinden sonra, her ülke kendi çıkarlarını elde etmeye ve iradesini diğer ülkelere dayatmaya çalışmıştır. Yemen'deki bölgesel tarafların rolü ve etkisi, bölgesel aktörlerin bölgede rol oynama ve statü açısından davranışlarına bağlı olarak değişmektedir. Dolayısıyla bu bölümde bölgesel aktörlerin Yemen savaşındaki rolüne değinmeye çalışıyoruz.

1.4.1. Yemen Savaşında İran'ın Rolü

Son kırk yılda İran-Yemen ilişkileri bölgesel ve uluslararası değişimlere bağlı olmuştur. İran'da İslam Devrimi'nin zaferinden önce, Kuzey Yemen ve Güney Yemen, özellikle Güney Yemen'in Sovyetler Birliği'nin ordusuna kapı açan Sovyetler Birliği'nin eski bir müttefiki olduğu için İran dış politikasında net bir tanım ve konuma sahip değildi. Bu, Kızıldeniz ve Umman Denizi'ndeki varlığı ve stratejik Bab'ül Mendeb Boğazı üzerindeki kontrolünü sağladı; böylece Batılı askeri ve ticari gemilerin bu bölgelerdeki hareketini kesilmiş ve o zamanlar İran'ın bölgesel endişelerinden biri olmuştur. Tahran'ın Şah Muhammed Rıza Pehlevi döneminde Güney Yemen'e yönelik dış politikasına sürekli bir endişe eşlik ediyordu. Bu, İran'ı batı kampı adına 1962'de Umman Sultanı'nı savunmak için bir dizi kuvvetini Umman Sultanlığı'nın Dhofar iline göndermeye sevk etti. İran'ın Cemal Abdül Nasır ve Güney Yemen'in desteklediği Dhofar Devrimi'ne karşı hamlesi, o dönemde İran-Yemen ilişkilerinde önemli bir detay oluşturmuştur (Alsamadi, 2020).

İran devriminin kuruluşundan bu yana, siyasi değerlerini bölgedeki komşu ülkelere ihraç etmeye hevesli bir bölgesel güç olarak temsil eden İran, bu yaklaşım Arap toplumlarında siyasi mezhepçiliğin şiddetlenmesine katkıda bulunmuştur. Aynı zamanda, son otuz yılda Amerika'nın Irak'ı işgalinin ardından, İran'ın Yemen de dahil olmak üzere Arap bölgesiyle ilişkilerinin gergin olması ve İran'ın Yemenli öğrencileri okumaları için getirerek Şii ideolojisini yaymaya çalışmasıyla ortaya çıktı. Ancak Yemen toplumunun doğasına bağlı sosyal ve dini saikler nedeniyle bu etki hissedilememiştir (Zweiri, 2016).

Ancak Yemen'in İran'a yönelik dış politikası, Suudi Arabistan'ın Tahran'a yönelik eğilimlerinden açıkça etkilenmiştir. 2000 yılında ilişkiler düzelmeye başladı ve İran Yemen'e yeni bir büyükelçi gönderdi. İran'ın Yemen'deki müdahalesinin rolü iki katına çıkmadan ve Tahran'ın Husi milislerle olan ilişkisinden önce 2003 yılında, eski Yemen Devlet Başkanı Ali Abdullah Salih, ilişkilerde yeni bir sayfadan bahsederek İran'a resmi bir ziyarette bulundu (Alsamadi, 2020).

Bu mesele, İran'ın rolünün doğası, boyutu ve hedefleri konusunda tartışmalara yol açtı ve 2011'den önceki uzun yıllar boyunca, İran'ın, Yemen'in içişlerine, İster Husi milislerini Sana'a'daki merkezi hükümetle mücadelelerinde destekleyerek, ister Aden'deki güney hareketinin kuzeyden ayrılmaya çalışan bazı kanatlarını destekleyerek

müdahale ettiğine dair birçok işaret vardı. Husi milislerine veya Güney Hareketi'nin bazı kanatlarına İran'ın siyasi ve medya desteğini inkâr etmek mümkün olmasa da İran'ın onlara verdiği askeri ve mali destek bazıları tarafından sorgulandı ve kanıtlanması her zaman kolay olmadı. Bu, 2011 yılında, Yemen'de barışçıl gençlik devriminin patlak vermesinin ardından İran'ın Yemen'e müdahalesinin artmasıyla birlikte İran desteğinin bariz bir karakter kazanmaya başlamasıyla çok net bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda, İran'ın özellikle öğreti ve ideolojik olarak yakın olduğu Husi milisleri başta olmak üzere Yemen'deki müttefiklerini sağlamaya yönelik çaba ve faaliyetlerinin çeşitli şekillerde desteklenerek tırmandığına dair rapor ve kanıtlar arttı, silah desteği konusunda İran, ister çeşitli silah türlerini Saada'ya kaçırarak, ister Yemen pazarlarından silah satın almak için finansal destek yoluyla, Husi milislerine silah akışını sağlamak için aktif olarak çalışıyordur. Birçok uluslararası rapor, İran'ın, Husi milislerinin kalesi Saada ili yakınlarındaki Midi ve el-Luhia limanlarının kıyılarına yakın bölgelere gemi seferleri yoluyla Husi milislerine silah sağlamak için Eritre'de bir askeri üs kurduğunu gösteriyor (Alshugaa, 2014).

Ayrıca Aden Körfezi bölgesindeki İran gemilerinin korsanlıkla mücadeleye katkıda bulunma bahanesiyle İran ticari gemilerine ek olarak Yemen balıkçı tekneleri aracılığıyla Yemen'e çok miktarda silah kaçakçılığı yaptığına dair raporlar yapılmış (Ahmed, 2014).

İran'ın Körfez bölgesi ve Arap Yarımadası'na odaklanması bağlamında, Yemen, İran'ın İster diğer bölgesel tarafları karşısında, isterse Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere bazı uluslararası güçler karşısında bölgedeki konumunu güçlendirmesine yardımcı olacak ana ilgi noktalarından biridir. Bu nedenle İran, pragmatik çıkarların, doktriner ve ideolojik düşüncelerin bir karışımına dayanarak Yemen'de aktif bir rol oynamaya çalıştı ve devlet dışı aktörlerle ortaklıklara odaklanarak, bazıları sert güce, bazıları ise yumuşak güce bağlı olan birçok yöntemi ve aracı izledi. Böylece İran, Yemen'deki siyasi dengeleri ve denklemleri değiştirme, Yemen'deki etkisini güçlendirme ve bölgesel komşuluktaki siyasi denklemleri ve dengeleri etkilemeye çalışmaktadır (Muhammed, 2017).

İran'ın Yemen'deki rolü, Husi milisleri ve Başkan Salih'in 2014 yazında başkent Sanaa'nın kontrolünü ele geçirmesinden sonra giderek daha da arttı. Tahran ve Sanaa,

iki başkent arasında düzenli bir hava hizmeti tesis etmek için anlaşmalar imzalarken, Yemen-İran iş birliğini artırmayı ve İran'ın Husilere siyasi, askeri, diplomatik, medya ve finansal olarak desteğini sürdürmeyi kabul etmişlerdir (Mabruk, 2020).

1.4.2. Yemen Savaşında Suudi Arabistan'ın Rolü

Suudi Arabistan, aşiret, dini ve siyasi liderlerden oluşan bir ağa sağladığı mali destekle Yemen siyaset sahnesine onlarca yıl egemen oldu. Arap Baharı ayaklanmasının ardından bazı müttefiklerinin Katar ve İran'a dönmesiyle 2011'den beri etkisi azalmaya başladı. O dönemde, 2011 ayaklanmasının Yemen'in siyasi yapısının temellerini istikrarsızlaştırmada etkin bir rol oynaması nedeniyle Suudi Arabistan'ın Yemen'deki geleneksel sadakat sistemini sürdürmesi zorlaşmıştır (Majed Al-Madhaji, 2015).

Husi milisleri ve müttefikleri Salih'in geçiş dönemi Cumhurbaşkanı Abdurabbuh Mansur Hadi'ye karşı düzenlediği ve Ocak 2015'te cumhurbaşkanlığı binasını bastıktan sonra Ulusal Mutabakat Hükümeti'ni istifaya sevk eden darbeyeyle durum daha karmaşık hale geldi. Çatışma, Husi milisleri ve onların bölgesel müttefikleri İran'ın Yemen'e hükmetmeye çalışmasıyla yoğunlaşmıştır. Bu müdahale, Suudi Arabistan Krallığı'nın Yemen halkına insani yardım kampanyası sağlamasıyla aynı zamana denk geldi. İnsani yardım, Suudi Kraliyet Sarayı danışmanı ve aynı zamanda Kral Salman Yardım ve İnsani Eylem Merkezi'nin genel müdürü Abdullah bin Abdulaziz Al-Rabiah'ya göre 2015'ten bu yana doğrudan insani yardım ve Yemen Merkez Bankası'na destek şeklinde Yemen halkına 14 milyar 500 milyon dolar destek verildiğini tahmin edilmektedir (E. Al-Youm, 2022)

1.4.3. Yemen Savaşında BAE'nin Rolü

Yemen-BAE ilişkilerinin mahiyetini gözlemleyenler, Yemen'in tanık olduğu olaylara göre, Aden Limanı'nın 2008 yılında Dubai Limanları Şirketi'ne, uzatılabilen on yıllık bir süre için kiralanmasına ilişkin anlaşmanın imzalanmasının ardından iki ülkenin tanık olduğu görece istikrar durumu hariç olmak üzere eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih döneminde bile bir istikrar durumuna tanık olmadığını, aksine bir gelgit halinde kaldıklarını görecektir. Bu anlaşma, Yemen devletinin jeopolitik konumu bileşenleri içerisinde Yemen için önemli olan Aden limanının faaliyetinden uluslararası ticaret hatlarında önemli bir istasyon haline gelen Cebel Ali limanı lehine feragat edilmesinden sonra gemilere yakıt temini açısından New York limanından sonra

dünyanın en önemli ikinci limanı olarak sınıflandırılan Aden limanının faaliyeti azalmıştır (Alhudabi, 2021).

Geçenlerin hepsi askeri yönden, ancak siyasi yönüne gelince, BAE, Arap koalisyonu ülkeleri arasındaki farklı yollarda ana olay oluşturan güneyin bağımsızlığını talep eden bir varlık olan Güney Geçiş Konseyi'ni Mayıs 2017'de kurdu. BAE tarafından desteklenen Geçiş Konseyi, güney Yemen'de Abu Dabi'nin gücü haline geldi ve BAE'nin, bağlı ve sadık kamplarında yaklaşık 90.000 asker olan Geçiş Konseyi'ne için verdiği desteğiyle, güney kıyılarının karadaki en güçlü askeri varlık haline geldi. Geçiş konseyi, Yemen'in iç işlerini yönetemeyecek gibi görünen meşru hükümetin zayıf konumundan yararlandı, böylece meşru varlıkları içinde çatışmalar yayıldı ve yolsuzluk ve adam kayırma devlet kurumlarının performansına damgasını vurmuştur (Alhudabi, 2021).

Abu Dabi'nin Yemen birliği konusundaki pozisyonuna gelince, en başından ve özellikle de BAE'nin 21 Mayıs 1994'te bağımsız bir güney oluşumu olarak ayrılması ilan eden Sosyalist Parti güçlerinin lehine MiG-29 uçak anlaşmasını finanse etmek de dahil olmak üzere çeşitli şekillerde ayrılmaya davet eden "Yemen Sosyalist Partisini" desteklemek için çalıştığı 1994 savaşıdan sonra tanımlanmıştır. BAE ayrıca, şiddetli savaş konusunu Güvenlik Konseyi'ne devrederek ve Yemen'in birliğini gönüllü bir adım olarak değerlendirerek Sosyalist Parti'nin hareketi için siyasi ve uluslararası örtü sağlamak için birliği reddeden diğer Körfez ülkeleriyle de çalıştı. Bu, o sırada Katar dışındaki tüm ülkeler tarafından Güney Yemen'de ayrılmaya açıklanmamış bir destek olarak kabul edilmiştir (Alhudabi, 2021).

"Birleşik Arap Emirlikleri'nin uyguladığı politikalar, Yemen dosyasında direnişin rolünü zayıflatma ve uluslararası kabul görmüş hükümet çerçevesi dışında silahlı milisler oluşturmaya çalışma noktasına gelene kadar büyük bir başarısızlığa ve yıkıma neden oldu. Yemen siyasi dosyasının karmaşıklığına katkıda bulundu ve güney Yemen'i kontrol altında tutmayı amaçlayan Abu Dabi'nin nüfuzunun gücünü artırdı" (Duma Yaziti 2019)

1.4.4. Yemen Savaşındaki Katar'ın Rolü

Katar'ın Yemen işlerine müdahalesi, Katar'ın Suudi Arabistan Krallığı ve diğer Arap ülkeleriyle birlikte katıldığı Kararlılık Fırtınası'nın ilanının sonucu değildi, aksine, 2004-2010 yılları arasında Yemen hükümeti ile Husi milisleri arasında Saada'daki

Yemen savaşında arabulucu rolü oynadığı ve Doha'nın bu bağlamda önemli bir rol oynayabilmiştir. Katar, bu dönemde Yemen'deki çatışmanın çeşitli tarafları arasında güçlü ilişkiler kurmayı başardı, bu da onu devrim sonrası Husi milisleriyle ve ardından 2014 yılındaki meşru hükümete yönelik darbeyle bağlantılı olmakla suçlamasının nedenlerinden olmuştur. Katar'ın tutumu, 2011'de eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'e karşı protestoları desteklediği ve Yemen'deki siyasi süreçte bir geçiş sağlamak için Körfez girişimine taraf olduğu 2011'de Yemen devriminin patlak vermesiyle de açığa çıktı. Doha, Yemen Islah Topluluğu partisine önemli bir rol sağlamaya çalışmıştır (Amer, 2022).

Doha, Suudi Arabistan liderliğindeki Arap koalisyonu ülkeleriyle birlikte Yemen'de meşruiyeti yeniden kazanma çabalarına en başından itibaren katıldığını duyurdu ve Kararlı Fırtına Operasyonu'ndaki ilk hava saldırısı dalgasına katılan on savaş uçağı göndermiştir. "Ayrıca Katar'ın bin askerlik kuvvetinin ilk kısmı Eylül 2015'te Sana'yı ve diğer Yemen illerini Husi milisleri ve müttefiklerinden geri almayı amaçlayan geniş bir operasyona hazırlık olarak ağır ve orta teçhizat, savunma füzeleri ve gelişmiş bir iletişim sistemi ile güçlendirilmiş Al-Wadi'a geçidi aracılığıyla Yemen'deki Arap çabalarına katıldı. Katar kuvvetinin ikinci kısmı ise güney sınır şeridini Husi milisleri ve eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in güçlerinin sızma girişimlerinden korumak için görevlendirilen Suudi güçlerine katılarak müdahale etmiştir. Katar Silahlı Kuvvetleri, Arap koalisyon güçleri altında savaşan çok sayıda askerinin öldürüldüğünü duyurdu (Al-Jazeera, 2017).

5 Haziran 2017 sabahı, koalisyon liderliği, resmi Suudi Basın Ajansı yoluyla yayılan bir açıklamada şunları duyurdu: "Yemen'de Meşruiyeti Destekleme Koalisyonu liderliği, açıklamaya göre en önemlisi Yemen'deki örgütlerine Katar'ın destek verdiği terörle mücadele, koalisyonun hedeflerini desteklemeyen uygulamaları nedeniyle Katar Devleti'nin koalisyona katılımına son verme kararı almıştır (Alarabiya, 2020).

1.4.5. Yemen Savaşındaki Umman'ın Rolü

Umman Sultanlığı, doğuda yaklaşık 288 km uzunluğundaki Yemen Cumhuriyeti ile sorunu erkenden tamamlanan ortak deniz ve kara sınırı ile bağlantılıdır. İki ülkeyi birbirine bağlayan ortak tarihi özelliklere gelince, bunlar çok ve çeşitlidir ve ortak bir kültürel mirastan kaynaklanmaktadır. Bu, Umman Sultanlığı'nı iki ülke arasındaki sükûneti korumaya yönelik akıllı ve denge politikası benimsemeye itmiştir.

1994 yazında patlak veren ayrılık savaşında, Umman Sultanlığı'nı, diğer Körfez ülkelerinden farklı olarak, iki savaşan taraf arasında tırmanan anlaşmazlığı kontrol altına almaya çalıştı. Tarihsel olaylar, Umman Sultanlığı'nı Yemen'e yönelik hissettiği tehlikenin güneydeki illerden geldiğini gösteriyor. Bu nedenle, Al-Mahra ili, Umman'ın rolü çeşitli alanlarda büyük ölçüde mevcut olduğundan, geçtiğimiz on yıllar boyunca Umman Sultanlığı'nın ilgi odağı olmaya olmuştur. Ummanlı yetkililerin, Al-Mahra şeyhlerine olan ilgisinden bahsetmesek de yardım, insani ve ticari yönler gibi çeşitli alanlarda büyük bir rol oynamaktadır. Böylece Umman Sultanlığı, muhalif Yemen grupları arasındaki iletişimi ve arabuluculuğu desteklemeye hazır tarafsız olarak önemini gösterme fırsatı buldu. Umman Sultanlığı, 2015 yılında İran Dışişleri Bakanı Mohammad Javad Zarif ile Husi milislerinin temsilcileri arasında bir toplantıya ev sahipliği yaptı ve Husi milislerinin temsilcileri, Yemen'deki çatışmayı sona erdiren ve ülkede barış inşa sürecinde katkıda bulunan siyasi bir çözüm aramak için Muskat'ta Suudi ve Amerikalı yetkililerle bir araya gelmiştir (Amer, 2022).

Muscat'ın ilişkilerinin bu şekilde devam etmesi, Riyad ve Abu Dabi'yi, Husi grubuna silah ve iletişim cihazlarının gelişini kolaylaştırmakla suçlamasına neden olmuştur. Ağustos 2015'te Marib ili yetkilileri, Husilere giderken kontrol noktalarından birinde bir silah ve mühimmat sevkiyatına el koydu. Ekim 2015'te Marib valisi, askeri güçlerin ilde gelişmiş iletişim ekipmanları da dahil olmak üzere İran askeri teçhizatına el koyduğunu duyurdu ve bu açıklamaya göre, bu sevkiyat Umman Sultanlığı'ndan kara yolları ile geldiğini açıklanmıştır (Amer, 2022).

Ulusal Ordu'ya göre, Kasım 2015'te Yemen ordusu, Mahra limanlarından giren askeri iletişim teçhizatına ek olarak silah ve patlayıcı kaçakçılığıyla ilgili resmi olmayan bir ağı dağıtmıştır (RT, 2022).

Ekim 2016'da ise Batılı yetkililer, Tahran'ın Husi milislerine verdiği desteği iki katına çıkardığını ve İran'ın silah kaçakçılığı operasyonlarının çoğunun Yemen-Umman sınırında, kara yollarından silah kaçakçılığı da dahil olmak üzere Al-Mahra ilinde gerçekleştiğini bildirdi. Umman Sultanlığı tarafından yapılan bir açıklamada haberin yalan ve asılsız olduğu gerekçesiyle Dışişleri Bakanlığı tarafından inkâr edilmiştir (Amer, 2022).

Son zamanlarda, Umman'ın başkenti Muscat'ın savaşan Yemenli taraflar için bir bağlantı ve bir buluşma noktası haline gelmesiyle Umman Sultanlığı'nın rolü önemli

ölçüde ortaya çıktı. Umman Dışişleri Bakanlığı, BM elçisi ve uluslararası aktörlerle birlikte, ateşkes ile iletişim kurulmasında, askeri çatışmaların durdurulmasında ve Sana'a havaalanı ile Hudeyde limanının açılmasında rol oynadı ve bunda da bir ölçüde başarılı olmuştur. Muscat'ın Yemen'deki barış çabalarının desteklenmesi ve Yemen'deki çatışmaya kapsamlı bir diplomatik çözüme ulaşılmasının tartışıldığı Beşlik Toplantısı'na katılmasının yanı sıra, çatışmayı kalıcı olarak sona erdirmek ve kapsamlı bir barış sürecine girmek için uluslararası hareketler ve baskılar vardır (Al Mahria Net, 2022).

Umman Sultanlığı Yemen dosyasını ihtiyatlı bir şekilde ele almış ve sopayı ortasından tutmuştur. Muscat, devrimci tarafın delegasyonlarını Sana'a'da ağırlamış ve BM elçisi, Yemen'deki durumu kontrol altına alma hamlelerinin bir parçası olarak zaman zaman ziyaret etmiş ve siyasi çözüm ve meşruiyet için çabalarını açıklamıştır. Muscat'ın izlediği denge durumu, Yemen'de Husi milisleri tarafından tutulan Amerikalı ve Arap rehinelere serbest bırakılması için arabulucu olarak katılmasıyla kendisi ve diğer ülkeler için birçok kazanım elde edilmesine katkıda bulundu. Son yıllarda, Umman arabuluculuğu Amerika, Singapur, Avusturya ve Fransa'dan rehinelere serbest bırakılmasıyla sonuçlandı, ancak Muscat, Husi milislerini desteklemekle suçlanan ve Arap koalisyonunun Yemen'deki müdahalesini kesmeye ve engellemeye çalıştığını söylediği İran ile olan seçkin ilişkilerinden sorumlu tutulmaktadır (Amer, 2022).

1.5. Yemen Savaşındaki Uluslararası Güçlerin Rolü

Yemen, coğrafi çevresinden etkilenmekten ve etkilenmekten hiçbir zaman soyutlanmamıştır. Aksine, stratejik konumu, devletin bölge ülkeleri ve büyük uluslararası güçlerle olan ilişkisi sayesinde Yemen'in iç siyasi işlerinin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Savaşın uzatılmasının Amerika Birleşik Devletleri ve her türlü silahı ihraç eden ve üreten Avrupa ülkeleri de dahil olmak üzere tüm taraflara hizmet ettiği de açıktır, ayrıca Yemen'de büyük insan hakları ihlalleri yapmakla suçlanan Arap koalisyonu ülkeleri karşısındaki siyasi baskıyı artırdı ve daha fazla mali ve siyasi kazanım elde etmek için müzakere etmiştir. Bu bölümde, uluslararası güçlerin rollerini ve Yemen savaşı üzerindeki etkilerini tartışacağız.

1.5.1. Amerika Birleşik Devletleri'nin Yemen savaşındaki rolü

Eski ABD Başkanı Barack Obama'nın yönetimi, Yemen'deki geçiş sürecini erkenden itibaren desteklemekte hızlı davrandı. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 2012

yılında Yemen kuvvetlerinin terörle mücadele yeteneklerini geliştirmek için 247 milyon dolar desteğinin yanı sıra, Mart 2014'te Yemen'e 360 milyon doları aşan askeri destek sağladığını duyurmuştur. "Amerika Birleşik Devletleri, 2001 yılında Dünya Ticaret Merkezi'ni hedef alan saldırıların ilk günlerinden bu yana, Yemen hükümetine terörle mücadelede teşvik etmek için yüzlerce dolar mali yardım sağladığı için Amerikan tutumu önceki tutumlara teyidi olarak geliyor. Hükümet tarafından alınan ilk mali hibeler Kasım 2001'de 400 milyon dolar olarak gerçekleşti ve o zamandan beri Amerikan desteği akıyor, ancak Yemen hükümetinin sunduklarının seviyesi ve Amerika'nın buna duyduğu güvenin boyutuyla alakalı olduğu için sabit olmadı (Salman, 2022).

Yemen savaşında ABD'nin tutumuna gelince, Hudeyde ve limanı başta olmak üzere birçok cephede çatışmaların yoğunlaşması, Suudi gazeteci Jamal Khashoggi'nin öldürülmesinin ardından uluslararası tepkilerin artması ve İran'a yaklaşan ABD yaptırımlarının en zor aşamasına geldiğinde bir emsalden dönüşüme tanık olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan'ın Yemen'deki sivil yerleşim bölgelerini bombalamayı bırakması şartıyla Yemen'de 30 günlük ateşkes gerektiren bir karar yayınlanmıştır. Araştırmacı Al-Abadi, eski ABD Savunma Bakanı Mattis'in Washington'da Amerikan Barış Enstitüsü tarafından düzenlenen bir sempozyumda yaptığı konuşmada yaptığı açıklamaya atıfta bulunmuştur. Araştırmacı Al-Abadi, eski ABD Savunma Bakanı Mattis'in Washington DC'de Amerikan Barış Enstitüsü tarafından düzenlenen bir sempozyumda yaptığı konuşmada yaptığı açıklamaya atıfta bulunuyor. "Uzun vadeli bir çözüm için ateşkes, sınırdan çekilme, hava saldırılarının durdurulması ve 30 gün içinde herkesin müzakere masasına oturmasını istiyoruz" (A.-J. Kanalı, 2021).

Bakan "Ciddi siyasi eylem ve tüm tarafların bir ay içinde siyasi müzakere masasına oturmasına ihtiyaç olduğunu vurguladı ve Yemen sorununa bir çözüm olarak Suudi Arabistan ve BAE'nin diyaloga hazır olduğunu ifade etti."

Bu durum daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin Yemen'e özel elçisi atanmasıyla gelişti ve böylece Washington, ilk kez Yemen'deki savaşta kullanılmasını engelleme için saldırı silahlarının satışı da dahil olmak üzere Arap koalisyonuna her türlü işlerini durdurduktan sonra savaşı diplomatik bir şekilde sona erdirmek için çalışan özel bir elçi atamış olmuştur. "ABD'nin 4 Şubat 2021 Perşembe günü yaptığı

açıklama ve ardından ABD Başkanı Joe Biden'ın başkent Washington'daki Dışışleri Bakanlığı merkezinden düzenlediği basın toplantısı ve duyuruya göre Beyaz Saray yaptığı açıklamada Theim Lander King'in Amerika Birleşik Devletleri'nin Yemen'deki özel elçisi olarak atanmıştır (A.-J. Kanalı, 2022).

Tim Linder King'in Yemen'e elçi atanmasından bu yana, pozisyonunun önderlik ettiği çabalar koalisyona baskı yapmaya başladı ve Mart 2021'de savaşı sona erdirmek için Suudi girişimiyle sonuçlandı, ancak Sanaa'daki Husi milisleri tarafından reddedilmiştir. Bu hamle, ABD elçisi, BM elçisi ve yerel ve bölgesel tarafların sarfettiği çabalarıyla aynı zamana denk geldi ve Ağustos 2022'nin başlarında, Yemen'deki ateşkesin meşru hükümet ve Husi milisleri arasında iki ay daha uzatılacağı açıklanmıştır (Al-Faqih, 2022).

Bu çağrı sonucunda Amerika'nın tutumundaki değişikliğe gelince, birkaç yön taşıyabilir ve bu çağrı, Suudi tarafından büyük kaynakları tüketen bu savaşın sona erdirilmesi için bir Suudi talebi üzerine yapılmış olabilir ya da yaptırım paketinin ikinci aşamasının başlamasıyla anlaşmazlığı çözmeye yönelik bir Amerikan girişimi olabilir, böylece İran'ın anlaşmazlığı körüklemekten veya Yemen savaşını bir baskı kartı olarak kullanmaktan önünü keser ve bunun üzerinde Suriye'de ya da bölgenin geri kalanında çalışmaktadır (Ali, 2022).

Eski ABD Başkanı Doland Trump'ın İran'a yönelik yeni ABD stratejisiyle ilgili olarak, büyük ölçüde Tahran'ın Şii milisleri silahlandırarak ve yurtdışında askeri danışmanlar görevlendirerek bölgesel etkisini genişletmesine odaklanmıştır. Üst düzey ABD'li yetkililer, İran'ın seçkin askeri gücü olan İslam Devrim Muhafızları Kolordusu'nun, Husi milislerine gelişmiş füze sistemleri de dahil olmak üzere, bölgesel vekillerine giderek daha gelişmiş silah sistemleri aktardığını söylemektedir (Alabadi, 2018).

ABD yönetimi, özellikle Bab'ül Mendeb Boğazı, günde üç milyon varilden fazla petrolün Kızıldeniz'den geçerek Aden Körfezi'ne geçtiği bir geçit haline geldiği için Husi milislerinin Yemen kıyılarından geçen ABD ve müttefik askeri gemilerini hedef almak için sık sık gemi karşıtı füzeleri kullanması göz önüne alındığında, bu yardımı kısıtlamanın acil ve son derece önemli olduğunu düşünmektedir. İran'ın Basra Körfezi'ndeki Hürmüz Boğazı'na yakınlığı göz önüne alındığında, Husi milislerinin füze transferleri, Tahran'ın bölgedeki iki büyük enerji boğazını kontrol etmeye

hazırlanabileceğine dair korkuları artırmıştır. Bugün Yemen, ABD yönetiminin İran'a yönelik yeni stratejisinde bir "ön ve orta konum" yer almaktadır. Yemen, bölge ve özellikle ABD için önemli stratejik konum olduğu için Washington, Tahran'ın Husi milislerini Lübnan'daki güçlü taraf olan Hizbullah'a benzer bir siyasi ve askeri güce dönüştürebileceğinden korkmaktadır (Gay Sulamon, 2017).

1.5.2. Yemen savaşındaki Rusya'nın rolü

Rusya'nın rolü Amerika'nın rolünden tamamen farklıdır. Moskova, Yemen dosyasıyla dış stratejisinde diğer bölgesel çatışmalarda olduğu gibi yerel, bölgesel ve uluslararası olmak üzere üç düzeyde çalışmaktadır. Yemen'deki durumu sadece bölgesel bir savaş olarak değil, ancak bölgesel boyutları olan yerel bir çatışma olarak görmektedir.

Yemenli araştırmacı ve Abaad Araştırma Merkezi başkanı Abdul Salam Muhammed, Rusya'nın Yemen meselesi ve Moskova, Güneyden Geçiş Hareketi ve Güney Ulusal Koalisyonu'ndan heyetleri kabul etmesi, Kuzeyden Husi grubu ve Tarık Salih'in kabul etmesi ve Yemen Dışişleri Bakanı Ahmed bin Mübarek'in meşru hükümeti destekleyen partilerin temsilcileriyle birlikte gel karşılaşması ile ilgili son hamlelerinin iki boyutuna işaret ediyor (Abdulsalam, 2022):

Birinci boyut: önemli bir stratejik konuma sahip olan Yemen'de fiili bir varlık projesinin sonuçlandığı stratejik bir boyut, burada Rusya ile BAE ve İran arasındaki ilişki, Yemen'de varlığın kapılarıdır, bu da müdahalenin olumlu ve Yemen hükümeti ve Suudi Arabistan ile koordineli olması durumunda Yemen savaşı, istikrar nedeni olabilecek yeni bir uluslararası aktör kazanacağına veya müdahale olumsuz olması ve milisleri destekleme ve hükümetle ilişkileri iyi olmayan bölgesel partilerle işbirliği yapma eğiliminde olması, savaşı karmaşıktırmanın bir nedeni olacağına anlama gelmektedir (Abdulsalam, 2022).

İkinci boyut: Rusya'nın Yemen'deki hamlesi bölgesel dengeler oluşturmayı ve bölge ülkeleriyle iş birliği için pencere ve kapılar açmayı amaçlayan taktiksel hamle olabilir, böylece Amerikan rızası ile Moskova'nın tüm bölgede Washington'a gelecekteki alternatif olmasını sağlayacak bir nüfuz görünümünde olabilmektedir (Abdulsalam, 2022).

1.5.3. Yemen Savaşındaki Avrupa Ülkelerinin Rolü

Avrupa Birliği, Suudi Arabistan öncülüğündeki Arap koalisyonunun Yemen'e askeri operasyon başlatmasından memnun kalmamış ve bu konudaki şaşkınlığını dile getirmiş ve buna göre; Askeri çözümün Yemen'deki savaşı sona erdirmeyeceğini ve siyasi seçeneğin Yemen sorununu çözmek için en iyi seçenek olduğunu düşünen Avrupa Komisyonu genelinde tepkiler genel düzeyde farklılık göstermiştir. Bu genel tutum, ancak Avrupa Birliği'ndeki kısmi tutumlar, Suudi Arabistan'ın tutumunun destekçileri ve muhalifleri arasında değişmektedir. Destekleyen ülkelerin başında, Suudi Arabistan ve Körfez devletlerinin en önemli müttefikleri olan Fransa ve İngiltere ile koalisyonun Yemen'e müdahalesini uluslararası hukuka uygun gören Almanya bulunmaktadır. Muhalefet ülkeleri ise başta İspanya ve İtalya olmak üzere siyasi bir çözümden yanaydılar. Bu farklılıktan, Avrupa Birliği için ortak bir tutum olmadığı ortaya çıkarır ve bu durum Yemen konusunda uzmanlaşmış Alman Uzman Anna Augustin tarafından da teyit edilmiştir (Mabruk, 2027).

Savaşın devam etmesiyle birlikte, uluslararası taraflar ya destekleyerek ya da en azından görmezden gelerek, durumu olduğu gibi kalmasında esas olarak aktif görünüyorlar. Askeri destek ve silahlanmanın hayati hale gelmesi ve Avrupa Birliği'nin dünyada silah ihracatında %26 oran ile ikinci sırada yer alırken, Suudi Arabistan'ın silah ithalatının arttığı 2012 ile 2016 yılları arasında Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya silah ihracatı artmıştır (Mabruk, 2027).

Sayısal olarak, Fransa'nın Ortadoğu'daki silah satışları Hollande'nin zamanında %38'e yükseldi ve Sarkozy'nin görev zamanına göre %8'lik bir artış gösterdiği yanı sıra Fransa lojistik destek sağlamıştır. Raporlar, Fransız keşif uçaklarının Yemen'de uçtuğunu belirtirken Uluslararası Af Örgütü, Fransa'nın 2015 yılında Suudi Arabistan'a 16 milyar avroluktan fazla silah ruhsatı ve yaklaşık 900 milyon avro askeri teçhizat verdiğini belirtmiştir (Mahmud, 2017).

Fransa'nın önemli bir ortak olduğunun en belirgin göstergesi, savaşın başlamasından üç ay sonra, Suudi Arabistan'a ikisi Nisan 2016'da Yemen savaşında kullanılan altı uçaktan oluşan bir filodan bir Airbus MRTT (havada yakıt temini yapan bir uçak) teslim edildiğinde yaşananlardır. Fransız-Suudi ortaklığının son iki yılda Suudi Arabistan'a silahlandırmasına dair birçok kanıt vardır. En önemlisi, geçtiğimiz aylarda, Suudi Arabistan ile silah anlaşmalarını müzakere etmekten sorumlu olan

ODAS'ın başkanı Edward Guillo, Suudi Veliaht Prensi'nin şirketle anlaşmama arzusunun arka planında, görevden alındı. Bu, Fransa'yı Riyad ile askeri iş birliğinin önündeki tüm engelleri kaldırmaya hazırlık olarak şirketi yeniden yapılandırmaya sevk etmiştir. İngiltere'de durum daha net, çünkü Suudi Arabistan silah ithalatçıları listesinin başında yer alıyor ve İngiltere, ABD'den sonra Suudi Arabistan'a silah ihraç eden ikinci ülke ve Mart 2015'ten bu yana silah sözleşmelerinin ve askeri teçhizatın değeri 3,3 milyar poundu aşmıştır. Uluslararası raporlar, Yemen savaşında uluslararası hukuku ihlal eden askeri operasyonlarda İngiliz silahlarının kullanıldığını göstermektedir (Mahmud, 2017).

1.5.4. Yemen savaşındaki Birleşmiş Milletlerin Rolü

Birleşmiş Milletler'in Yemen dosyasındaki rolü yeni değildi. Bu Yemen savaşındaki siyasi rolüne, eski Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih rejimine karşı barışçıl gençlik devriminin patlak vermesinin ardından Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Nisan 2011'de Faslı diplomatik elçi Jamal Bin Omar 'ı krizi çözmek için Yemen'deki özel elçisi olarak atadığı andan itibaren eşlik etti. Aynı yıl içerisinde Bin Omar, bir yanda Salih rejimi ile diğer yanda muhalefet partileri ve devrimin gençleri arasında Körfez destekli bir arabuluculuğa öncülük etti ve bu Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih'in iktidardan ayrılması ve Şubat 2012'de konsensüs başkanı olarak seçilen o zamanki yardımcısı Abdurabbo Mansur Hadi'ye devretmesiyle sonuçlanmıştır.

Bu, Husi milislerinin eski Cumhurbaşkanı Salih'in güçleriyle ittifak kurmasının ardından 21 Eylül 2014'te Yemen'in başkenti Sana'a'nın kontrolünü ele geçirmesinden önceydi. Bundan sonra Jamal bin Omar, siyasi partileri Husi milislerinin baskısı altında imzalanan Barış ve Ortaklık Anlaşması'nı imzalamaya ikna etmeye çalışmıştır. Birçok Yemenli, siyasi güçlere Husileri bir oldubitti olarak kabul etmeleri için baskı yaptığı için Birleşmiş Milletler ve elçisi Jamal bin Omar'ın oynadığı olumsuz rolü suçluyor, bu nedenle siyasi güçler anlaşmayı isteksizce kabul etti ve Husi milislerini siyasi sürece dahil etmiştir (Adel, 2021a).

Arap koalisyonu operasyonunun başlamasından yaklaşık bir ay sonra, Birleşmiş Milletler 25 Nisan 2015'te İsviçre'nin Cenevre kentinde, Moritanyalı diplomat İsmail Ould Cheikh'in Jamal Ben Omar'ın yerine Yemen'e özel elçi olarak atandığını duyurmuştur.

Ould Cheikh, meşru hükümet ve Husiler arasında istişarelere öncülük etti, ancak istişareler herhangi bir somut anlaşmaya varılmadan sona ermiştir.

Aylar sonra, elçi hükümet ve Husi milislerini delegasyonlarını kardeş devlet Kuveyt'te yeni bir müzakere masasına gitmeye ikna etti, ancak o müzakere de herhangi bir anlaşma sağlanamadan sona erdi ve bu da iki taraf arasındaki askeri gerilimi yeniden tırmandırdı. Şubat 2018'de elçi olarak görev süresi sona ermeden önce Ould Cheikh siyasi partileri bir araya getirmeye çalıştı, ancak Yemen'de barışı sağlama görevi başarısız oldu ve Ulusal Ordu ile Husi milisleri arasındaki askeri çatışmalar birçok cephede yoğunlaşmıştır.

Şubat 2018'in sonunda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres, görev süresi aynı yılın şubat ayında sona eren İsmail Ould Cheikh Ahmed'in yerine İngiliz Martin Griffiths'in Yemen'e özel elçisi olarak atandığını duyurmuştur. Üçüncü elçi İngiliz Martin Griffiths, Ould Cheikh Ahmed ile aynı yaklaşımı benimsedi ve Aden'deki Geçiş Konseyi hariç, çatışmanın her iki tarafıyla da ilgilenmeye devam etmiştir. Elçi Griffiths, Yemen hükümetini ve Husi milislerini Hudeyde limanı ve şehri konusunda İsveç'te Stockholm Anlaşması'na ulaşmaya ikna etmeyi başardı ve anlaşmanın birçok yönü uygulanmadı, ancak uluslararası toplumun Hudeyde savaşını durdurma ve şehirde bir Birleşmiş Milletler misyonu yerleştirme çabasını başardı (Aisha, 2022).

Dördüncü elçi Grundberg, "Yerdeki durumun alevlenmesine rağmen, çatışmanın ana unsurlarıyla başa çıkmayı amaçlayan organize bir süreçle, şiddetli askeri, siyasi ve ekonomik savaşları sona erdirmek için umudun yeniden sağlanabileceğine inanıyor ancak, savaşı askeri çatışmalarla çözüleceğini anladığı için, ateşkes veya tüm taraflar arasında doğrudan görüşmeye" öncelik vermemiştir (A.Ajansı, 2021).

Grundberg, çatışan tarafları Maskat'taki müzakere masasında bir araya getirmeyi bir ölçüde başardı ve geçen 2 Nisan'da BM ateşkes ilanına ulaşmıştır. Meşru hükümet ile Husi milisleri arasında ateşkes başladı ve Husi milisleri, Sana'a havaalanının ve Hudeyde Limanı'sının açılması ve Taiz'deki kuşatmanın kaldırılmasıyla ateşkes iki ay daha uzatıldı.

Husi milislerin Taiz ilindeki kuşatmayı kaldırmamasına rağmen, ateşkesin altı ay daha uzatılması için yoğun uluslararası çabalar sarf edildi. Bu bağlamda BM elçisi,

Başkanlık Liderlik Konseyi Başkanı Rashad Al-Alimi, Suudi yetkililer, Umman Dışışleri Bakanı Badr Al-Busaidi ve Husi müzakere ekibinin başkanı Muhammed Abdul Salam ile yaptığı görüşmede çatışmanın taraflarını Yemen halkının ihtiyaçlarını önceliklendiren alternatif bir yaklaşım seçmeye çağırdı ancak BM'nin özel elçisi, Husileri son ateşkesi uzatmaya ikna edememiştir. Husi milislerin Hadramout ilindeki Dabba petrol limanını hedef almasına rağmen uluslararası çabalar hala devam etmektedir (Al Jazeera, 2022).

İKİNCİ BÖLÜM

SAVAŞ VE KRİZLERDE MEDYA VE HABERCİLİK

2.1. Savaş ve Krizler Sırasında Haberler ve Basında Yer Alan Haberler

Habercilikten bahsetmeden ve önemine, aşamasına ve haber türlerine değinmeden önce, gazetecilik editörlük sürecinin en önemli ayağı olarak basın bülteninden bahsedilmelidir. Haber, başka herhangi bir medya aracından daha çok gazetenin inşa edildiği temeldir ve ayrıca bir endüstri olarak basının ana ürünüdür, bunun yanı sıra İngilizcenin haber anlamına gelen “News” kelimesi gazete anlamına gelen “Newspaper” kelimesinin bir parçasıdır. (Haniş 2015)

Her âlim kendi çabası ve haberin misyonunu değerlendirerek haberi tanımladığı için haberin birçok tanımı vardır ve haber tanımları arasında şunlar yer almaktadır: Haberin tanımı: Her türlü basının birinci işlevi ve asıl görevidir. "Haber" kelimesi, alıcı için bilgi teşkil etmek üzere gönderici tarafından yayılan materyale anlamına gelmektedir. “Bir gazetecilik haberi, okuyucuların gazetede yayınlanır yayınlanmaz bilmek istedikleri güncellemelerdir. Bu, en iyi haberlerin en fazla sayıda insanı ilgilendiren haberler olduğu anlamına gelmektedir.”

Gazetecilik haberinin bu tanımı, Profesör Willard G. Bleyer'in "The Newspaper and its Editing" adlı kitabında açıkladığı tanımdır. Başka bir profesör (William Maulsby), gazetecilik haberini “okuyucuların ilgisini çekecek yeni bir olay hakkında önemli gerçeklerin doğru ve tarafsız bir açıklaması veya raporu” olarak tanımlamıştır. Bu nedenle haberin doğruluk, heyecan, zamana tepkisi, tam açıklık vb. özellikleri taşınması gerekmektedir (Atia, 2010).

Haberin gazetenin gerçekçi veya pragmatik yönünü temsil eden üçüncü bir tanımı daha vardır ki bu da Mac Dongall'ın tanımıdır. Bu tanım şöyledir: “Haber, gazetenin yayınlaması, bir mali kazanç aracı olarak gördüğü, belirli bir olayın ayrıntılı bir haberidir. Bazıları ise haberin, “bir toplumdaki çok sayıda insanı etkileyebilecek ve onlar tarafından anlaşılabilir, zamanında herhangi bir olay, fikir veya görüşü olduğunu söylemektedir Başkaları ise, insanların çoğunun bilmediği belirli bir olayı veya onun gerçekliğini insanlara açıklayan rapor" olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle haber, ölmek için doğmuş bir olay ve kim, ne zaman, nerede, ne ve nasıl olmak üzere beş koşulu ve unsuru ile karakterize edilmektedir (Musab Belfar 2016). Savaşlar ve

krizler sırasındaki habercilik ise, yeni medyanın ortaya çıkışı ışığında onu etkileyen faktörleri, eğilimlerini ve geleceğini ele alarak bu bölümde ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

Toplumların başına gelen savaşlar ve krizler, medyanın olaylarını ele almada ve boyutlarını siyasi, ekonomik, sosyal ve insani açılardan okumada önemli bir aktör olarak medyanın ortaya çıktığı alanı ve sahası olmaya devam etmektedir. Birçok araştırma çalışması, özellikle siyasi krizlerin ve çelişkili olayların patlak vermesiyle birlikte, halkın bir bilgi kaynağı olarak medyaya büyük ölçüde güvendiğini göstermektedir.

Genel olarak dünyanın ve özellikle de Ortadoğu'nun tanık olduğu krizler, vatandaşa eşlik eden, hayatını doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen ve ilgi alanına giren günlük yaşamın doğasının bir parçası haline gelmiş ve bu nedenle, bu araştırma çalışmasında konuya dikkat göstermemiz gerekmektedir.

Bu bağlamda, krizlerin habercilik süreci, farklı yöntemler, yollar, kurallar ve stratejilere sahip bir medya projesiydi. Bu, çatışmayı sakinleştirmeye ve çözmeye katkıda bulunabilir veya tam tersini çatışmayı körükleyebilmektedir. Farklı medyalar, olayı tüm boyutlarıyla aydınlatmak ve zamanında kamuoyuna ulaştırmak için tüm farklı imkanlarını kullandıkları için uydu kanallarının haberciliğinin önemi, olayların en başından itibaren ortaya çıkmaktadır, bu medyalar özel bilgileri elde etme ve profesyonel bir şekilde tüm tarafsızlıkla kamuoyuna sunma yarışına girerlerdir (Maha, 2022).

2.2. Savaşlar ve Krizler Sırasında Haberciliğin Önemi

Medya alanının tanık olduğu büyük gelişme nedeniyle çeşitli medya kuruluşlarının kriz ve savaş olaylarını haber yapmadaki rolü artmış ve çeşitli biçimlerdeki kriz olaylarını ele alırken medyaya güvenmek önemli hale gelmiştir. Kriz zamanlarında medya, kamuoyunun tek yönlendiricisi ve itici gücü, sahadaki güç dengelerini değiştiren, halkın bilgi alması ve olayların tüm detaylarından haberdar olması için ana kaynaktır.

İnsanların kriz ve savaş zamanlarında bilgiye olan ihtiyacı çok önemlidir ve bu büyük önemden hareketle medya, seyircisini kaybetmemek için olayları ve krizleri inandırıcı ve profesyonel bir şekilde aktarmaya çalışmakta ve bazı basın sözleşmelerine

ve gazeteciyi yayınladığı olaylardan sorumlu tutması ve kamuoyuna tarafsız ve anında gerçek kaynaklarından bilgi sağlaması zorunda bırakan sosyal sorumluluk teorisine güvenmektedir (Shajn, 2019).

Tüm Alman televizyon kanalları, özellikle partinin açılış aşamasına ilişkin haberlerin ABD'deki haberlere benzer olması nedeniyle, savaş öncesi ve ilk askeri kampanyaları ayrıntılı bir şekilde ele aldı. Alman televizyonları başlarda "şok ve dehşeti" vurgularken, Alman gazeteciler "CNN" programının savaşa hâkim olması ve özellikle kriz anlarında medyanın sahip olduğu etkiyi ortaya koyan canlı görüntülerin gündem olması üzerine birinci Körfez savaşının hatalarını tekrarlamak istemedi." (Gerd Horton 2011).

"Medyanın tehlikesi, istenen sonuçlara ulaşmak için insanların mesajlarını iletme, endişelerini dile getirme ve seslerini toplumun liderlerine iletme yeteneğinde yatmaktadır. Bu nedenle, birçok politikacının özellikle kriz ve savaş zamanlarında medyaya yakın olmaya hevesli olduğunu görülmektedir" (Hong Kong, 2014).

2.2.1. Kriz kavramı:

Bir tehlike, gerginlik ve kargaşa duygusu ile ilişkilendirilir ve kişi bunlarla yüzleşmek için pozisyon ve kararlar almaya ve eylemlerde bulunmaya çalışmaktadır. Kriz, toplumlara hâkim olan ve çevreleyen tüm değişkenlerin incelenmesini, nedenlerinin araştırılmasına ve bunların oluşmasına sebep olan koşulların bilinmesine göre fenomenlerinin açıklanması, kontrol edilmesi ve olası risklerinin sınırlandırılması için çalışmayı gerektiren bir değişkendir. Peki kriz nedir? Kriz, "ulusal, bölgesel veya yerel bir stratejik yapıda ilişkilerdeki gerilimin doruk noktası" olarak tanımlanmaktadır. Jonathan Robert'a göre krizin kapsamlı tanımı, toplumları ve ülkeleri yönlendiren kritik ve belirleyici bir an olduğunu, genellikle aniden ve beklenmedik bir şekilde ortaya çıktığını ve çatışmanın aşamalarından birini temsil ettiğini söylemektedir. Krizin birçok tanımı vardır böylece birçok araştırmacı kriz için birleşik bir tanım veya kavram geliştirmekten zorlanılmaktadır ve bu, krizle ne kastedildiğini ve terimin işleyen doğasını sınırlamanın ve tanımlamanın zorluğundan kaynaklanmaktadır (Mohammed, 2002).

Phillips ayrıca "Ülke içinde izlenen kamu düzenini bozmaya yol açan ve böylelikle bölgesel rolünü ikiye katlanıp hızlı hareket ve acil müdahale gerektiren acil bir durum veya ani bir olay" olarak tanımlamaktadır.

Eski ABD Dışışleri Bakanı Henry Kissinger krizi, "patlamaya yakın bir aşamaya ulaşan ve sonuçları şiddetlenmeden önce çözmek için inisiyatif gerektiren bir sorunun sonucunu" olarak tanımlıyor (Al-Rahman, 2001).

Diğerleri bunu, siyasi sistemin boyutlarıyla ilgili ve idari, siyasi, sosyal veya ekonomik etkiler olsun, ortaya çıkabilecek herhangi bir etkiyi ele almak için acil kararlar gerektirir bir sorun veya durum olarak tanımlar (Al-Sayed, 2002).

2.2.2. Savaş Kavramı:

Savaş kavramı genellikle onunla ilişkilendirilen barış kavramıyla ilişkilidir. İlk bakışta iki kavram birbirinden ayrılamaz gibi görünebilir, çünkü birinin yapısı ve temeli diğerine bağlıdır, yani savaş durumuna girmeden barış durumundan çıkılamaz ve barış koşullarını anlaşımadan savaştan çıkmak mümkün değildir. Savaşın birçok tanımı vardır ve tek bir tanım üzerinde durmayan terimlerden biridir, bunlardan bazılarını değineceğiz. Uluslararası kamu hukuku, bunu "Savaşan devletlerin çıkarlarını, hedeflerini ve haklarını savundukları, iki farklı devletten iki taraf arasındaki silahlı bir çatışma ve devletler arasında olduğunu ancak devletin iki grubu arasında meydana gelen çatışmaya veya bir grup insanın yabancı bir ülkeye veya içinde bulundukları devletin yönetimine karşı ayaklanması, savaş sayılmaz ve uluslararası hukukun bununla hiçbir ilgisi yoktur, ancak ceza hukukuna tabidir" olarak tanımlar. Savaş modern anlamda, Ortadoğu'nun ülkelerinde ve üçüncü dünya ülkelerinde meydana gelen iç çatışmalar olduğu gibi, silahlı grubun bir devlet statüsüne sahip olmasına ilişkin geleneksel tanımın unsurlarının mevcut olmadığı ve çatışma bir devlet tarafından kolektif bir amaç için değil, kendi hesabına kurulmuş olsa bile, silahlı bir çatışma olarak tanımlanır (Halil, 2022).

2.3. Habercilik Konsepti, Türleri, Biçimleri ve Aşamaları

2.3.1. Habercilik Kavramı

Habercilik, çağdaş medyanın önemli bir direğini ve halkın iç ve dış olaylarla iletişim kurabileceği önemli bir aracı temsil eder ve eğilimleri etkilemenin ve şekillendirmenin temel bir aracıdır. Ayrıca habercilik genellikle "belirli bir olayı yayınlanmaya uygun hale getiren içerik ve unsurlar ve olayı eksiksiz kılan bilgiler yanı sıra olayın verilerini ve ayrıntılarını, onunla ilgili bilgileri, nedenlerini, meydana geldiği yer, katılımcıların adları, nasıl ve ne zaman meydana geldiği elde edilmesi süreci" olarak tanımlanır. Bu tanım olay ile haber arasındaki farkı teyit etmektedir.

Olaylar, yayınlanmaya uygun şartları sağladıktan sonra kamuoyuna açıklanıp duyurulmadığı sürece unutulmuş olay olarak kalır ve genel olarak, bu koşullar yalnızca bilgi ve ayrıntılar toplandıktan sonra mevcuttur ve buna habercilik denir. Ancak bazıları habercilik, belirli bir olayın verilerini ve ayrıntılarını, onunla ilgili bilgileri elde etme, bu olayın meydana gelme nedenlerini, nerede ve nasıl olduğunu, zamanı, olaya katılanların isimleri ve olayı oluşturan ve yayınlanmaya uygun hale getiren içerik ve unsurlara sahip olan diğer bilgi ve gerçekleri bilme süreci olarak tanımlar (Suhaib, 2022).

Bazıları ise, gazetecinin olayın verilerini, bilgilerini, ayrıntılarını ve gelişmelerini araştırarak alıcının zihninde dönen soruları yeterli cevaplarla yanıtlayarak ve ardından bilgiler değerlendirilerek uygun habercilik tarzında düzenlenmesinin attığı bir dizi adımı içeren süreç olarak tanımlar (Hatem, 2017)

Araştırmacı Hussein, olayla ilgili tüm detayları ve bilgileri iletmek, olayın nedenlerini ve yerini anlamak ve olaydaki aktif güçleri bilmek için güncel olayların meydana geldiği yerlerden bilgi toplama süreci olarak tanımlamaktadır (Rana, 2022).

Bazıları, delege ve basın muhabirinin bir olayın, hadisenin, açıklamanın veya izleyicinin, dinleyicinin ve okuyucunun aklına gelen herhangi bir sorunun vb. çeşitli ayrıntıları ve gelişmeleri hakkında bilgi edindiği medya süreci olarak değerlendirdiklerinden, habercilik daha geniş bir şekilde tanımlanmaktadır. Bu süreç, bilgilerin profesyonelce değerlendirilmesi süreciyle başlar ve ardından uygun bir gazetecilik şablonuyla düzenler ve genellikle habercilik sadece medya kuruluşunun, ister medya kuruluşunun gönderdiği basın delegesi, ister gerçekleri saptırmadan tarafsız bir şekilde aktaran ve soruşturmayı yürüten daimî basın muhabiri tarafından olsun katılımı, olay yerine gelişi ve tüm detaylarının doğrulanması ile olmaktadır (Hamdi, 2014).

2.3.2. Habercilik Türleri

Bir olayın medyada yer alması, manevi değerine göre genişler ve zamanla veya içerikle ilgili olan farklı haber türleri vardır ve burada haberin zamanına ve zaman faktörüne göre haberin içeriğine dayanarak habercilik türlerinden bahsedeceğiz.

Ön Habercilik: Bu tür habercilik, olaydan kısa bir süre önce gelir ve BM Güvenlik Konseyi'nin yaklaşan oturumu gibi beklenen olayla ilgili bilgi ve verilerin elde edilmesiyle hemen ilgilenmektedir (Rana, 2022).

Kayıt veya Raporlama Haberciliği: Bu habercilikte medya, askeri darbe, cumhurbaşkanlığı konutunda patlama veya bir başbakanın istifası gibi aniden meydana gelen ve beklenmeyen bir olayla ilgili bilgi ve detayları toplamakla ilgilenmektedir.

Takip Haberciliği: Bu, örneğin başbakanın istifa nedenlerinin araştırılması gibi olayın sonuçlarının, gelişmelerinin, boyutlarının ve nedeninin ölçüldüğü raporlama haberciliğinin devamı olarak gelmektedir (Rana, 2022).

Ayrıca haberciliğinin içeriğine odaklanan ve aşağıdakilere ayrılan başka bir yönü daha vardır.

Tarafsız Habercilik: Bu habercilik türü, olayla ilgili gerçekleri ve bilgileri nesnel olarak, gazetecilik materyalini hazırlayan gazeteci veya editörün müdahalesi olmadan sağlamakla karakterize edilir, ayrıca olay, fikir veya bakış açılarıyla karıştırılmaz, başka bir anlamla buradaki habercilik soyuttur (Hisham, 2022).

Açıklayıcı Habercilik: Bu habercilik, olayın ayrıntılarını ve boyutlarını açıklamak için haberlerin temel gerçeklerinin yanı sıra açıklayıcı bilgilerin toplanmasıyla ilgilenmektedir. Bunun vesilesiyle, bazı coğrafi, tarihi ve ekonomik bilgilerin ve olayın meydana geldiği ülkenin etkilerine ilişkin her şeyden bahsederek olayı çevreleyen genel atmosfer anlatılmaktadır (Amal, 2022).

Odaklı Habercilik: Bu tür habercilikte, medya kuruluşu veya içinde çalışan gazeteci, olayın veya haberin belirli bir bölümüne odaklanır ve gerçeklerin çoğunu çarpıtmamak veya diğer haberlerle karıştırılmak koşuluyla silmeye odaklanmaya önem vermektedir (Lubna, 2022).

2.3.3. Habercilik Biçimleri

Haberciliğinin birçok biçimi vardır ve belirli bir biçime bağlı değildir, aksine, haberciliğinin birçok şablonu ve biçimi vardır ve bunlardan bazılarını listeleyeceğiz.

Haber: Olayla ilgili ilk bilgileri ve detayları topladıktan sonra olayı iletmekle ilgilenir, ardından olayın yerini, zamanını, ayrıntılarını ve oluş nedenlerini belirleyerek alıcıya hızlı ve anlık bir resim sunmaya çalışmaktadır. Bu sorular genellikle basın

haberinde sunulur ve giriş, gövde ve sondan oluşur ve genellikle haberin giriş ve gövdesi, altı soruyu yanıtlayarak olayla ilgili ayrıntıların çoğunu sunmakla ilgilenir, haberin sonu ise olayın arka planından bahsetmektedir (Al-Zindani, 2022).

Diyalog veya Görüşme: Bu biçimde, olayla doğrudan ilgili kişilere sorular sunarak olay ve onunla ilgili bilgiler takip edilmektedir. Bu tür habercilikte, haber takipçilerini ilgilendiren açıklamalara ve diğer gerçeklere ulaşmayı amaçlamaktadır (Sitesi, 2022).

Analiz: Bu biçim, haberi analiz etmeyi, detaylarını incelemeyi, karıştırılan alanları aydınlatmayı ve etrafındaki belirsizliği gidermeyi amaçlamaktadır. Bu, olaylar arasında bağlantı kurularak ve onlara geri dönerek uzman bir gazeteci veya olayla ilgili kişiler tarafından haber stüdyosunda veya uydu aracılığıyla kişiler konuyu analiz etmek için yapılır (Sitesi, 2022).

Rapor: Olayın kapsamlı bir haberi olarak kabul edilmektedir. Bu şablonda, gazeteci olayı ayrıntılı olarak ele alır ve haber gibi yalnızca olayın temel veya ana yönlerini barındırmakla sınırlı kalmaz, aksine olayla ilgili zaman, yer, kişi ve durumların açıklamasını da barındırır ayrıca editörün yazdığı ve olayların mantıklı ve nesnel bir açıklamasıyla sınırlı değildir, aksine kişisel görüşlerini ve kişisel deneyimlerini öne çıkarmaya olanak tanımaktadır. Buna göre, editör olayın görgü tanığı ne kadar fazla olursa, rapor başarılı olma şansı o kadar artmaktadır. Ayrıca editörün kişiliğinin ortaya çıkması tercih edilir, çünkü kişisel izlenimlerini, düşüncelerini ve görüşlerini ve İnsanları tanıtmak ve bakış açılarını sunma hakkına sahiptir. Bu nedenle basın haberi, çoğu zaman ele aldığı haberin, fikrin veya konunun bir veya iki açısından bakması yeterli olur.

Anket: sokaktaki halkın görüşünü alarak olay sonrası kamuoyuna sunmayı amaçlamaktadır ve sahada bulunan muhabir tarafından yapılmaktadır.

2.3.4. Haberciliğin Aşamaları

Hiç şüphesiz habercilik, haber materyalinin toplanmasından, yeniden düzenlenmesine ve değerlendirilmesine kadar pek çok aşamadan geçer, bu bağlamda haberciliğin geçtiği aşamaları tanımamız gerekmektedir.

- **Haber Materyalinin Elde Edilme Aşaması:**

Olayla ilgili bilgi arama aşaması haberciliğin ilk aşamasında gelmektedir ve yetenekli gazeteci olayla ilgili gerçek ve güvenilir verilere dayandıran kişidir. Bu aşamada gazetecinin kaynakları ya da muhabir ve Basın delegesi gibi medya kurumuyla ilgili olanlar, basın editörünün olayın tüm detaylarını bilmesini sağlayan gerçek detayların elde edilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır.

- **Haber Materyalini Değerlendirme Aşaması:**

Haber materyalinin toplamasını tamamladıktan sonra, materyalinin değerlendirilmesinde ve haber materyalinin medya kuruluşunda yayınlanmaya uygun olup olmadığının ve medya kuruluşunun standartlarına ve politikasına uygun olup olmadığının ortaya çıkarılmasında temsil edilen haberciliğin ikinci aşaması gelmektedir (Lubna, 2022).

- **Haber Materyalinin Editörlük Aşaması:**

Editörlük süreci, haberde yer alan en önemli süreçlerden biri olup, olaya ilişkin bilgi, olgu ve istatistiklerin gazeteci tarafından imla ve dil bilgisi hatalarından ve küfür ve iftiradan uzak, uygun bir şekilde sunulduğu ve formüle edildiği bir süreçtir. Burada gazetecinin rolü, habercilik materyalini gazeteye veya çalıştığı medya kuruluşuna uygun bir şekilde üretmektir.

- **Haber Materyalinin İnceleme Aşaması:**

Bu, olayın kapsamının son aşamasıdır ve haber önceki aşamalardan geçtikten sonra son gönderim için geçerli olmak üzere haber incelemesine sunulur. İnceleme editörü, benzer ve tamamlayıcı haberleri birleştirir, uzun haberleri kısaltır ve haber yapısını ayarlamaktadır. Burada gazeteci, çalıştığı medya kuruluşunun benimsediği sanatsal çalışmaya uygun bir şekilde haberi yeniden kurgulamaya çalışmaktadır.

Tüm bu aşamaların önemi göz önüne alındığında, çeşitli medya kuruluşları, üyelerine herhangi bir haber materyalinin toplanması, düzeltilmesi ve gözden geçirilmesi sırasında hızlı ve ideal bir şekilde işlenmesi ve hedef kitleye heyecan verici, dürüst ve merak uyandıran bir içerik sağlaması için izlenmesi gereken koşulları, adımları ve prosedürleri ve sağlamaya çalışmaktadır (İbrahim, 2022).

Krizler Sırasında Halkın Tutumlarını Değiştirmede Medyanın Habercilikteki Rolü

Medyanın habercilikteki rolü, savaşlar ve krizler sırasında artmakta, bu nedenle büyük bir etkiye sahip olmakta ve krizler sırasında halkın tutum ve kanaatlerini değiştirmeye doğru gitmektedir. Bu, siyasi iktidar ve herhangi bir toplumda var olan siyasi çatışma gerçeği üzerindeki büyük etkisi nedeniyle tüm medya kuruluşlarının ana endişesidir. Bunun için medya, kriz anlarında halkı etkilemek için çeşitli yöntem ve yöntemler kullanmaktadır:

- Yayınlanan her şeyde görüntüye odaklı, haber ve olayların haber tekrarı yöntemini kullanmak.
- Kriz dönemlerinde ortaya çıkan ve halktan olumlu tepki alan slogan ve fikirlere odaklanmak.
- Olayları aktarırken korku ve nefret gibi heyecan ve duyguların yöntemini kullanmak.
- Seyircinin dikkatini ikincil konulara yönlendirme yöntemini kullanmak.
- Güncel olayları korkutma ve abartma yöntemini kullanmak

Bu bağlamda, krizlerde halkın tutumlarının yönünün değişmesi, zorlama yöntemlerinden uzak, medya propagandasının ve bunu sağlayan yöntemlerin öneminin ve gücünün tam olarak bilinmesini gerektirmektedir. Bu nedenle, krizler sırasında medya, aşağıdaki hedeflere ulaşmaya çalışmaktadır:

- Düşünce, değer ve inançlara odaklanarak düşman halkın tutumlarını değiştirmeye yönelimi.
- Rakibini aldatmak ve zaferlerini azaltmak için çalışmak, rakibi kazanmaya ve etkisiz hale getirmek, yeteneklerini sorgulamak ve kendine olan güvenini sarsmak için çalışmak (Al-Saeed 2006).

Halkın kullanımına sunulan iletişim kanallarının çokluğu ve iletişim teknolojisi alanında yaşanan büyük gelişmeler, onların istek ve eğilimlerini özgürleştirmesine büyük katkı sağlamış ve medyanın halkın krizler sırasındaki tutumlarında oynaması gereken genel rolleri takip etmiştir. Bu rollerin doğrulukla ve krizle ilgili ayrıntılı gerçekleri kamuoyuna sunarak temsil edildiğini görüyoruz.

- Krize yönelik kamuoyu eğilimlerinin oluşmasını kolaylaştırıcı resmi ve siyasi nitelikteki açıklamalara dikkat edilmesi.
- Kriz ve doğal afetler için uyarı süreçlerinde oluşabilecek hataların kabul edilerek inandırıcılık kazanması.
- Nesnel olarak başa çıkma ve olaylar hakkında duygusallaşmama yeteneği.
- Olayın bulunduğu yerden anında aktarılmasına, olay alanlarında kalıcı olarak bulunmasına ve fotoğraf materyaline ilgi gösterilmesine özen gösterilmesi.

2.4. Kriz Sırasındaki Haberciliği Etkileyen Faktörler:

Kriz haberlerinin doğasını etkileyen faktörler ülkeden ülkeye ve konudan konuya farklılık göstermekle birlikte genel olarak aşağıdaki faktörlere göre sınıflandırılabilir (Al-Tamimi 2020):

- Krizi çevreleyen koşullar ve bu, iç ve dış olaylar, bunların mevcut krizle ilişkisi ve bunların halk üzerindeki etkisinin boyutu ile temsil edilmektedir.
- Olayın genel yönelimi ve hakim normlardan sapma derecesi ki bu faktörler bu haberin medyada yer alıp almayacağını belirlemektedir.
- Devletin genel, bölgesel ve uluslararası statüsü, çünkü haberler, önemli ülkelerle bağlantılı olduğunda, habercilik, tüm medya kuruluşlarının ilgi duyduğu uluslararası bir olaya dönüşmektedir (Muhairat 2014).

2.5. Yeni Medya Işığında Haberciliğin Geleceği

Yeni medyanın ortaya çıkışı, haberler ve olayları aktarma alanında geleneksel medya ile bir tür rekabet yaratmıştır. Bu, yeni medya için özel bir bölümden neredeyse yoksun olmayan uydu kanallarındaki yeni haber kompozisyonunda açıkça görülmektedir ki bu araçlar herkesin her türlü haberi yayınlamasının önünü açabilmiştir.

Eşzamanlı elektronik sosyal ağların ortaya çıkışı, tarihi bir atılımı temsil etmektedir ki bu atılım “Medyayı benzeri görülmemiş ufuklara taşıdı ve kullanıcılarına nispeten sınırlı bir şekilde kısıtlama veya sansür olmaksızın sınırları aşmak ve etkilemek için daha fazla fırsat verdi ve ayrıca, iyi bilinen iletişim teorilerinin özünü değiştiren ve medya analistlerinin ve uzmanlarının hayal bile edemediği etkili ve etkileşimli bir kapasite ile medya mesajını daha geniş ve daha kapsamlı bir yelpazeye iletme için yapma tekeli ortadan kaldıran bir gelişmede izleyicilerinin doğrudan, canlı ve anında katılımı için kanallar sağlamıştır (El-Ghamdi Keinan 2021).

İzleyicilerin haberleri ve olayları cep telefonlarından takip etmeye başlamasıyla birlikte, yeni medya kuruluşları medya sahnesinde başı çekerek büyük adımlar attı ve bu, geleneksel habercilikten interaktif haberciliğe geçmeyi gerektirdi ve sosyal medya olgusunun yaygınlaşması sonucunda çıkan yurttaş gazeteciliği denen deyim ortaya çıkışıyla aynı zamana denk gelmiştir. Böylece vatandaşların cep telefonlarının kameraları aracılığıyla ülkelerinde meydana gelen olayların özellikle ilk anlarında dertlerine ışık tutmuşlar ve haber yapmasında büyük rol oynamışlar ve bundan dolayı bilgi veya haber yayınlayan herkes, haber ve bilgi kaynağı olarak kabul edilmektedir.

Yeni medyanın habercilik sürecinde kullanılması, çok sayıda multimedya ve kompakt bir haber odası gerektirir ve bu da haber merkezlerinde uzun zaman ve daha fazla hazırlık gerektirmektedir. Bu nedenle, yeni medya haberciliğinin geleceği aşağıdakileri gerektirmektedir:

- Medya kurumlarındaki gazetecilere ve çalışanlara yeni beceriler kazandırarak ve medya kolejleri ve enstitülerinde çağın ruhuna uygun öğretim müfredatı geliştirerek ve medya çalışanları için eğitim atölyeleri düzenleyerek dijital gelişmeye ayak uydurmak ve medya kuruluşlarında çalışanlara haber toplama sürecinde sosyal medyadan yararlanmalarını sağlayacak temel konularda eğitimler vermek.
- Dijital medyanın gereksinimlerine uyacak şekilde haber odalarındaki haber içeriği akışını düzenlemenin yeni yöntemlerini öğrenmek.
- Medya mesajını kalkınma ve sürdürülebilir kalkınma doğrultusunda taşımak için yeni nesil medya profesyonelleri oluşturmak.
- Video ve dijital multimedya raporları üretebilmek.

- Gazetecinin sosyal medya içerikleriyle profesyonel olarak ilgilenebilmesi için birçok farklı dile sahip olması.

(Al-Tamimi 2020).

2.6. Krizler Sırasında Medya Haberciliğın Siyasi Etkileri

Medya haberciliğın yönteminin kriz dönemlerinde, kitleleri etkileme ve ikna etmede, fikirlerini şekillendirmede ve olaylara karşı tutumlarını formüle etmede oynadığı önemli etkiler ve önemli rol nedeniyle, kanaat önderleri ve karar vericiler üzerinde siyasi etkilere yol açmaktadır.

Kriz ve olay zamanlarında medya, geniş haberciliğı yoluyla, medyayı takip eden halk ile hükümetleri arasındaki siyasi ilişkileri yeniden şekillendirir ve medyanın ne yayınladığı ve hedef kitle halk arasındaki doğrudan ilişki göz önüne alındığında, halkın davranışlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemeye çalışmaktadır. Bu, medyanın siyasi etkisi olarak bilinen şeydir, çünkü medya izleyicileri çeker ve farklı biçim ve türde haberlerin, analitik programların, diyalogların ve siyasi soruşturmaların sunumundaki çeşitlilik yoluyla izleyici sayısını artırırken, alıcıyı da medya kuruluşunun sunduğı her şeye bir güven aşamasına getirdiğinden emin olur. Bu, izleyiciyi ve kamuoyunu durumun gerçekliğini idrak edemez ve anlayamaz hale getiren, medyanın her an sunduğı çok sayıda medya mesajı ve çeşitli haberler aracılığıyla, alıcının siyasi eğilimlerine ve yönelimlerine uygun içerik sağlayarak yapılmaktadır. Bu da krizin haberlerini yayması sürecinde medyanın neden olduğı bir dizi siyasi etkiye maruz kalarak kamuoyuna olumsuz bir şekilde yansımaktadır ve bunlarla temsil edilmektedir (Al-Tamimi 2020):

- Siyasi seferberlik, kamuoyunu kışkırtmak ve yeniden yönlendirmek
- Kamuoyunun dikkatini dağıtmak ve çarpıtmak
- Ülkelerde siyasi karar alma sürecini etkilemek
- Halk arasında bir tür siyasi kayıtsızlık yaratmak
- Siyasetçileri ve siyasi kuruluşları siyasi pazarlama sürecinde önemli bir rol oynamak
- Olumlu ya da olumsuz, kendileri ve hükümetleri hakkında halkın zihinsel bir imajını oluşturmaya çalışmak (Mona 2018)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI MEDYA VE YEMEN 2014'TEKİ SAVAŞIN HABERCİLİĞİ

3.1. Yemen Savaşındaki Uluslararası Uydu Kanallarının Haberciliği

Belirli konulara, kişilere, sistemlere ve devletlere ilişkin fikir ve akımları etkileme, ikna etme ve şekillendirme yeteneği nedeniyle yaşamın bel kemiği haline gelen medyanın günümüzdeki etkisinden hiçbir şüphe yoktur. Medya, başta Arap dünyası olmak üzere tüm dünyada siyasi, askeri, ekonomik, sosyal ve diğer düzeylerde etkileşimli uluslararası ilişkilerin üretiminde önemli bir taraf haline gelmiştir. Aynı şey, uydu kanalları da dahil olmak üzere medyanın, halkı ilgilendiren kriz, olay ve meselelerle ilgili haberleri yayınlama, yönleri ulaşılmak istenen amaçların niteliğine göre farklılık gösteren yayın ve referans çerçevelerine ve siyasi gündemlere göre toplumu etkileme ve fikirlerini şekillendirme ve kapsadığı birçok konu ve soruna karşı tutumlarını oluşturma veya şekillendirme yeteneğinde somutlaşmaktadır.

Husi milisler başkent Sana'yı ele geçirdikten sonra yerel medyanın maruz kaldığı tahrip durumuna rağmen, Yemen uydu kanallarının ve genel olarak yerel medyanın savaş olaylarını ele almada oynadığı rolün ele alınmasını gerektiren Yemen medyası, toplumu etkilemenin araçlarından biridir, buna rağmen yerel uydu kanalları Yemen'deki savaş olaylarını aktarmaya çalışmıştır. Yemen uydu kanallarının iç savaş haberlerinin gerçekliğini şöyle açıklayabiliriz. Meşru hükümeti destekleyen birçok Yemen uydu kanalının medya pusulasını kaybetmiştir, özellikle Kararlı Fırtına'nın Yemen'deki siyaset ve medya ortamları için bir sürpriz olduğu ve dolayısıyla ülkedeki güncel olaylarla yüzleşmek için net bir stratejinin bulunmadığı için bu medyalar net bir medya planına göre yeni gerçeklikle baş edememişlerdir (Abdullah, 2020).

3.1.1. Önyargı:

Yerel medyaya dayatılan genelleme ve bu medyaların olay yerinden haberleri, kanalın bağlı olduğu tarafın istediği şekil ve tarz dışında ve medya politikasına uygun olarak tarafsız bir şekilde iletememesi, birçok uluslararası medyanın Yemen uydu kanallarının sağladığı haberlerle çelişkili haberler sunmasına neden oldu ve bu kanalların birçoğunu yerel ve uluslararası kanalların habercilikleri arasında

karşılaştırma konumuna getirmiştir. Aynı zamanda Husileri destekleyen uluslararası kanallar, Yemen'le ilgili gerçek haberleri takip etmek için bir kaynağa dönüşmeye başaramadı. "Bu, kanallarda yayınlanan programların yaklaşık %21'i halka sunulan bilgiler için herhangi bir kaynak veya referans vermediğini ve toplam izlenen programların yaklaşık %51'i televizyon programlarında ve haberlerinde tarafsızlık düzeyinde düşüş gösterdiğini içeren ve Yemen Ekonomik Medya ve Çalışmalar Merkezi tarafından yayınlanan bir raporla doğrulanmıştır. Bu, medyalarda yayınlananlar ile ülkelerindeki savaş olayları hakkında bilgi almak için başka medya kuruluşlarını aramaya giden Yemen halkı arasındaki güven eksikliğine katkıda bulunmuştur. Yerel uydu kanallarının tek bir bakış açısını benimsemesi, Yemen savaşında yerel kanalların haberciliğin karşılaştığı en ciddi sorunlardan biridir, çünkü kanallar, ofislerinde konuşlanmış ve olayların sahadan gerçek aktarımını dile getirmeyen, aksine bu kanallara dayatılan önyargılı gündemler nedeniyle hep tek bir bakış açısını aktaran muhabirlerine dayanmaktadır. Burada Yemen toplumu içindeki tutum ve eğilimlerde keskin bir siyasi bölünmeden bahsediyoruz. Ayrıca birçok yerel uydu kanalı, haber endüstrisine katkıda bulunmadan olayları yayınlarken haber açıklama yöntemini uygulamıştır (Abdullah, 2020).

Ayrıca, yerel medyanın, haber mesajını alıcı kitleye iletmede yüksek kalite ve profesyonellik elde etmek için büyük yetenek ve yeterlilikleri çekme ve hazırlıklar yapma konusunda rekabet etmesine izin verecek mali bağımsızlığın olmamasının yanı sıra yerel uydu kanallarında yayınlanan programlarda ve haberlerde objektiflik seviyesinin düşmesi ışığında pek çok haber programında kışkırtıcı dilin hakimiyeti, Yemen savaş döneminde yerel medya için başka bir kusur olmuştur (Abdullah, 2020).

3.1.2. Medya bağıllığı:

Yemen medyasındaki bağıllık durumu başka bir sorundur, South 24 Haber ve Araştırma Merkezi başkanı İyad Qassem, BAE'nin Al-Arab web sitesine yaptığı açıklamada, sorunun köklerinin biraz eski olduğuna ve Yemen'deki medyanın çoğunun onlarca yıldır, tüm mesleki standartları, gazetecilik etiğini ve işinin gerektirdiği ahlaki sorumluluğu hiçe sayarak, kendisini iktidardaki veya muhalefetteki siyasi partilerin bir yansıması olarak kabul ettiğine inanmaktadır. Bu medya kuruluşları, Yemen'in yaşadığı tüm krizlerde olumsuz bir rol oynayarak, çatışma sürecini karmaşıklığa, anlaşmazlıkları kışkırtmaya ve gerçekleri ortaya çıkarmak, çözüm önermek ve karar

vericiler üzerinde baskı yapmak yerine gerçeklerin üzerini örtmek, gerçekleri, talepleri ve sorunları tahrif etmeye katkıda bulunmuştur. Mesele sadece yerel medyaya bağlı değil, daha ziyade, bölgesel ve uluslararası uydu kanalları ve ajanslar da birçok basın kalemi satın almaya gittiler ve olayları haber yapmaları, muhabirlerinin ve temsil ettikleri ülkelerin yönelimlerinin ve politikasının bir yansıması olmuştur. Bu medyalar, Yemen çatışmasında bağımsız, profesyonel ve tarafsız rolünü oynayan dördüncü bir otorite olmak yerine, şu veya bu siyasi partinin lehine platformlara dönüşmüştür (Ayad, 2022).

Ülkenin yaşanan krizin yerel uydu kanallarında yer alan haberlerin gerçekliğini takip edenler, bu kanalların tutumları arasında büyük bir fark görecektir ve bu her medya kuruluşunun hakkıdır. Ancak bu mesele, halkın bu kanallardan beklenti ve ihtiyaçları yanı sıra Yemen'deki kriz ve savaşı haber yaparken anlık, yenilik, gerçekçilik, dürüstlük, doğruluk, önem, yakınlık, çatışma ve tuhaflık içeren değerlerle çelişmemelidir. Bu çoğu zaman bu standartlar ve değerlendirmeler ile kanaati haberden ayırma zorunluluğu gibi bir dizi koşullara göre doğrulanması, habercilik yapanın çatışmanın tarafları hakkında objektif olma yükümlülüğü, özellikle çelişkili anlatılar veya farklı tutumlar söz konusu olduğunda, birden çok haber seçimi kaynağı üzerinde çalıştığı ve yayını hızlandırarak halka yaymadan önce doğruluk ve kesinliğe ulaşmak için çalıştığı zor olan ilkeleri beyan etmekten öteye gitmez (Abdullah, 2020).

3.2. Yemen Savaşının Dış Medya Haberciliği

3.2.1. Yemen Savaşının Uluslararası Kanalların Haberciliğinin Dezavantajları

Görsel ve işitsel alandaki uluslararası medya, son zamanlarda sıcak olayların tüm ayrıntılarıyla doğrudan iletilmesinin mümkün olduğu yeni bir araç türünün ortaya çıkmasıyla temsil edilen büyük bir patlamaya tanık oldu.

Uluslararası uydu kanallarının olayların anlık olarak yayınlanması ve teşhir edilmesinde yeni tarzını gösterdiği ve bu ekranlarda savaş, tutsaklar, yaralılar ve ölümlerin sahnelerinin gerçekçi unsurları metin ve görsellerle yayınlanan gerçek zamanlı animasyonlu görüntülerle aktarmıştır. Bu araçlar sadece teknolojiden ve dijital teknikten yararlanarak sahalarda yerini almamış, ancak başta Ortadoğu ve Arap ülkeleri olmak üzere birçok ülkede yaşanan olayları haber yapmasına büyük bir kabiliyete sahip olduğu için geniş kitlelere daha önce olmayan bir medya alanı açmıştır. Bu uydu kanalları, o dönemde Arap vatandaşının, sadece resmi makamların bakış açısını

iletmekle yükümlü olan resmi uydu kanalları aracılığıyla sesini iletmesi mümkün olmadığından sonra, hükümetlerin resmi medyaya getirdiği kısıtlamaları kırmayı başarmıştır. Yemen, geçmişten günümüze kadar birçok olaya ve iç çatışmaya sahne olan Arap ülkelerinden biri ve bu nedenle 2015'ten günümüze ülkedeki askeri ve siyasi olayların ulaştırılmasında bölgesel ve yerel medyanın büyük rolü olmuştur. Bu bölümde uluslararası uydu kanallarının Yemen savaşındaki haberlerinin gerçekliğini değineceğiz.

Uluslararası uydu kanallarının habercilik alanında bir kanaldan diğerine farklılık göstermesine rağmen, Yemen'de çatışan taraflarla herhangi bir ilişkisi olmayan bazı kanallar var ve onları finanse eden ülkelerin Yemen meselesiyle ilgili bir ajandası yok. Bu nedenle bu kanallar, Yemen'deki savaşla ilgili haberlerinde bir tür denge bulmaya çalışmaktadır. Bu, Husi milislerinin meşru hükümete darbesi, Arap koalisyonunun Kararlı Fırtına'yı başlattığını duyurusu ve beraberindeki Yemen'in siyasi ve askeri sahnesindeki değişikliklerden bu yana İngiliz BBC kanalı, Türk TRT Arabi kanalı ve Reuters Ajansı'nın haberlerinde açıkça görülmektedir. Ancak Yemen'deki çatışmanın taraflarına tamamen tarafsızlık gösteren uluslararası uydu kanalları da var ve onları destekleyen ülkelerin gündemi, medyanın değerleri ve mesajıyla çelişen savaş olaylarını haberlerine yansıtmıştır. Bu tarafsızlığın yanı sıra, uluslararası medya kanalları, Yemen savaşını haber yaptıkları sırada, aşağıda bahsedilecekler de dahil olmak üzere birçok kusur ve soruna eşlik etti.

3.2.1.1. Çatışma Alanlarına Erişim Tehlikeleri

Savaş olaylarını ve cephedeki askeri çatışmaları takip eden herkes, gazetecilerin karşı karşıya olduğu büyük tehlikeyi ve bilgiye ulaşmanın zorluğunu anlayacaktır. Ülkedeki savaş olaylarını haber yaptıkları için hayatını kaybeden çok sayıda medyada çalışan vardır. Geçen yüzyılın yetmişli yıllarında basın başlangıcından bu yana, bugün yaşadığı gibi yaşamamıştır ki Husi milisleri ve Salih'in güçleri, Şubat 2015'te başkent Sana'a'yı kontrol ettikten sonra, hükümet medyasının yayın politikası çizgisini kontrol edebildi zorla dayattı, hükümete bağlı tüm medya kuruluşları üzerindeki kontrollerini sıkılaştırdı ve Yemen'in başkenti Sana'a'dan faaliyet gösteren uluslararası ve bölgesel kanalların hakimiyetinin yanı sıra, yerel kanalların zorla hakimiyetini kılmıştır. Bunların arasında Enformasyon Bakanı Nadia Abdel Aziz al-Saqqaf'ın ofisi ve "Al-Thawra" gazetesi genel yayın yönetmeni Faisal Makram'ın evi basılması istifaya

zorlaması, özel medya kuruluşlarına baskın düzenlemesi ve kendilerine karşı çıkan bir dizi haber sitesini engellemesidir (Amer, 2015).

"Husilerin 21 Eylül 2015'te" başkent Sana'ya saldırmasının arifesinde, Husiler kendileriyle aynı fikirde olmayan onlarca gazeteciyi ve siyasi aktivisti tutukladı ve Yerel medya kuruluşlarına ve Yemen Islah Topluluğu Partisi'ne bağlı onlarca partizan gazetelere, en önemlisi Akhbar Al-Youm, Al-Nas ve Al-Sahwa gazetelerine ve Suhail , Yemen Shabab ve Nobel Barış Ödülünü kazanan aktivist Tawakkul Abdul Salam Karman'a bağlı Belqis kanallarına baskın yapılmasının yanı sıra, Al-Arabiya, Al-Jazeera ve Sky News Arabia ofisleri de dahil olmak üzere çoğu Körfez ülkelerine ait olan yerel ve uluslararası medyanın bir dizi ofisini ve genel merkezini kapatmışlardır. Yemen basınının ve gazetecilerinin maruz kaldığı tüm bu baskılar, bilgide bir bilinmezlik durumuna katkıda bulunmuş ve cephelere ulaşamayan veya muhabirlerinin Yemen'deki çatışmanın tarafları tarafından güvenliklerinin tehdit edilmesinden korktuğu için gönderemeyen uluslararası uydu kanallarındaki savaş olaylarının haberlerinin gerçekliğine olumsuz olarak yansımıştır ve dolayısıyla medyanın Yemen'deki olaylara ilişkin net bir resim vermemektedir (Amer, 2015).

3.2.1.2. Bilgi edinme zorluğu

Yemenli gazetecinin ve yerel medyanın bilgi edinme işi kolay olmadı, ayrıca uydu kanalları ve uluslararası gazeteciler için de durum aynıdır. Husi milisleri artık devletin tüm güvenlik ve askeri kurumlarını kontrol ettiğinden, çatışmanın tarafları çeşitli medya kuruluşlarının önünde bir genelleme durumu oluşturmaya katkıda bulundu ve resmi kaynaklarından bilgi aktarılmasına engel olmuşlardır. "Batılı gazeteci Craig, Yemen Politikalar Merkezi tarafından düzenlenen bir sempozyumda Yemen'de habere erişimde iki açıdan çok ciddi bir sorun olduğunu söylemektedir. Bunların birincisi, fahiş maliyet açısından, özellikle ekonomik durumun çökmesi ve denetimsiz güvenlik durumu nedeniyle, bu durum medya haberciliğini engelliyor ve gazetecileri yardım kuruluşları tarafından çekilen kliplere güvenmeye teşvik etmektedir. Bu Yemen hakkındaki anlatıların, bu insani felaketi yaratan siyaseti kabul etmeden, kelimenin tam anlamıyla insani boyuta odaklanma eğiliminde olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca İran'dan destekli Husi milislerin denetimindeki baskıcı yapı, gazetecilerin güvenilir bilgilere ulaşmasını çok zorlaştırmıştır ve gazeteciler Yemen'e girebilse bile bilgi edinmenin bedeli olarak hayatlarını kaybedebilmektedir (Ain urubia, 2021).

3.2.1.3. Askeri Kaynaklara Dayanmak

Uluslararası uydu kanallarının medya yayınlarını takip eden herkes, bunun büyük ölçüde çatışmanın taraflarının askeri kaynaklarına dayandığını görecektir ki Al-Arabiya kanalı olayı meşru hükümet ve Arap koalisyonundaki askeri kaynaklardan bildirirken, İran Al-Alam kanalı da aynı rolü izliyor ve Sanaa'daki Husi milislerinin askeri kaynaklara dayanmaktadır, böylece tarafların bilgileri medyanın gerçekliğini kontrol etmektedir.

3.2.1.4. Önyargı

Bazı uluslararası uydu kanalları, Yemen'deki savaş olaylarını haber yaparken tarafsız değildi ve tam tersine, ilk bakışta Yemen'in içindeki çatışmanın iki tarafına karşı yüksek derecede bir önyargı gibi görünmüştür. Arap medya kuruluşları, Yemen'deki askeri operasyonların çeşitli yönleriyle ilgili haberlerinde, koalisyonun operasyonlarını yürütmesinin gerekçelerini ve gerekliliklerini açıklamaya dayalı ortak bir gündem benimsemiştir. Bu gerekçelerden ilki, tüm barışçıl yolları tükettikten ve meşruiyeti kaybetme noktasına gelişinden sonrası yerini başta Suudi Arabistan Krallığı olmak üzere tüm bölge ülkelerinin güvenliğine zarar veren bir iç savaşa bırakması ardından Yemen cumhurbaşkanının resmi bir talebine Arapların yanıt vermesidir. Diğer gerekçe ise; İran yanlısı medyanın İran'daki askeri operasyonlara karşı çıktığı ve bakış açısını ve müttefiki Husileri tamamen benimsediği bir dönemde, Yemen'i ve bölgeyi kesinleşen ve bölgedeki huzursuzluğu yüksek boyutlara çıkarabilecek bir İran müdahalesinden kurtarma hızıdır (Naki, 2015).

3.2.1.5. Objektifliğin Yokluğu

"Objektiflik" ve "dürüstlük" kavramları, medya çalışanların pek çoğu kendisinin veya çalıştığı medya kuruluşunun bu iki değere bağlı olduğunu söyleyip durmasının yanı sıra iletişimden sorumlu kişiler ve çeşitli medya kuruluşlarında çalışanlar tarafından sıklıkla tekrarlansa da uluslararası uydu kanallarının habercilik gerçeği ve ülkedeki savaş olaylarını ele almaları, tarafsızlığı ve inandırıcılığı bozan pek çok uygulama göstermiştir. Objektiflik, olayların tarafsız, yansız ve dengeli bir şekilde aktarılmasına ve olaya dahil olan tüm taraflara, okuyucunun olayla ilgili tüm bilgilere ulaşabilmesi için görüşlerini ifade edebilecekleri bir alan tanınmasına bağlıdır ve gazetecinin kişisel görüşünü haber materyaline dahil etmesini gerektirmemektedir. Bu da medyadaki değerleri ve mesleki standartları umursamadan görüntüyü kasıtlı olarak

eksik bir şekilde ve tek bir açıdan aktaran bazı uluslararası uydu kanallarında olmayandır. Medya kanallarının dürüstlüğü ile ilgili olarak, medya uygulamalarındaki objektiflik taahhüdünün kümülatif bir sonucudur, böylece haberlerinde objektifliğe ve dengeye bağlı oldukları ve uydurma, yanıltıcı ve gerçekleri çarpıtan uygulamalardan uzaklaştığı için üzerine bahse girdikleri bir dürüstlük dengesini oluşturur. Medya çalışmalarında objektiflik ve dürüstlük, hayattaki dürüstlük ve güvenilirlik değerleri gibi ve bunlara bağlı kalınması gerektiği konusunda herkes hemfikirdir ancak, haberlerinde objektifliğe yeterince bağlı kalan çok az medya kuruluşu vardır. Bu medya kuruluşlarının, Yemen savaşının olaylarını haber yaparken çalışmada incelenen uluslararası uydu kanallarında olduğu gibi, çatışmanın taraflarından birinin yanında yer aldığı ve medyanın tüm profesyonel ve etik ilkelerini ve değerlerini hiçe saydığı sık sık olmuştur (Al-Etiha, 2022).

Husi milislerini destekleyen İranlı Al-Alam kanalının Yemen'deki Arap müdahalesini ülkeye karşı bir saldırı olarak gördüğü ve hükümet güçlerini ve halk direnişini Yemen'e yönelik Suudi-Amerikan saldırganlığının paralı askerleri olarak tanımladığı bir zamanda meşru hükümeti destekleyen Suudi Al-Arabiya Al-Hadath kanalı, Kararlı Fırtına'nın başlangıcından bu yana Husi milisleriyle aynı rolü oynamaktadır (Al-Etiha, 2022).

3.2.1.6. Diğer Görüş Açılarının Yokluğu

"Görüş ve diğer görüş", doğu ve batıdaki birçok medya kuruluşu tarafından ortaya atılan bir slogandır. "Dürüstlük ve objektiflik " ise tüm medya kuruluşunun literatüründe yer alan terimler olup, basın ve medya literatüründen gelen edilen sloganlardır. Ancak Yemen dosyasını haber yapmaları bize başka bir şey söylüyor ki bazı uluslararası uydu kanalları medya söylemlerini genişletmek ve resmin tamamını aktarmak yerine tek bir görüş açısını ortaya koymaya çalışmıştır. "Diğer bir deyişle, tek bir görüşe dayalı medya söylemi, şu ya da bu varlığın eğilimlerini ifade ettiği için dengeden yoksundur(Lion burukho, 2016).

"Yemen savaşının olaylarını yayınlayan bazı uluslararası uydu kanallarının başına gelen de buydu ki Arap Koalisyonu tarafından desteklenen uydu kanalları, farklı görüş açılarını sunmanın mümkün olması gerektiren talk konuşma şovlarında bile, diğerinin görüş açısının yokluğu ve onu destekleyen seslerin barındırılarak Yemen yerel kanallarının Yemen savaşının olaylarını haberlerinde yaptıkları hatanın yapmıştır.

Aynı şey Husi milislerin görüş açısını ve diğer sesin yokluğunu gösteren İran uydu kanalları ve onlara yakın olanlarda görülmektedir. Böylece her bir taraf bilgisini tek bir taraftan alıp görüş açısını tek medya kuruluşunun yayınladığı verilere göre temellendirmeye devam etti ve bu da Yemen kamuoyunu aydınlatmak yerine dümdüz etmesine katkıda bulunmuştur (Lion burukho, 2016).

3.2.1.7. Bağlı Olduğu Kuruluşları Tanımak:

Medya, bağlamı ve temel işlevi olan bilgi ve haber aktarma işlevinden uzaklaşarak Yemen'deki siyasi ve askeri oluşumların yararına bir tanıtım ve propaganda aracına dönüşmüştür. Bu, Yemen'deki siyasi ve askeri sahnedeki gelişmelere yansdı. Ülkedeki çatışan taraflarla doğrudan bağlantılı olan uydu kanalları ve özellikle pilot Kasasbeh'in tutuklanmasından önceki aşamada "İŞİD"e karşı koalisyonun medyada yer almasını karakterize eden çoğulluk ve çeşitliliğin aksine, Yemen'deki savaşla ilgili medyada yer alan herhangi bir gerçek eleştirel ses bulmak neredeyse imkânsız. Ayrıca medya kanalları, haber yaparken koalisyon liderliği veya Suudi ve Körfez medyası tarafından bu savaşı haber yaparken kullanılan dilsel söz dağarcığını kullanmaya başvurduğundan, haber kaynakların çeşitliliğini gözden kaçırdı ve tanıtım büyük ölçüde yayınlanmıştır. "Belirleyici Fırtına" olarak adlandırdı ve Husi yanlısı medya tarafından kullanılan "Yemen'deki savaş" veya "Yemen'e karşı saldırı" gibi sözcükleri kullanmaktan kaçındı. Bunlara örnek olarak "Kararlı Fırtına"yı kullanmak ve Husileri destekleyen medya tarafından kullanılan "Yemen savaşı" veya "Yemen'e yönelik saldırı" gibi terimleri kullanmaktan kaçınmaktır. Bu dilsel terimlerin kullanılmasının ve Yemen savaşının trajik boyutlarının çalışmada incelenen medya tarafından üstünün örtülmesinin iç savaşın varlıkları tanıtma yolu olduğu ortaya çıkan propaganda ve yanıltıcı boyutunu gizlememektedir. Bu propaganda, savaşın uzamasına katkıda bulunmanın yanı sıra Yemen'deki genel durumu olumsuz etkilemiştir (Omar, 201).

3.2.1.8. Skandallar ve medya hataları yapmak

Yemen'deki savaşla ilgili birçok uluslararası uydu kanalının medyada yer almasına, uydurma, yanıltıcı ve çarpıtma uygulamanın yanı sıra, haberin kırılğanlığını ve olayları ele alırken sosyal sorumluluğun olmadığını gösteren birçok büyük hata eşlik etti ve Yemen'deki olayların gerçekleri, Yemen meselesiyle ilgili olmayan bazı klip ve videoların kullanılmasına ulaşmıştır. Örneğin, Suudi Al-Hadath kanalı, başkent Sana'nın kuzeyindeki Al-Muayad Camii'ne akşam namazından sonra düzenlenen iki

bombalı saldırıyı ve baskın sırasında yirmi beşten fazla kişinin düşmesi ancak yayınlarında bunu Sana'a'nın Al-Jarf semtinde bir Husi liderinin evini hedef alan bir saldırı olarak tasvir etti, daha sonra da saldırının Sana'a'nın Al-Jarf semtindeki bir camiye hedef aldığını doğrulamaya döndü. Bu, uydu kanalları Yemen'deki savaş olayları ele almada, medyanın kafa karışıklığı politikasını ve profesyonellik ve toplumsal sorumluluğun olmadığını doğrulamaktadır (Sport, 2022).

Gölgelendirme ve skandal işleme sadece hükümete, meşruiyete ve Arap koalisyonuna bağlı medyayla sınırlı değil, aksine İran uydu kanalları ve Yemen'in güneylilerinin 14 Ekim devrimi vesilesiyle Aden'deki toplu kutlamaları sırasında Suudi ve BAE güçlerinin ülkeden ayrılması taleplerini doğrulayan haberler yayınlayan İran Al-Alam kanalı tarafından yayınlananlar da aynı rolü oynamaktadır ve bu da konunun doğruluğunu teyit etmektedir. Kanal, kutlamaya katılanların yükselttiği, iki Körfez ülkesinin Yemen halkını koruma ve gerçekleri desteklemedeki rolünü yücelten fotoğrafları dikkate almadan haberi yayınlamıştır. Ayrıca Husilere bağlı İran kanalının iddialarının yanlışlığını ve geçersizliğini teyit eden bir sahnede, Kral Selman ve BAE Hükümdarı Şeyh Halife'nin dev görüntüsü Al-Mayadin kanalının ekranında yer almıştır(Almomani, 2015).

3.2.2. Yemen Savaşının Uluslararası Kanalların Haberciliğinin Avantajları

Uluslararası uydu kanalları yayıldı ve siyasetin ve insanların hayatlarının bir parçası, görüş, fikir ve tutumlarının oluşmasında önemli bir dayanak haline gelmiş ve ondan önce de medyası resmi makamların büyük bir tekeline tanık olan Arap dünyamız başta olmak üzere kendi ülkesinde vatandaşın izledikleri üzerindeki resmi vesayeti durdurmuştur. Kanalların genel politikalarını belirleyen hükümet ve Enformasyon Bakanlığı olup, haber, bilgi, film, dizi ve kültür şarkılarını nelerin yayınlayacağını seçer ve kendi yayın politikasına ve genel yönelimlerine aykırı olanlardan vatandaşları engellemektedir. Uluslararası medyanın Yemen'deki savaşı haberciliğinde birçok avantajı vardır (Garbiya, 2004).

3.2.2.1. Tekelin Durdurulması

Resmi medya, bilgi ve haberlerin tekelleştirilmesinde ve Arap hükümetlerinin yönelimleriyle uygun olanı sunmada önemli bir rol oynamaktadır. Arap resmi medyası, Arap ülkelerinde devlete veya hükümete bağlı olan araçları ifade eder ve özellikle bu

lkelerdeki hkmetlere bağlı resmi televizyon yayınları ve uydu kanalları tarafından temsil edilen kamu yayın araçlarıdır.

Yemen, resmi uydu kanallarının medya tekeli uyguladığı Arap ülkelerinden biridir. Bu uydu kanalları, vatandaşların sorunlarının ve çağrılarının otoriteye iletilmesine katkıda bulunmadan, hükümetlerin bakış açılarını ve direktiflerini ileten medya araçları olarak kaldı, ta ki sıra uluslararası medyaya gelene kadar, ülkedeki savaş meselelerini ve insani trajedileri aktarma ve birçok kamu sorununa ve hizmetine ışık tutma fırsatı sağlamıştır (Al Jazeera, 2017).

3.2.2.2. Büyük Varlık

Savaş dönemi boyunca Yemen meseleleriyle ilgilenen uluslararası uydu kanalları, Yemen'in tanık olduğu siyasi ve askeri dönüşümlere ve tüm çatışma istasyonlarına eşlik ettiklerini ve sürekli varlıklarını, olayları elde etmede sahip olduğu pek çok yeteneği ve bunları haber editrlğnden saha ve ofis basın raporlarına ve ayrıca özel haber ve çeşitli konuşma şovlara kadar çeşitli gazetecilik formatlarında yayınlamaktan faydalanarak kaydetmişlerdir (Al Jazeera, 2017).

3.2.2.3. Olayların Hızlı İletilmesi

Olayların iletilmesinde hız faktörü, medyanın en önemli unsurlarından ve özelliklerinden biridir ve Haber, en hızlı bozulan materyaldir ve üzerinden kısa bir süre geçtikten sonra önemi zayıflamaktadır. Bu öneminden hareketle uluslararası medya, Yemen olaylarını yakından takip etmeye çalışmış ve uluslararası uydu kanallarında olduğu gibi, olayları takip etme yeteneği olmayan yerel uydu kanallarıyla sık sık rekabete girmiştir (Al Jazeera, 2017).

3.2.2.4. İnsani Konulara Odaklanmak

Uluslararası uydu kanallarını takip edenler, evsizlik, yerinden edilme ve sivillerin hedef alınması gibi insani konuların ele alınmasında geniş yer kapsadığını bulacaktır "Bu tür konularda uydu kanallarının gösterdiği önyargılara rağmen bu dosyayı göz ardı etmediler ayrıca uydu kanallarında üretilip gösterilen ve bu konularda kamuoyu oluşturan birçok insani hikye ve rapor vardır (Nizar, 2022).

3.2.2.5. İnsan Hakları İhlallerinin Vurgulanması

Yemen'deki silahlı çatışma, askeri çatışmalarda hiçbir suçu olmayan sivilleri bile etkileyen ağır ihlallerle tanık olmuştur, burada uluslararası medyanın rolü, bu ihlallerin öne çıkarılmasında ve bu ihlallerle ilgili kamuoyunun oluşturmada ortaya çıkmıştır. Uluslararası uydu kanallarının, Husi milislerinin siyasi büro başkanı Saleh Al-Sammad'ın öldürülmesine katkıda bulunma suçlamasıyla Hudeyde ilinin dokuz sakininin Sana'da Husi milisler tarafından infaz edilmesinin yanı sıra Abdulmalik Al-Sanabani'nin Güney Yemen'deki Lahj ilindeki Geçiş Konseyi unsurları tarafından maruz kaldığı haydutluk sürecini nasıl ele aldığını gördük (A. J. Net, 2022a).

3.3. Çalışmada İncelenen Uluslararası Kanalların Tanıtımları

3.3.1. TRT Arabi Kanalı, Kuruluşu ve Gelişimi

Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetinin Türkiye ile Arap dünyası arasındaki kültürel ve kardeşlik iletişimi güçlendirmek amacıyla 2010 Nisan ayı başında aldığı kararla açılan ilk Arapça konuşan Türk kanalıdır (Alnahar, 2010).

Türkiye Radyo ve Televizyon Kamu Kurumu'na doğrudan bağlı olup, "Arap büyükelçilerinin başta olmak üzere Ankara'ya akredite bir dizi bakan ve büyükelçinin katıldığı bir törende, Başbakan olduğu dönemde Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından İstanbul'da denetlenmiştir (A. J. Net, 2010).

Kanal, haber bültenleri ve siyasi programlar sunmaktadır. Bunların biri Arap başkentlerinin birinden, diğeri ise Türkiye'deki siyasi olayları ve Türkiye'nin başta Arap dünyası olmak üzere dünya ile ilişkilerini tartıştığı ve İstanbul'dan sunulan program ve Nilesat ve Arabsat uydularından yayınlanmaktadır. Kanalin genel koordinatörü Safar Turan'ın Al Jazeera Net'e yaptığı açıklamaya göre, Arapça bir kanal açma kararı geç alındı ve Türkiye'nin Arap ülkeleriyle tarih, kültür ve hatta geleceği paylaştığını göstermektedir (A. J. Net, 2022b).

Türk TRT Kurumu, bir grup resmi Arap kurumu ve kanalıyla derin tarihi ilişkilere sahiptir. Bu, kanalının "Sabah Al-Khair" programını üç Arap ülkesinden (Lübnan, Mısır ve Filistin) yayınlamasını sağlamıştır. Arapça ile yayın, TRT'ye bağlı kanallar bünyesinde Kürtçe bir kanalın yayınlanmasının ardından Türkçe dışındaki dillerde yayın alanındaki ikinci Türk medya kampanyası kapsamına girmektedir. Kanal, Arapları ve Türkleri birbirine yakınlaştırmayı ve İngilizce veya Fransızca gibi

üçüncü veya ara bir dil olmaksızın Arapça dilinin kullanımı yoluyla Arapları Türkiye'ye tanıtmayı amaçlamaktadır (A. J. Net, 2022b).

3.3.2. Al-Alam Haber Kanalı, Kuruluşu ve Gelişimi

İran medya kuruluşlarının sorumluları, ağırlıklı olarak haberlerle ilgilenen, yani haber konusunda uzmanlaşmış bir kanal olarak bir uydu kanalının kurulması için çalışmışlardır. Bu kanal, 22 Şubat 2003 tarihinde Arap bölgesindeki olayları ve siyasi gelişmeleri yayınlamakla ilgilenen Arapça bir haber kanalı olarak Al-Alam Haber Kanalı olarak adlandırılmıştır. Al-Alam kanalı günde 26 saat deneme yayınına başlamış, Mart 2003'te yayın günde 12 saate çıkarılmış ve aynı yıl İran hükümetinin ani bir kararıyla kanal yirmi dört saat resmi yayınına başlamıştır. Bu tarih, diğer medya kanalları arasında medyanın ün kazanmasına neden olan Amerika'nın Irak'a düzenlediği saldırının başlangıcına denk gelerek savaşın ayrıntılarını yayınlamıştır (Alawi, 2005).

Ayrıca medya çalışanları, kanalın Bağdat'taki Amerikan savaşını haber yapması, kanalın bu savaşla ilgili canlı haber yayınındaki başarısının bir sembolü olarak görmektedir. Al-Alam kanalı, programlarını Güney Afrika ve güney Irak bölgeleri dışında tüm Arapça konuşanlara yayınlamaktadır. Bu kanalın kurulduğu amaçlardan sayılmaktadır, ayrıca kanal dört uydu aracılığıyla yayınlanmaktadır. Kanal, her gün 5 dakikalık 12 kısa haber bülteni ve 12 ayrıntılı haber bülteni olmak üzere 24 siyasi haber bülteni, 15 dakikalık iki ekonomi bülteni ve 15 dakikalık iki spor bülteni yayınlamaktadır (Alawi, 2005).

Bu bültenler, siyasi, kültürel ve ekonomik seminerler, siyasi belgesel raporları, gazete okumaları ve uluslararası gazete muhabirlerinin haberlerinden kısa alıntılar gibi haber programlarını içerir, ayrıca Arap ve uluslararası gazetelerde yayınlanan karikatürlerle ilgilenmektedir. Kanal, İran İslam Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir ve izleyicilere en son haberleri ve olayın kaynaklarından ulaşma çabası içinde, yirmi ülkede dağıtılan 25 muhabiri ile yaklaşık 200 çalışan ile çalışmaktadır.

Al-Alam kanalı, programlarını birden fazla coğrafi konumdan yayınladığı için teknik, mühendislik ve mesleki yönler de dahil olmak üzere çeşitli avantajlara sahiptir, örneğin programlarını toplamda 6 saat boyunca farklı saatlerde Lübnan'ın Beyrut ilinden, iki saat Bağdat ofisinden, geri kalan yayınlarını ayrıca Tahran'daki ana merkezden yayınlamaktadır. Bunun yanı sıra programlarını Kahire, Londra ve

Washington lokasyonlarından yayınlayarak yayın alanlarını genişletmek ve çeşitlendirmek için planlar belirlemiştir (Majeed, 2005).

3.3.3. Al-Hadath Haber Kanalı, Kuruluşu Ve Gelişimi

Al-Hadath Haber Kanalı, 2012 yılında yayına başlayan ve gazeteci Mamdouh Al-Muhaini başkanlığındaki Suudi Al-Arabiya kanalının yan uydu kanalıdır. Al-Hadath kanalı, Arap bölgesindeki siyasi durumu izliyor ve Suudi Arabistan Krallığı yetkilileri tarafından finanse edilmektedir. Kanal, basında yer almak, siyasi diyaloglar ve belgeseller yayınlamak amacıyla kurulmuştur ayrıca o dönemde Al-Arabiya kanalı uzun takipler yerine yayınlarına ve düzenli programlarına devam etmiştir. Pek çok izleyici, Al-Arabiya Al-Hadath'ın varlığının, Doha'dan yayın yapan Katar Al-Jazeera kanalıyla medya rekabeti bağlamında geldiğine inanmaktadır (Elaph, 2022).

Kanal, izleyicilerinin sunduğu içerikleri dünyanın her yerinden takip edebilmesi için kanalın resmi internet sitesi üzerinden canlı yayın özelliği ile medya içerikleri sunmaktadır. Ayrıca kanal, haber ve siyasi ve ekonomik haber bültenlerini takip etmenin yanı sıra, bir grup medya ve yerel siyasi ve sosyal şahsiyet tarafından sunulan bakış açısı, soru cevap programı, Mısır Sokağı programı ve bir dizi diyalog, sosyal ve siyasi programı ekranında göstermektedir. Kanalın kuruluş amacı, siyasi olayların iletilmesinde ve özellikle Arap sahnesinde ve genel olarak dünyadaki değişimler hakkında basında ve siyasi diyaloglarda temsil edilmektedir.

DÜRDÜNCÜ BÖLÜM

TRT Arabi, Al-Hadath Ve Al-Alam Kanallarının Yemen'deki Savaş Yansıması

4.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

- Araştırma konusu olan televizyon kanallarında Yemen'deki savaşa verdikleri önemini bulmak.
- Yemen'deki savaş olaylarının, araştırma konusu olan televizyon kanallarının nasıl ele aldığını ortaya çıkarmak.
- Araştırma konusu olan televizyon kanallarının Yemen'deki savaş olaylarını ne ölçüde etkilediğini belirlemek.
- Yemen'deki savaşı ele aldıklarında, araştırma konusu olan televizyon kanallarının kullandıkları haber kalıplarının ortaya çıkarmak.

4.2. Araştırma Problemi:

Uluslararası televizyon kanallarının Yemen'deki savaş olaylarıyla ilgili haberleri, Yemen'deki savaş zamanında yaşanan askeri ve siyasi olayların dünyaya aktarılmasında önemli bir faktör olmuştur.

Özellikle savaşın ilk yıllarında Yemen meselesinin basında büyük yer bulmasına rağmen, televizyon kanallarının basında yer almasına birçok sorun eşlik etmiştir. Araştırma konusu olan kanallar dahil olmak üzere uluslararası televizyon kanalları tarafından yapılan haberlere yönelik çok fazla eleştiri yapılmıştır. Buna göre, bu araştırma aşağıdaki soruyu yanıtlamayı amaçlamaktadır:

TRT Arabi, El-Hadas ve El-Âlam kanalların haber yönelimleri Yemen'deki savaş olaylarını ne ölçüde etkilemişlerdir?

4.3. Araştırmanın Önemi:

Araştırmanın önemi, Yemen'deki savaş olaylarının uluslararası televizyon kanallarının kapsama alanıyla ilgilenen ilk bilimsel tez olmasının yanı sıra, tezin gazetecilik ve basın alanındaki birçok araştırmacıya, özellikle de Yemen siyasi ve basın işleriyle ilgilenenler için akademik bir referans oluşturacağı gerçeğinde yatmaktadır.

4.4. Araştırma Soruları:

Yemen'deki savaş, araştırma konusu olan televizyon kanallarının tarafından basında ne ölçüde yer almıştır?

Araştırma konusu olan televizyon kanalları, Yemen'deki savaşla ilgili yayınlarını nasıl ele almıştır?

Araştırma konusu olan televizyon kanallarının haber kapsamı Yemen'deki savaş olaylarını ne ölçüde etkilemiştir?

4.5. Araştırma Bölümleri:

Araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, savaşın patlak vermesinin nedenleri ve Yemen'in 2014 yılında meşru hükümete karşı yapılan darbenin başlamasından bugüne kadar geçirdiği zaman aşamalarının yanı sıra, bölgesel ve uluslararası güçlerin rolü ve Yemen'deki savaşla ilişkileri gösterilmiştir.

İkinci bölüm ise, televizyon kanallarının kriz ve savaşlardaki rolünden bahsetmekte olup, bu sayede haber kapsamı kavramları ve çeşitli boyutları tanımlanmaktadır.

Üçüncü bölüm, uluslararası basının Yemen'deki savaş olaylarına ilişkin yayınlarını ele alıp Türk bir kanal olan TRT Arabi, Suudi bir kanal olan El-Hadas kanalı ve İran kanalı olan El-Âlam kanalına giriş niteliğinde bir genel bakış sağlamıştır.

Araştırmanın pratik ve son bölümünde, TRT Arabi, El-Hadas ve El-Âlam kanallarının geçen yıl aralık ayına ait haber bültenleri analiz edilip araştırma konusu olan kanalların Yemen'deki savaş olaylarını nasıl kapsadığı gösterilmiştir.

4.6. Araştırma Yöntemi

Çalışmamız, TRT Arabi, Al-Hadath ve Al-Alem kanallarının Yemen'deki savaş olaylarıyla ilgili haberlerindeki eğilimleri anlamama yardımcı olacak faydalı sonuçlara ulaşmak adına, bahse konu olayların, fenomenlerin, tutumların ve fikirlerin gerçekliğini incelemek, analiz etmek ve yorumlamak için tanımlayıcı analitik araştırmalara dayanmaktadır. Çalışma, konu veya içerik kategorisi, ne söylendiği ve nasıl söylendiği ve Yemen'deki savaş olaylarının incelendiği televizyon kanallarında sürecin nasıl ve ne şekilde ele alındığı temel alınarak medya araştırma metodolojisine göre yapılmıştır.

4.7. Çalışma Yaklaşımı

Tarama yöntemi: Genel olarak betimleyici analitik araştırmalar için en uygun bilimsel yaklaşımlardan biridir, çünkü bu yaklaşımın, verinin türünü, kaynaklarını ve elde etme yöntemlerini belirleyen bir dizi organize prosedür aracılığıyla olgu ve unsurları hakkında gerekli ve yeterli verileri topladıktan sonra mevcut haliyle kaydetmeyi, analiz etmeyi ve yorumlamayı amaçlamasıdır. Ayrıca esnekliği nedeniyle medya araştırmalarında en çok kullanılan yaklaşımlardan biri olarak kabul edilir.

4.8. Geçmiş Çalışmalar

Geçmiş çalışmaların önemi, diğer araştırmacıların bilimsel çalışmalarında büyük ölçüde dayandıkları temel bir dayanak ve bir yol haritası olmalarıdır. Araştırmacı, mevcut çalışmanın konusu ile ilgili çok sayıda Türk, Arap, yabancı ve uluslararası araştırma çalışması elde etmeyi başarmıştır ki, bunların bir özetini sunacağız.

4.8.1. Birinci Çalışma: Araştırmacı Salma Reqab'ın "Yemen kriziyle ilgili Arapça yayın yapan yabancı televizyon kanalları aracılığıyla haberler, model olarak France 24" başlıklı çalışması. Cezayir Arap Cumhuriyeti Larbi Ben M'hidi Üniversitesi'nden Bilim ve İletişim Yüksek Lisans Tezi, 2017

Araştırmacı, çalışmasında Yemen kriziyle ilgili Arapça yayın yapan yabancı televizyon kanalları aracılığıyla haberler konusuna değinmiş ve kanalın Yemen krizi olaylarını ele alırken izlediği etik kurallar ve sosyal sorumluluk ışığında France 24 yayınları örneği üzerinde analitik çalışma yürütmüştür.

- **Araştırmacı, Tezinde Şu Sonuçlara Ulaşmıştır:**

- Kanalın Yemen meselesi için Paris canlı yayın bülteninde ayırdığı süre 61 saniye olarak değerlendirilmiş olup - analiz bize Şubat - Mart arasındaki dönemde 19 dakika yer verildiğini ortaya koymuştur-, bu ölçüt kanalın bir konuya olan ilgisini yansıtmaktadır. Bu süre toplamın yalnızca %6,10'unu temsil ettiği için zayıf kabul edilmektedir. Bu durum, Yemen meselesine denk gelen diğer olayların varlığından kaynaklanmıştır.
- Kanal, haber düzenlemesinde Yemen hikayesine bültenden bültene farklı farklı yer vermiştir. Mesela bir bültenin başında Yemen konusu %50 gibi en yüksek yüzde ile yer alırken, bültenin ortasında %40 ve sonunda %10 olmuştur. Analiz bize, France 24'ün çalışma örnekleminde öncelikle haberlere dayandığını göstermiştir. Bu durum kanalın "Haber, Özgürlük, Eşitlik" mottosuyla uyumlu bir haber kanalı olarak öne çıktığını göstermektedir.
- Çalışma, France 24'ün tüm dünyaya yayılmış bir muhabir ağına dayandığını ortaya koymuştur. Bu durum kanala Yemen olaylarıyla doğrudan ilgilenme ve olaylara yakın olma özelliğini kazandırmıştır. Ayrıca kanal, basın delegeleri ve gözlemcilere de bağlı kalmıştır. (Reqab, 2017)

4.8. 2. İkinci çalışma: Araştırmacı Burak Ali Müşir'in "Türk medyasında Ortadoğu meseleleri, Model olarak TRT'nin Irak Haberleri" başlıklı çalışması. İstanbul Gelişim Üniversitesi - Yeni Medya ve Gazetecilik Bölümü 2022

Araştırmacının çalışması, TRT News'in Irak'taki olayların gelişmelerini nasıl ele aldığı ve incelenen kanalın Irak haberlerini haberleştirmede hangi bilgi kaynaklarından yararlandığını, TRT News üzerinden genel tarama modeline göre belirlemeyi amaçlamıştır.

- **Araştırmacının çalışması şu en önemli sonuçlara varmıştır:**
 - Çalışma, TRT News'in Irak'taki olaylara büyük ölçüde yer verdiğini ve olumlu haberlere geniş yer verdiğini ortaya koymuştur.
 - Ocak 2021'den 2022'ye kadar olan dönemde Irak'ta yaşananlarla ilgili TRT haberlerinin doğru olduğu ortaya çıkmıştır.
 - Araştırmacının çalışmasında, TRT News'in haberlerinin yaklaşık %37'sinin saha muhabirlerine, %51'inin ise diğer haber kaynaklarına dayandığı tespit edilmiştir (Burak 2022).

4.8.3. Üçüncü çalışma: Araştırmacı Amal Jafari tarafından yürütülen " Al-Jazeera kanalının Arap devrimlerinden sonra Cezayir aydınları arasındaki imajı" başlıklı medya ve iletişim bilimleri alanında yayınlanmamış yüksek lisans tamamlama çalışması. Umm El-Bouaghi 2013-2014

Araştırmacı, çalışmasında, Al-Jazeera'nin kanalının Arap Baharı devrimleriyle ilgili haberlerini incelemiş ve kanalın medya politikasını ve Arap Baharı devrimlerine yönelik haberlerinin tarafsız mı yoksa yanlı mı olduğunu ve bu durumun kanalın Cezayir'deki üniversite hocalarından oluşan takipçileri nezdindeki imajını olumsuz etkileyebilirliğini ele almıştır.

Çalışma, katılımcılardan veri toplamak için anket aracına dayanmak suretiyle, Arap devrimlerinin Al-Jazeera kanalının Cezayir seçkinleri nezdindeki imajı üzerindeki etkisini üniversite profesörleri örneğini inceleyerek ortaya koymayı amaçlamıştır. Anket üç konuya ayrılmıştır. Birinci konuda Arap devrimleri sırasında Al-Jazeera'yi izlemenin boyutlarına ve kalıplarına odaklanmıştır. İkinci konu, ankete yanıt verenlerin Al-Jazeera'nin Arap devrimlerine ilişkin haberlerine ilişkin değerlendirmeleriyle ilgili olmuştur. Üçüncü konu ise, Arap devrimlerinden sonra örneklemin Al-Jazeera kanalını takip etmesiyle ilgilenmiştir.

- **Çalışma Aşağıdaki Sonuçlara Ulaşmıştır:**
 - Bir kısmı dışında ankete katılanların çoğu, devrimleri takip ederken Al-Jazeera kanalına güvenmemiştir. Çünkü kanalın Katar kontrolüne tabi olması nedeniyle Arap Baharının tüm devrimleri arasında dengeli bir şekilde yayın yaptığını görmüşlerdir. Bu durum, Al-Jazeera'nin Bahreyn ayaklanmasını görmezden gelmesini ve Katar'ın Bahreyn ve Suudi Arabistan ilişkileri nedeniyle Suudi protestolarına sessiz kalmasını açıklamaktadır.

- Çalışma, Al-Jazeera'nin Arap devrimleri konusunu ele alışının Cezayirli üniversite profesörleri nezdinde imajını değiştirdiği sonucuna varmıştır. Bu değişimin tezahürleri arasında, bu devrimleri ele alırken olumsuz yönlerine vurgu yapmaları yer almış ve profesörlerin çoğu kanalı takip etmeyi bırakma kararı almıştır. (Caferi 2014)

4.8.4. Dördüncü Çalışma: Araştırmacı Siham Gharbi'nin " İnandırıcılık ve mesleki etik arasında 2017 Körfez krizinin medyada ele alınışı, model olarak Al-Jazeera kanalı" "Haber Ötesi" programının analizi üzerine çalışma.

Araştırmacının çalışması, inandırıcılık ve mesleki etik arasında 2017 Körfez krizinin medyada ele alınışı konusunu Al-Jazeera kanalının Haber Ötesi programını analiz ederek ele almıştır.

Çalışmada "Katar El Cezira kanalının medyadaki yeri mesleki etiğe bağlılık açısından nasıldı?" sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmanın doğası gereği, araştırmacı resmi olarak tanımlayıcı analitik yaklaşımı benimsemiştir. Araştırma aracı olarak içerik analizi aracına ve çalışma örnekleminin seçiminde amaçlı yöntemi benimseyen araştırmacı, bu tezi aracılığıyla aşağıdaki en önemli sonuçlara ulaşmıştır:

- Medyanın konuyu ele alış biçimi genel anlamda olayı ve medyanın ve medya mensuplarının özgürlüğünü etkilemektedir.
- Mesleki etik sözleşmelerinin olmaması, medya ve çeşitli medya eğilimleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir.
- Kanal, "Haber Ötesi" programı aracılığıyla, çalışma döneminde Körfez krizine geniş yer vermemiş, ancak programın başlangıcından bu yana çözüm önerileri sunmuş ve krizin seyrini irdelemiştir.
- Çalışma, Al-Jazeera kanalında muhalif görüş sahiplerine fikirlerini özgürce ifade etme fırsatı verildiğini ortaya koymuştur. (Batı 2017)

4.8.5. Beşinci çalışma: Araştırmacı Dina Barakat'ın "Arapça yayın yapan haber televizyon kanallarında Arap siyasi krizlerinin ele alınışı hakkında Mısır halkının tutumları" başlıklı bilimsel makalesi. 2016 yılında Bilimsel Radyo ve Televizyon Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanmıştır.

Araştırmacının çalışması, Arap dünyasındaki siyasi krizler ve gelişmelerin batıda Arapça yayın yapan televizyon kanalları tarafından ele alınışını incelemiş ve araştırma problemi, Arapça yayın yapan haber televizyon kanallarında özellikle de Arap baharı sonrasında Arap siyasi krizlerinin ele alınışı hakkında Mısır halkının tutumlarının gözlemlenmesi, analizi ve incelenmesi şeklinde belirlenmiştir.

- **Çalışma Aşağıdaki Sonuçlara Ulaşmıştır:**

- Arap siyasi krizlerine ilgi düzeyi ile Arap siyasi krizleri hakkında bilgi edinme kaynağı olarak Arapça yayın yapan yabancı televizyon haber bültenlerine güvenme arasında önemli bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.
- Araştırma, Arapça yayın yapan yabancı televizyon kanallarında Arap siyasi krizlerini haber yapma konusundaki güven düzeyi ile bilgi edinmek için televizyon kanallarındaki haber bültenlerine güvenme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. (Dina Barakat 2016)

4.8.6. Altıncı Çalışma: Araştırmacı Madeleine Kassab'ın "2011'den 2013'e Suriye Krizinin Medya Kapsamı, Al-Jazeera ve Al-Manar Kanallarının Karşılaştırması" başlıklı çalışması. Çalışmada, krizin Arap dünyası ve uluslararası düzlemde yayıldığı 2011'den 2013'e uzanan çalışma döneminde Suriye krizinin iç ekseninin Al-Jazeera ve Al-Manar kanallarında yer alış biçimi ele alınmıştır.

Araştırmacı, yaptığı çalışma ile Al-Jazeera ve Al-Manar kanallarında Suriye krizinin medyada nasıl yer aldığını ve incelenen kanalın kullandığı bilgi kaynaklarını ortaya çıkarmayı amaçlamış ve tezi aracılığıyla aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır.

- Çalışmanın sonuçları El Cezire kanalının Esad rejimine %100 karşı çıktığını, Al-Manar kanalının ise %100 Suriye muhalefetine aleyhine çalıştığını ortaya koymuştur.
- Çalışma, Al-Jazeera ve Al-Manar kanallarının ekranlarında propaganda savaşı bağlamında diğer medya kuruluşlarının kullanıldığını ortaya koymuştur.
- Çalışmanın sonuçları, her iki kanalın da propaganda ve psikolojik savaşı teşvik ettiğini göstermektedir (Madeleine 2013).

4.8.7. Önceki Çalışmaları Tartışmak

Çalışmamızda bahsedilen önceki çalışmaların konuları, özellikle her biri çalışmamızın konusunun belirli bir yönüne odaklandığı için çok önemlidir ve bu, özellikle tez teorik kısmında bize bir şekilde fayda sağlamaktadır.

Ayrıca bu çalışma, önceki çalışmaların metodoloji ve veri toplama araçları ile ve araştırmacı Siham Gharbi'nin "Media Coverage of the Gulf Crisis 2017 Between Credibility and Professional Ethics Al-Jazeera Channel" başlıklı bir başka çalışması ile ortak noktaları bulunmaktadır.

Çalışmamız, Madeleine Kassab'ın Suriye krizinin medyadaki yansımaları olan "Bağımsız değişken açısından Suriye krizinin medyada yer alması" başlıklı çalışması ve Amal Jafari'nin Arap bölgesindeki hâkim siyasi hareket çalışmasıyla ortak noktaları

olurken, çalışmamız değişken açısından ikinci çalışmadan ve müfredat ve çalışma araçları açısından beşinci çalışmadan farklılık göstermiştir.

Ancak bu iki çalışma ile ilgili dikkat çeken husus, basit noktalarla sınırlı kalmamaları ve eksikliklerden yoksun hiçbir çalışmanın bulunmamaktadır. Bu çalışmalar büyük bilimsel değere sahiptir ve araştırmacının bir konunun birkaç yönüne ulaşmasına yardımcı olmaktadır.

4.8.8. Geçmiş Çalışmalardan Yararlanım:

Hiç şüphesiz geçmiş çalışmalar benim için bir çok adrese ulaşabileceğim bir yol haritası olmuştur. Araştırma konum ile ilgili geçmiş çalışmalar, özellikle tezin teorik boyutu ile birlikte uygulama boyutunda büyük emek harcanmış olmakla, mevcut çalışmamın bu şekilde şekillenmesinde ve üretilmesinde önemli rol oynamıştır.

4.9. Araştırma Metodolojisi:

Araştırmacı, tanımlayıcı analitik yaklaşımını kullanmak üzere araştırma için içerik analiz aracını kullanmıştır. İçerik analiz aracı olarak kullanılan form, aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır:

Biçim, içerik, haber üslubu, içerik kaynağı, içeriğin zaman dilimi, Yemen meselesinin yeri ve kanalların haber kapsamına giren eksenleri ve araştırma konusu olan kanalların kullanım amaçlarının kategorileridir.

4.9.1. TRT Arabi Kanalı

Tablo 1. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 1

Haber Kanalı	TRT Arabi Yemen'deki yerel raporlar, kronik hastalıklar ilaçlarının çok sayıda ortadan kaybolduğunu gösteriyor. https://www.youtube.com/watch?v=vPQSE6tcnwY
Yayın Tarihi	12.12.2022
Saat	17:06
İçeriğin Süresi	Yayımlanan raporda Yemen meselesinin ele alındığı süre, haber bülteninin yayınlandığı sürenin yaklaşık üç dakikasdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninde ana dosya olarak yayınlanmıştır
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	"TRT Arabi" kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğini, hukuki ve insani eksenleri ele almıştır. Kaçak ilaçların etkisine

	ve bunların Yemen vilayetindeki hastane ve eczanelerdeki artışına değinilmiştir. Kanal, muhabirinin vatandaşların yaşadığı en önemli krizlerden biri olarak gördüğü Yemen'deki ilaç krizini anlatmak için başkent Sana'da muhabirini ağırlamıştır. Muhabir, onlarca ilaç firmasının Yemen'den ayrılmasına ve Yemen'de sekiz yıldır devam eden savaş halinin Yemen'deki sağlık durumuna yansımalarına değinmiştir. İçerik, yüksek ilaç fiyatları ve hükümet rolünün olmamasının yanı sıra ülkenin çoğu valiliğinde sağlık merkezlerinin hizmet dışı kalması konusunu ele almıştır.
Ağırlanan Kişiler	Kanalın Sana'a'deki muhabiri
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Araçlar	Duygusal
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhabirinin görünmesi
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanal muhabiri
Görüntü	 أزمة الدواء تقارير محلية في اليمن تشير إلى ارتفاع أسعار الأدوية المهربة لكثير من الضعفاء
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği toplumsal bir meseleden bahsediyor ve belirli taraflara atıfta bulunmadan birçok yabancı ilaç şirketinin Yemen'den ayrılması ışığında Yemen'deki sağlık durumunu gözler önüne sermektedir. Ancak konuyu Yemen'in sekiz yıldır tanık olduğu savaş durumuna bağlamıştır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği toplumsal bir meseleden bahsediyor ve belirli taraflara atıfta bulunmadan birçok yabancı ilaç şirketinin Yemen'den ayrılması ışığında Yemen'deki sağlık durumunu gözler önüne sermektedir. Ancak konuyu Yemen'in sekiz yıldır tanık olduğu savaş durumuna bağlamıştır.

Tablo 2. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren
Tablo 2

Haber Kanalı	TRT Arabi https://www.youtube.com/watch?v=VVDfSyVWCoA 4 milyondan fazla yerinden edilmiş Yemenli, kışın başlamasının ardından zor koşullarla karşı karşıya
--------------	---

Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	05:31
İçeriğin Süresi	Haber bülteni süresinin yaklaşık iki buçuk dakikası
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemeni meselesi bültenin ortasında yayınlanmış ve bültenin ana dosyalarında veya diğer meselelerinde yer almamıştır.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği, Yemen'in kuzeyindeki Marib vilayetindeki As-Suwayda kampında yerlerinden edilenlerin çektiği acılara ve zor yaşam koşullarına dikkat çekerek hukuki ve insani eksenleri ele almıştır. İçerik, bölgedeki yüksek sıcaklık nedeniyle yerinden edilmiş kişilerin sürekli olarak çektikleri acıyı ve insani yardım kuruluşlarının Marib vilayetinde yerinden edilmiş kişilere yardım sağlamadaki rolünün ihmal etmesini ele almıştır. Ayrıca, Marib kamplarında yerlerinden edilmiş birkaç kişinin kamplarının yaşamak için en temel ihtiyaçlardan yoksun olduğunu doğrulayan ifadelerini de sunmuştur. İçerik, Marib'teki bazı yerinden edilmiş kampları vuran soğuk kış ve yağmur suları nedeniyle yerinden edilmiş çocuklar arasında meydana gelen ölüm olaylarını göz ardı etmemiştir.
Ağırlanan Kişiler	Tarafsız kişiler
Araçlar	Duygusal
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhabiriyle canlı video
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanal muhabiri
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği belirli bir siyasi varlığa hizmet etmemekte, daha çok hukuki ve insani yardım eksenlerini sunmakta ve kışın başlamasının ardından yerinden edilenlerin çektiği acıları gözler önüne sermektedir. İçerik, yerinden edilme durumunun ikiye katlanmasını Yemen'in dokuz yıldır tanık olduğu savaşa bağlamıştır.

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği belirli bir siyasi varlığa hizmet etmemekte, daha çok hukuki ve insani yardım eksenlerini sunmakta ve kışın başlamasının ardından yerinden edilenlerin çektiği acıları gözler önüne sermektedir. İçerik, yerinden edilme durumunun ikiye katlanmasını Yemen'in dokuz yıldır tanık olduğu savaşa bağlamıştır.
---	---

Tablo 3. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 3

Haber Kanalı	TRT Arabi
	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Yemen'de 15 çocuğun kızamık nedeniyle hayatını kaybettiğini duyurdu.
Yayın Tarihi	10.12.2022
Saat	13:15
İçeriğin Süresi	Bir dakikadan daha az
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi, bültenin ortasında yayımlanmış ve bültenin ana dosyalarında yer almamıştır.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan Yemen meselesi, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) geçen yılın son aylarında Yemen'de 15 çocuğun kızamıktan öldüğü duyurusuna dikkat çekerek hukuki ve insani eksenlere odaklanmıştır. İçerik, geçici başkent Aden de dahil olmak üzere Yemen'in yedi vilayetinde Ocak-Haziran ayları arasında bin dört yüze yakın kızamıklı çocuğun izlenme sürecini yayınlamıştır. Sonuç olarak, içerik, hastalığın patlak vermesine karşı koymak için çocuklara yönelik aşılama kampanyasının uygulanmasında Halk Sağlığı ve Nüfus Bakanlığı'nın işbirliği ve yardımına atıfta bulunmuştur.
Ağırlanan Kişiler	Yok
Araçlar	Duygusal
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resim
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Birleşmiş Milletler

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan meselenin içeriği, hastalığın ve salgının yayılma nedenini herhangi bir siyasi partiye atfetmeden Yemenli çocuklar arasında kızamığın yayılmasına ışık tutuyor ve UNICEF raporunu sunmakla yetinmektedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan meselenin içeriği, hastalığın ve salgının yayılma nedenini herhangi bir siyasi partiye atfetmeden Yemenli çocuklar arasında kızamığın yayılmasına ışık tutuyor ve UNICEF raporunu sunmakla yetinmektedir.

Tablo 4. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 4

Haber Kanalı	TRT Arabi Yemen Dışişleri Bakanı Dr. Ahmed Awad bin Mubarak ile birlikte https://www.youtube.com/watch?v=NrWGctnqmzY
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	08:27
İçeriğin Süresi	Yemen Dışişleri Bakanı ile Yemen meselesinin görüşüldüğü diyalogun süresi yarım saatten fazladır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesine büyük önem veren kanal, Dışişleri ve Gurbetçi İşleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak ile Türkiye'nin başkenti Ankara'da özel bir görüşme gerçekleştirmiştir.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Dışişleri ve Gurbetçi İşleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak ile röportaj ve özel diyalog
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan Yemen meselesinin içeriği siyasi, ekonomik ve insani eksenlerde odaklanmıştır. Başlangıç, uluslararası toplumun ülkedeki sekiz yıllık savaşın ardından Yemen krizine bakışından ve dünyanın, Husi Grubu darbesinin temsil ettiği ana sorunu ele almadan nasıl semptomlara odaklandığından kaynaklanmıştır. Görüşmede, uluslararası toplumu Husi Grubu'na barış sürecini kabul etmeleri ve Yemenlilere karşı savaşı durdurmaları için baskı yapmaya çağıran Yemen dışişleri bakanı, Yemen trajedisinin Yemen mutabakatına karşı Husi Grubu darbesinden kaynaklandığını söylemiştir. Röportaj, Türkiye'nin sürekli insani yardım yoluyla Yemen meselesini desteklemedeki önemli rolüne övgüde bulunmuştur. Dışişleri Bakanı, Ankara'yı Husi Grubu'na Yemen'deki savaşı sona erdiren kalıcı bir barışa varması için baskı yapmak amacıyla diğer uluslararası ortaklarla birlikte Husi Grubu'na baskı yapması ve onu terörist

gruplar arasına dahil etmesi için baskı yapmaya çağırılmıştır.

Türk hükümetini meşru hükümeti ve Reşad Muhammed el-Alimi başkanlığındaki Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'ni desteklemeye ve Yemen'i ekonomik ve siyasi alanlarda desteklemeye ve uluslararası nakliye yollarını hedef almayı bırakmaları için Husi Grubu üzerinde siyasi baskı uygulamaya çağırılmıştır. Bu, Yemen Dışişleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak'ın röportajında tartışılan bir başka konudur.

Bakan, Yemen halkının içinde bulunduğu koşulları dikkate alma arzusuyla, Husi Grubu'n dile getirilmeyen taleplerine rağmen meşru hükümetin siyasi dosyada ve barış sürecinde birçok taviz verdiğiğine değinmiştir.

Bin Mubarak, Suudi Arabistan Krallığı ve Arap koalisyonu ülkelerinin, Yemen'deki durumu çözmek için bir dizi siyasi girişim sunarak Yemenlilere diyalog kurma ve Yemen'deki iç durumu düzenleme fırsatı sağlama çabalarına atıfta bulunmuştur.

Röportaj, Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'nde temsil edilen siyasi güçlerin askeri oluşumlarını birleştirmekle görevli askeri komitenin oluşumuna ek olarak, meşru hükümetin rolüne ve pek çok yaşayan sorunun çözümünde Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'nin oluşumuna değinmiştir.

Ağırlanan Kişiler	Bölüm, Dışişleri ve Gurbetçi İşleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak'ı ağırlamıştır.
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Resmî açıklamalar
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Röportaj
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Röportajın içeriği, meşru hükümetin siyasi müzakerelere bakış açısını ortaya koyuyor ve meşruiyetin Husi Grubu üzerinde baskı kurarak ve Yemen'de barışın rolünü güçlendirerek uluslararası topluma ve Türkiye Cumhuriyeti'ne hitap etme yönündeki yönlendirmelerine hizmet etmektedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nu siyasi mutabakatı bozmaktan, BM ateşkesini yenilememekten ve Yemen'deki uluslararası nakliye rotalarını hedef alarak askeri tırmanmaya çalışmaktan sorumlu tutmaktadır.

Tablo 5. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 5

Haber Kanalı	TRT Arabi ABD Donanması, Umman Körfezi açıklarında Husi Grubu'na gitmekte olan bir balıkçı teknesini önlediğini duyurdu
Yayın Tarihi	29.12.2022
Saat	17:10
İçeriğin Süresi	Yemen meselesinin görüşüldüğü süre bir dakikadan azdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi bültenin ortasında yayınlandı ve bülten dosyalarında ana başlık olarak yer almadı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan Yemen meselesi, ABD Donanması'nın Umman Körfezi açıklarında Yemen'deki Husi Grubu'na gitmekte olan bir balıkçı yelkenlisini önlediğini açıklamasında temsil edilen askeri eksen ele alınmıştır. İçerik, ABD Donanması sözcüsü Timothy Hawkins'ın Umman Körfezi'nde Husi grubuna giden bir balıkçı teknesinden 2.100'den fazla saldırı tüfeğine el konulduğunu doğrulayan ifadesini vurgulamıştır. Amerikan sözcüsü, teknenin Umman Sultanlığı'ndaki Husi Grubu'na yasadışı mal kaçırmak için kullanılan bir rota üzerinde olduğunu belirtmiştir.
Ağırlanan Kişiler	Yok
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	ABD Donanması sözcüsü Timothy Hawkins
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resim
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan davanın içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor ve İran'ın Husi Grubu'na silah kaçakçılığı yaptığını gözler önüne sermektedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan Yemen meselenin içeriği Husi Grubu'n siyasetine karşıdır.

Tablo 6. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren
Tablo 6

Haber Kanalı	TRT Arabi https://www.youtube.com/watch?v=9hE5UF1XWqM Soğuk ve don dalgaları, Yemen'de yerinden edilmiş 4 milyondan fazla insanın acısını şiddetlendiriyor
Yayın Tarihi	28.12.2022
Saat	20:00
İçeriğin Süresi	Yemen meselesinin sunulduğu zaman aralığı, haber bülteninin yayınlandığı zamanın yaklaşık iki buçuk dakikasdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Sunulan dosyalar arasında Yemen meselesi önemli yer tutmazken, haber bülteninin ortasında bir saha raporu ele alındı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanalın Yemen'in başkenti Sana'daki muhabiri tarafından hazırlanan saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan Yemen meselesinin içeriği, devlet kurumlarının ve Birleşmiş Milletler kuruluşlarının rolünün yokluğunda Marib Valiliği kamplarında savaştan kaçan yerinden edilmiş kişilerin durumuna dikkat çekerek insani ve hukuki eksenlerine odaklanmıştır. İçerik, Yemen'in kuzeyindeki Marib vilayetindeki As-Suwayda kampında yerinden edilmiş kişilerin çektiği acıları vurguladı ve yerinden edilmiş ve savaştan etkilenen ailelerle saha görüşmeleri yaparak Yemen'de bulunmayan ilgili kuruluşların rolüne değindi. Yayınlanan içeriğin bir başka bölümü de, yerinden edilenler kampının yöneticisiyle, yerinden edilmiş kamplarda vatandaşların yaşadığı trajik koşullar hakkında konuşmak için yapılan bir toplantıya değinmiştir.
Ağırlanan Kişiler	Tarafsız
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanal muhabiri
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhabirinin gözükməsi
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği, toplumsal bir sorundan bahsediyor ve Yemen'in kuzeyindeki Marib Valiliği kamplarında yerinden edilmiş dört milyondan fazla kişinin yaşam koşullarını, yerinden edilenlerin

	koşullarının kötüleşmesinden savaşın herhangi bir tarafını sorumlu tutmadan ortaya koyuyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği, toplumsal bir sorundan bahsediyor ve Yemen'in kuzeyindeki Marib Valiliği kamplarında yerinden edilmiş dört milyondan fazla kişinin yaşam koşullarını, yerinden edilenlerin koşullarının kötüleşmesinden savaşın herhangi bir tarafını sorumlu tutmadan ortaya koyuyor.

Tablo 7. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 7

Haber Kanalı	TRT Arabi Arap koalisyonu, Suudi-Yemen sınırındaki sivil bölgeleri bombalama sorumluluğunu reddetti
Yayın Tarihi	23.12.2022
Saat	10:13
İçeriğin Süresi	Yemen meselesinin görüşüldüğü süre bir dakikadan azdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi bültenin ortasında yayınlandı ve bülten dosyalarında ana başlık olarak yer almadı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Koalisyonun Suudi Arabistan sınırındaki Husi Grubu kontrolündeki bölgelerdeki sivil bölgeleri bombalamasının sorumluluğunu reddeden Arap Koalisyonu sözcüsü Tuğgeneral Turki el Maliki'nin yaptığı açıklamayla Military Axis kanalında yayınlanan meselenin içeriği tartışıldı. İçerik, koalisyonun siyasi müzakere hazırlıkları ve BM elçisinin BM ateşkesini yenileme çabaları ışığında en yüksek itidal derecesine atıfta bulunmaktadır.
Ağırlanan Kişiler	Yok
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Koalisyon sözcüsü açıklaması
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan meselenin içeriği, Arap koalisyonunun politikasına hizmet etmekte ve Suudi-Yemen sınırında sivillerin hedef alınmasına ilişkin bakış açısını aktarmaktadır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan meselenin içeriği, Arap koalisyonunun politikasına hizmet etmekte ve Suudi-Yemen sınırında sivillerin hedef alınmasına ilişkin bakış açısını aktarmaktadır.

Tablo 8. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren
Tablo 8

Haber Kanalı	TRT Arabi Yemen Dışışleri Bakanı: Yemen'deki krizi çözmeye yönelik tüm uluslararası girişimlerin başarısızlığından Husi Grubu sorumludur https://www.youtube.com/watch?v=p6-cC380Wpg
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	17:10
İçeriğin Süresi	Yayımlanan raporda Yemen meselesinin ele alındığı süre, haber bülteninin yayınlandığı zamanın yaklaşık üç dakikasdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi haber bülteninin ortasında yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Yemen Dışışleri Bakanı'nın açıklamalarından bir basın açıklaması
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yemen meselesini siyasi eksenden ele alan kanalda, Dışışleri ve Gurbetçi İşleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak'ın Husi Grubu'nu Birleşmiş Milletler çabalarının başarısızlığına neden olmak ve barış çabalarının ve Yemen'deki savaşı durdurmanın önünü tıkamakla suçlayan açıklamalarına dikkat çekilmiştir. Bakan, meşru hükümet ve Rashad Muhammed el-Alimi liderliğindeki Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi tarafından verilen tavizlere rağmen, Husi Grubu' ile tüm barış girişimlerinin başarısız olduğunu doğrulamıştır.
Ağırlanan Kişiler	Meşru hükümette Dışışleri ve Gurbetçi İşleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Resmî açıklamalar
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Röportaj
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan Yemen meselesinin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasını aktarmakta ve Yemen Dışışleri Bakanlığı'nın Yemen'deki barış sürecine ilişkin görüşünü sunmaktadır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan Yemen meselesinin içeriği Husi Grubu'n siyasetine karşı olup, Husi Grubu'nun barış sürecini reddetmesini ve Yemen'deki savaşı uzatma arzusunu ortaya koymaktadır.

Tablo 9. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren
Tablo 9

Haber Kanalı	TRT Arabi Yemen ve Türk dışışleri bakanları Ankara'da ortak basın toplantısı düzenledi https://www.youtube.com/watch?v=LGfN72ptmfc
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	20:07
İçeriğin Süresi	Yemen meselesinin görüşüldüğü süre yaklaşık yarım saattir.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesine büyük önem verilen kanalda, Yemen ve Türk dışışleri bakanları arasında Türkiye'nin başkenti Ankara'da düzenlenen ortak basın toplantısına özel yer verilmiştir.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Yemen ve Türk dışışleri bakanları arasında Türkiye'nin başkenti Ankara'da düzenlenen ortak basın toplantısının özel kapsamı
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yemen Dışışleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak ile Türkiye Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun Ankara'da bir araya geldiği ortak basın toplantısının özel haberinde yayınlanan meseleye ve Türkiye-Yemen ilişkilerini güçlendirme ve onları her alanda geliştirme yollarına odaklandı. Türk Dışışleri Bakanı, Yemenli mevkidaşını memnuniyetle karşıladı ve Yemen'de sekiz yıldır devam eden savaş nedeniyle Yemen'deki zor insani durumdan üzüntü duymuştur. Mevlüt Çavuşoğlu, başkent Ankara ve Türk hükümetinin meşru Yemen hükümetiyle işbirliğine, Yemen halkına siyasi ve insani destek sağlamaya, askeri alanda eğitim ve rehabilitasyonda ortak koordinasyona ek olarak, Birleşmiş Milletler'in Yemen'e barışı getirmek için devam eden çabalarını desteklemelerini teyit etmiştir. Türk Dışışleri Bakanı, Türk yardım kuruluşlarının Yemen halkına sağladığı desteğe ve Türkiye Sağlık Bakanlığı'nın Yemen hastanelerine ve sağlık tesislerine sağlık desteği sağlamaya hazır olduğuna değindi. Yemen Dışışleri Bakanı Ahmed bin Mubarak, Türkiye'nin Yemen'in meşru hükümetini destekleme tutumunu, ülkedeki Husi Grubu darbesine ilişkin net tutumunu ve Yemen halkına verdiği sürekli insani desteği övmüştür. Bin Mubarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin maruz kaldığı tüm terör eylemleri konusunda meşru hükümet ve Reşad Muhammed Al-Alimi liderliğindeki Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'nin pozisyonunu netleştirdi ve Türkiye Cumhuriyeti'ni hedef alan her türlü şiddet eylemini kınamıştır. Basın toplantısında ayrıca Yemen ulusal meselesine ve Husi Grubu'nun uzlaşmazlığına ve Yemen'de barışı tesis

	etmeye ve savaşı sona erdirmeye yönelik tüm uluslararası çabaları reddetmesine değinilmiştir. Yemenlilerin durumu ve Türk hükümetinin krize yönelik imkanlarına gelince, Yemen Dışışleri Bakanı'nın basın toplantısında değindiği bir diğer konu da buydu.
Ağırlanan Kişiler	Yemen Dışışleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak ve Türkiye Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Resmî açıklamalar
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Basın açıklaması
Görüntü	
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği, Yemen hükümeti ve Türk hükümetinin politikasını temsil etmekte ve Yemen Dışışleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak ile Türkiye Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu arasında düzenlenen ortak basın toplantısının tutanaklarını aktarmaktadır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği, Yemen hükümeti ve Türk hükümetinin politikasını temsil etmekte ve Yemen Dışışleri Bakanı Ahmed Awad bin Mubarak ile Türkiye Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu arasında düzenlenen ortak basın toplantısının tutanaklarını aktarmaktadır.

Tablo 10. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 10

Haber Kanalı	TRT Arabi https://www.youtube.com/watch?v=Rs-WgyvYIKU Yemenliler, yeni bir topyekûn savaş korkusuyla bu yıla veda ediyor
Yayın Tarihi	29.12.2022
Saat	17:10

İçeriğin Süresi	Yayınlanan raporda Yemen meselesinin ele alındığı süre, haber bülteninin yayınlandığı zamanın yaklaşık üç dakikasdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Bülten ortasında Yemen meselesi yayınlanmış, mesele ana haber bülteninde odak noktası ve ana başlık olarak ortaya çıkmıştır.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yayınlanan meselenin içeriğinde, BM'nin Yemen Özel Temsilcisi Hans Grundberg'in Husi Grubu ile hükümet güçleri arasındaki silahlı çatışmaların yoğunlaşmasıyla bağlantılı olarak Yemen'deki savaşın 2015'ten beri çoğu çocuklar olan üç yüz elli binden fazla Yemen vatandaşının ölümüne yol açtığına ilişkin açıklamalarından başlayarak askeri ve insani içerikten bahsedilmiştir. İçerik, Marib ve Shabwa vilayetlerinde hükümet güçleri ile Husi Grubu arasındaki askeri çatışmaların genel bir hasatını ve Husi Grubu'nun koalisyon uçakları tarafından hedef alınmasını ve büyük Suudi petrol tesisleri de dahil olmak üzere Suudi ve Birleşik Arap Emirlikleri'ni hedef alan Husi Grubu bir dizi füze ile hedef alınmasını içermektedir. İçerik, Birleşmiş Milletler'in Sana'a havaalanı ve Hodeidah limanının açılmasıyla sonuçlanan ilk uluslararası ateşkesi uygulama çabalarının siyasi nüfuzuna ve başarısına değinmiştir. Yayınlanan içerikte, eski Yemen Devlet Başkanı Abd Rabbo Mansur Hadi'ye alternatif olarak Rashad Muhammed el-Alimi liderliğinde yedi üyeden oluşan Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'nin kurulmasına atıfta bulunulmuştur. Raporda insani dosyada bir gelişme olmadığı, yani siyasi ve askeri dosyadaki gelişmelerin Yemen'de insani tarafta bir fark yaratmadığı belirtilmiştir.
Ağırlanan Kişiler	Yok
Araçlar	Duygusal
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanal muhabiri
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Canlı bir şekilde kanal muhabirinin gözükmesi

Görüntü	
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan meselenin içeriği, insani duruma ve BM Yemen elçisinin Yemen'de sekiz yıldır devam eden savaşta ölenlerin sayısına ilişkin açıklamalarına atıfta bulunarak, Yemen'in son bir yıldaki askeri, siyasi ve insani durumuna ilişkin ayrıntılı ve dengeli bir tablo sunmaktadır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan meselenin içeriği, insani duruma ve BM Yemen elçisinin Yemen'de sekiz yıldır devam eden savaşta ölenlerin sayısına ilişkin açıklamalarına atıfta bulunarak, Yemen'in son bir yıldaki askeri, siyasi ve insani durumuna ilişkin ayrıntılı ve dengeli bir tablo sunmaktadır.

Tablo 11. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 11

Haber Kanalı	TRT Arabi Yemen'deki savaştan kaynaklanan yüksek çocuk kayıpları artmaktadır https://www.youtube.com/watch?v=IUUSbcl_lwU
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	20:08
İçeriğin Süresi	Yayımlanan raporda Yemen konusunun ele alındığı süre, haber bülteninin yayınlandığı zamanın yaklaşık üç dakikasdır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana dosyalar arasında öne çıkarılarak haber bülteninde ana haber olarak yer aldı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan mesele, Yemen'deki savaşın çok sayıda çocuk mağdur olduğuna dikkat çekerek insan hakları ve insani yardım eksenine değinmiştir. İçerik, Yemen'deki sekiz yıl önce hükümet güçleri ile Husi Grubu arasındaki savaşta Yemen'de ölen çocuk sayısı on bir bin ulaştığına dair Birleşmiş Milletler istatistiklerine değinmiştir.

	İçerikte, Yemen'deki çocukların sağlık durumuna ilişkin uyarıya ilişkin Birleşmiş Milletler'in açıklamalarına değinilmesinin yanı sıra, tarafların çocukları cepheye iterek ve eğitimden mahrum bırakarak savaşa dahil etme sürecini de gözden kaçırmamıştır.
Ağırlanan Kişiler	Yok
Araçlar	Duygusal
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Uluslararası raporlar
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhabirinin gözükmesi
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan içerikler, Yemen'deki çocukluk gerçeğini Yemen'deki savaş ışığında sunuyor ve savaşın mağduru çocuk sayısını rakamlarla ortaya koyuyor ve Yemen'deki çocukluk durumundan hiçbir tarafı sorumlu tutmamaktadır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan içerikler, Yemen'deki çocukluk gerçeğini Yemen'deki savaş ışığında sunuyor ve savaşın mağduru çocuk sayısını rakamlarla ortaya koyuyor ve Yemen'deki çocukluk durumundan hiçbir tarafı sorumlu tutmamaktadır.

Tablo 12. TRT Arapça Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 12

Haber Kanalı	TRT Arabi https://www.youtube.com/watch?v=gvlWihII_XI
Yayın Tarihi	22.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	Yayınlanan raporda Yemen meselesinin ele alındığı süre yaklaşık altı dakikadır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi haber bülteninin ortasında yer aldı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan mesele, Yemen'deki savaşın patlak vermesinden bu yana Yemen'de yasa dışı ağaç kesimindeki artışa ve yakacak odun pazarlarının yayılmasına dikkat çekerek hukuki ve insani eksene değinmiştir. Rapor, Yemen'in başkenti Sana'a ve bazı Yemen vilayetlerinin pazarlarında yakacak odun satan Yemenli bir gencin öyküsünü sunmaktadır. İçerik, petrol türevlerinin yüksek fiyatları ve birçok durumda bulunmamaları

	nedeniyle aşırı ağaç kesiminin büyümesine atıfta bulunmuştur. Başkent Sana'a'da çok sayıda vatandaşın ifadelerine yer verilen rapor, aşırı ağaç kesimi ve yeşil alanın azalmasından kaynaklanan olumsuz bir gösterge taşımaktadır.
Ağırlanan Kişiler	Tarafsız
Araçlar	Rasyonellik
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanal muhbiri
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resim
Haberi Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhabirini gözükmesi
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan içerik, Yemen'deki çocukluk durumundan belirli bir tarafı sorumlu tutmadan, Yemen'deki çocukluk gerçeğini sunuyor ve savaşın çocuk ölümünün sayısını ortaya koymaktadır.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan içerik, Yemen'deki çocukluk durumundan belirli bir tarafı sorumlu tutmadan, Yemen'deki çocukluk gerçeğini sunuyor ve savaşın çocuk ölümünün sayısını ortaya koymaktadır.

4.9.2. Al-Alam Kanalı

Tablo 13. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 1

Haber Kanalı	Al-Alam Sana'a'daki bazı hastanelerde orak hücreli anemi ve talasemi hastalarının sağlık durumlarının kötüleşmesi üzerine https://www.alalam.ir/news/6461733
Yayın Tarihi	02.12.2022
Saat	17:28
İçeriğin Süresi	Yayınlanan haberin süresi yaklaşık üç buçuk dakikaydı.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber programının ortasına yerleştirilmiş bir alt konu
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Alam TV'de yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, insani eksen ve Yemen'de devam eden savaşın, Yemen'in başkenti Sana'a da dahil olmak üzere Husi grubu kontrolündeki bazı şehirlerde orak hücreli anemi ve talasemi hastalarının kötüleşen sağlık durumuna etkisi anlatılmıştır. Kanal, hastaların açıklamalarını ve Husi yetkilileri tarafından Sana'a hastanelerinde kötüleşen ilaç krizi

	hakkında konuşmak için düzenlenen bir basın toplantısını göstermiştir.
Ağırlanan Kişiler	Destekleyici kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Haberi Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhbirinin gözükməsi
Kaynak Kategorisi	Kanal muhbiri
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Muhbirin gözükməsi
Görüntü	
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan mesela, Yemen'deki Husi Grubu'nun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan mesela, meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına karşı.

Tablo 14. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 2

Haber Kanalı	Al-Alam https://www.alalam.ir/news/6468288
Yayın Tarihi	07.12.2022
Saat	17:45
İçeriğin Süresi	İki dakikadan fazla
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi, ana haber bülteninin ortasında açıklama olarak yer aldı ve ana bülten dosyalarında yer almadı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Alam TV'de yayınlanan Yemen meselesinin içeriği, Husi Grubu'n lideri Abdul-Malik Al-Houthi'nin ABD'nin Yemen'deki savaşı bitirmek isteksizliğini

	belirttiği açıklamasını aktararak siyasi ve askeri eksenleri ele aldı.
Ağırlanan Kişiler	Desteklenici kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Husi Grubu'nun açıklaması
Kullanılan Araçlar	Korkutma
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Canlı görüntü
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Özel kaynak
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan sayının içeriği Husi Grubu'nun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan haber, Birleşmiş Milletler ve Suudi Arabistan Krallığı liderliğindeki Arap koalisyonuna karşı.

Tablo 15. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 3

Haber Kanalı	Al-Alam Yemen'de koalisyondan dolayı ölen çocuklar sayısının artışı https://www.alalam.ir/news/6472993
Yayın Tarihi	12.12.2022
Saat	08:22
İçeriğin Süresi	5:28 – 6:11
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber, haber bülteni girişinde yayınlandı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Haberin içeriğinde, Yemen'de koalisyondan dolayı ölen çocuk sayısını 11'e çıkmasına ele alan bir BM raporuna değinildi. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu İcra Direktörü'nün Yemen ziyareti sırasında Yemenli çocukların zorlu bir hayatta kalma mücadelesi verdiği, Koalisyonun sekiz yıl önce Yemen'e düzenlediği askeri savaş sonucunda BM yetkilisinin açıklamasına göre yüzbinlerce Yemenli çocuğun ise hâlâ ölüm tehlikesi altında olduğunu söylediği aktarıldı.

	Haberde açıklandığı gibi, koalisyon tarafından Yemen'e savaş ilanından bu yana tekrarlanan ihlallerin kınanmasını içeriyor.
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Animasyonlu resim
Kullanılan Araçlar	Duygusal
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Uluslararası kuruluşlar raporu
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Haber, Husi Grubu'na hizmet ediyor ve Yemen'deki savaştan dolayı ölen çocukları ortaya koyuyor ve uluslararası kuruluşların Yemen'deki çocuklara yönelik "koalisyon" ihlallerinin istatistiklerini rakamlarla gösteren raporlarına dayanıyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Kanalda yayınlanan içerikler, Yemen'de savaşın patlak vermesinden bu yana çocukları etkileyen ihlallerden meşru hükümetin liderliği olan Arap Koalisyonu'nu ve Cumhurbaşkanı Rashad Muhammed el-Alimi'nin temsil ettiği Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'ni sorumlu tutuyor.

Tablo 16. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 4

Haber Kanalı	Al-Alam Husi Grubu, Yemen'deki savaşın devam etmesinden grubu sorumlu tutan Avrupa Birliği'nin açıklamasını kınadı https://www.alalam.ir/news/6476308
Yayın Tarihi	15.12.2022
Saat	7:35
İçeriğin Süresi	18:00 – 18:47 Bir dakikadan daha az sürdü
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber, ana haber bülteninin sonunda geldi.
Haber Stilinin Kategorisi	Televizyon Haberi
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Haberin içeriğinde, Avrupa Birliği'nin Yemen'deki savaşın sürmesinden Husi Grubu'nu sorumlu tutan açıklamasını Husi Grubu'n kınamasına odaklanıldı. İçerikte, Husi Grubu'nun Dışişleri Bakanlığı'nın Avrupa Birliği'ni Suudi-Amerikan koalisyonu ülkelerini savaşı durdurmaya ve Yemen halkına yönelik kuşatmayı kaldırmaya çağırmaya çağırarak açıklamasına değinildi. Husi hükümeti, Avrupa Birliği'nin Husi Grubu'nun aşırılık yanlısı taleplerine ilişkin açıklamasının Avrupa Birliği'nin rolüne zarar verecek değerlerde düşüş olarak değerlendirdi.

	İçerik Avrupa Birliği'nin Husi Grubu'nu kınaması, meşru hükümete ve Rashad Muhammed el-Alimi başkanlığındaki Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'ne atıfta bulunarak, koalisyon güçleri ve onların yozlaşmış paralı askerleri tarafında doğrulanmış bir önyargı olarak görülüyordu. Raporda, Husi hükümetinin Dışişleri Bakanı Hişam Şeraf'ın kuşatmanın kaldırılması ve meşru hükümet tarafından maaşların ödenmesi gerektiğini vurgulayan özel bir açıklamasından bahsediliyor. Bunun yanı sıra güçlerinin Bab al-Mendeb Boğazı, Aden Körfezi ve Sokotra Adası'ndaki Yemen karasularını koruma yeteneğini vurgulayan Husi Grubu'nun Savunma Bakanı açıklamada bulundu. İçerik, Husi Şehitler Günü'nün başkent Sana'a da dahil olmak üzere bir dizi Yemen kentindeki faaliyetlerine atıfta bulundu.
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Husi açıklamaları
Kullanılan Araçlar	Korkutma
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resimler
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Uluslararası raporlar
Görüntü	 The image shows a large group of men in military uniforms sitting in rows in a hall. In the background, there is a banner with portraits of men. The image is a still from a video, as indicated by the news ticker at the bottom.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan raporun içeriği Husi Grubu'n politikasına hizmet ediyor ve Avrupa Birliği'nin Husi Grubu'n ateşkesin yenilenmesi ve meşru hükümetle müzakerelerin durdurulması sürecindeki uzlaşmazlığına ilişkin tutumunu kınıyor. Husi Grubu'n yorumu ve bakış açısı Avrupa bildirisinden aktarılmakta olup, açıklamanın tutumu Yemen'deki dış koalisyon güçlerini destekler niteliktedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan raporun içeriği, Husi Grubu'nu Yemen'deki siyasi süreci engellemekle ve askeri tırmanışa geçmekle suçlayan Avrupa Birliği'nin tutumuna karşıdır.

Tablo 17. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
5

Haber Kanalı	Al-Alam https://www.alalam.ir/news/6480018
Yayın Tarihi	18.12.2022
Saat	17:55
İçeriğin Süresi	10:18 – 11:11
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber, ikinci dosyada haber bülteninde ana başlık olarak yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Alam kanalında yayınlanan içerik, Husi Grubu'na bağlı Şura Konseyi yetkililerinin, Suudi Arabistan Krallığı ve Birleşik Arap Emirlikleri tarafından temsil edilen Arap koalisyon güçlerine, Yemen'deki askeri koalisyon ve kuşatma devam ederse Riyad ve Abu Dabi'yi bombalama tehdidi taşıyordu. İçerik, Husi Grubu'nun liderlerinin, meşru hükümet ve Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'nin kontrolü altındaki Yemen kıyıları ve adalarında BAE'ye ait varlığı reddetmesini yeniledi. Haberde, Husi Grubu Şura Konseyi Başkan Yardımcısı Abdo Al-Janadi'nin güney vilayetlerinde yaşanan olaylarla ilgili olarak Yemen'in birlik ve güvenliğini ve uluslararası seyrüsefer güvenliğini tehdit eden bir konu olduğu değerlendirilerek yaptığı açıklamadan bahsedildi. Haber, Sana'a Şura Konseyi'ndeki liderlerin hükümet, Hadramout Valiliği'ndeki Al-Dhaba limanındaki uluslararası nakliye hatlarını hedeflemenin yanı sıra Sana'a ve Husi Grubu Savunma Bakanlığı'nın Suudi Arabistan ve BAE'ye ait askeri bölgeleri vurma yetkisini vurgulayan diğer açıklamalarını aktardı.
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanalın muhbiri
Kullanılan Araçlar	Korkutma

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan materyal Husi Grubu'na hizmet ediyor, Husi Grubu'nun kendilerini Suudi-Amerikan koalisyonuna karşı savunma hakkını vurguluyor ve Yemen kıyılarında ve güney Yemen'deki adalarda BAE varlığı konusunda uyarıda bulunuyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Medya materyali, Suudi Arabistan ve BAE liderliğindeki Arap koalisyonunun Yemen'deki politikasına karşıdır ve Yemen'deki meşruiyeti desteklemek için koalisyon güçlerinin bir parçası olarak BAE güçlerinin Yemen adalarında ve kıyılarında varlığını teşvik etmektedir.

Tablo 18. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 6

Haber Kanalı	Al-Alam https://www.alalam.ir/news/6480018
Yayın Tarihi	18.12.2022
Saat	17:55
İçeriğin Süresi	11:48 – 14:17
Yemen Meselesi Pozisyonu	Rapor, ana haber bülteninde ikinci dosyada yer aldı
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhabiri
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Televizyon raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan TV haberinde, Lahj vilayetinin Radfan bölgesinde BAE destekli Geçiş Konseyi'ne bağlı güvenlik kuşağı güçlerine yönelik düzenlenen gösterilere değinildi. Raporda ayrıca, kötüleşen ekonomik ve yaşam koşulları nedeniyle paralı asker hükümeti ve destekçileri olarak adlandırdığı ülkenin güneyinde protestoların tırmanmasına da değinildi. Bunun yanı sıra BAE destekli Geçiş Konseyi ile Rashad al-Alimi liderliğindeki Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi arasındaki, Geçiş Konseyi'nin siyasi rakibi olarak kabul edilen Yemen Islah Partisi de dahil olmak üzere tüm tarafların dahil olduğu anlaşmazlık durumuna dikkat çekti. Raporun metni, aşiretlerin benzin ve mazot tedariki talebiyle petrol tesislerine düzenlediği saldırının ardından, raporda açıklandığı gibi

	Marib vilayetindeki aşiretler ile Suudi destekli Yemen Islah Partisi arasında çıkan silahlı çatışmalar sonucunda düzinelerce insanın öldürüldüğünü doğruluyor. İçerik, Marib çatışmalarının nedenini Suudi Arabistan ve ona bağlı hükümetin Marib Valiliği'ndeki vatandaşlara petrol türevlerini sağlayamaması olarak nitelendirdi.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'n lehinde, onun politikasına hizmet etmekte ve meşru hükümetin kontrolü altındaki bölgelerdeki meşru hükümet güçleri ile BAE tarafından desteklenen Geçiş Konseyi unsurları arasındaki anlaşmazlık durumunu gözler önüne sermektedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, meşru hükümete, Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'ne ve Arap Koalisyonu'na karşıdır ve meşru hükümet ile BAE destekli Geçiş Konseyi'nin kontrolüne giren protestoları ve güvenlik kaosunu vurgulamaktadır.

Tablo 19. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo7

Haber Kanalı	Al-Alam https://www.alalam.ir/news/6450703
Yayın Tarihi	22.12.2022
Saat	16:56
İçeriğin Süresi	20:47 – 17:54
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber bülteninin ortasında
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Televizyon raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan medya materyalinin içeriği, Dünya Çocuk Günü'ne denk gelen Saada vilayetindeki çocukların yaşamları ve Arap koalisyonunun çocuklara yönelik ihlallerini ele alıyor. Rapor, Yemen'de savaşın başlamasından bu yana Saada vilayetindeki okulların koalisyon savaş uçakları tarafından ağır bombardımana maruz kalmasından sonra eğitimden mahrum bırakılmaları da dahil olmak üzere çocuklara yönelik ihlallere ışık tutuyor.

	Kanal, Saada Valiliği Halk Sağlığı Ofisi Müdürü'nün yaptığı açıklamada, saldırgan koalisyonun hedef aldığı hava saldırıları sonucunda çok sayıda engelli çocuğun olduğunu ortaya koydu. Haberde ayrıca, Yemen'in kuzeyindeki Saada vilayetinin Dahyan bölgesindeki bir okula giden bir otobüste yetmişten fazla çocuğun hedef alınması olayına da değinildi. İçerik, Birleşmiş Milletler kuruluşlarını ve insan hakları örgütlerini sessizliklerini bozmaya ve Suudi Arabistan'ın genel olarak Yemen'deki ve özel olarak Saada Valiliği'ndeki ihlallerine karşı durmaya çağırdı.
Ağırlanan kişiler	Husi Grubu'nun destekçisi
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resimler
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan Yemen sayısından, Husi Grubu'n Yemen'in kuzeyindeki Saada Valiliği'nde koalisyonun çocuklara yönelik suçlarını ifşa etmeye hizmet ettiği ve çalıştığı açıkça görülüyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan Yemen davası, Arap koalisyonuna ve meşru hükümete karşıdır ve çocuklara yönelik ihlalleri ortaya koymaktadır.

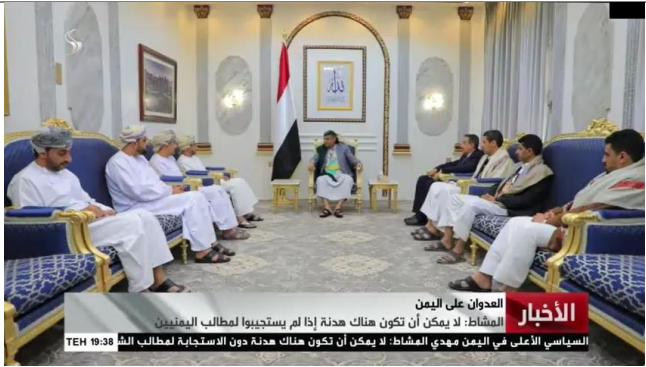
Tablo 20. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 8

Haber Kanalı	Al-Alam Sana'a'daki bir Umman heyeti savaşı durdurmak için son gelişmeleri tartışıyor https://www.alalam.ir/news/6483733
Yayın Tarihi	22.12.2022
Saat	21:55
İçeriğin Süresi	15:12 – 18:00
Yemen Meselesi Pozisyonu	Ana haber bülteninin sonunda yayınlandı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Televizyon raporu
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resimler
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan medya materyalinin içeriğinde, Umman Sultanlığı heyetinin Husi Grubu'n liderliğiyle görüşmek ve siyasi durumdaki gelişmeler, savaşı durdurma süreci, uluslararası ateşkesin yenilenmesi ve Yemen kuşatmasının kaldırılması ele alınmak üzere başkent Sana'a ziyaretinden bahsedildi.

	Raporda, Umman heyetinin ziyaretinin siyasi sürecin gidişatını tartışmak için geldiğini doğrulayan ve Umman heyetinin daha önce ziyaret ettiği Suudi önerilerini ortaya koyan ve onları liderliğe yerleştiren Husi Grubu sözcüsü Muhammed Abdul Salam'ın ifadesine değinildi. Açıklamada, koalisyon ülkelerinin askeri operasyonları durdurma, çalışanların maaşlarını ödeme, Yemen'e yönelik ablukanın kaldırılması ve yabancı güçlerin geri çekilmesi yönünde verdiği sözler yer alırken, Husi Grubu'nun müzakere heyeti başkanı açıklamasına göre bu sözlerin sahada gerçekleşmediği aktarıldı. Arap koalisyon ülkelerinin askeri operasyonları durdurma, kuşatmayı tamamen kaldırma ve tüm devlet çalışanlarına maaş ödeme taahhüdünde bulunmayı reddetmesi üzerine saltanattaki siyasi görüşmelerin başarısızlıkla sonuçlanması özel kaynaklardan aktarıldı. Bu, Husi Grubu'nun Yüksek Siyasi Konseyi'nin askeri tırmanışı duyurmasına neden oldu. İçerik, Sana'a hükümetinin Yemen'deki mevcut durumu reddettiğini ve durumun böyle devam etmesi halinde askeri bir tırmanma tehdidini doğruladı.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan medya materyali, Husi Grubu'na hizmet ediyor ve onların siyasi müzakerelerin geri dönüşü ve BM ateşkesinin uzatılması sürecine ilişkin bakış açısını aktarıyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	İçerik, Yemen'deki askeri koalisyonun devam etmesinden, Husi Grubu ve meşru hükümet, arasındaki siyasi müzakerelerin başarısızlığından ve Husi Grubu arasındaki BM ateşkesinin yenilenmemesinden Arap Koalisyonu ve Konsey Başkanı Rashad Muhammed el-Alimi tarafından temsil edilen Başkanlık Liderlik Konseyi'ni sorumlu tutuyor.

Tablo 21. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 9

Haber Kanalı	Al-Alam Al-Mashat: Yemenlilerin talepleri karşılanmadığında ateşkes yok https://www.alalam.ir/news/6485413
Yayın Tarihi	23.12.2022
Saat	18:32
İçeriğin Süresi	09:35 – 07:41
Yemen Meselesi Pozisyonu	Ana haber bülteninde ikinci dosyada yer aldı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Rapor

Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Animasyonlu resimler
Kullanılan Araçlar	Korkutma
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yayınlanan içerikte, Husi Grubu siyasi konseyi başkanı Mehdi Al-Mashat'ın Husi Grubu ile Siyasi durumdaki gelişmeler ve ateşkesi yenileme ve savaşı durdurma şansı hakkında müzakere etmek için görüşmek üzere başkent Sana'a'ya gelen Umman heyetiyle yaptığı görüşmede yaptığı açıklamalar öne çıkarılarak siyasi eksen ele alındı. Raporda, koalisyondaki askeri operasyonlarının durdurulması, kuşatmanın kaldırılması ve Husi kontrolündeki coğrafi bölgedeki tüm devlet çalışanlarının maaşlarının ödenmesi ile temsil edilen Husi Grubu'nun talepleri belirlendi. Raporda, Yemen halkının taleplerinin uygulanmasından vazgeçilmesi ve kapalı olan tüm havalimanları ile limanların açılması, Maskat heyetinin Sana'a'da önerdiği BM ateşkesinin uzatılmasının kabul edilmesi için bir ön koşul olarak değerlendirildi. İçerik, Sanaa'nın özellikle Yemen ve genel olarak bölge için istikrar ve refah sağlayan adil barış sürecini memnuniyetle karşıladığını tazeledi. Ancak meşru hükümet ve Arap koalisyondaki kontrolündeki limanlara atıfta bulunarak, Yüksek Siyasi Konsey Başkanı Mehdi El-Mashat'ın askeri tırmanışa, tesislerin ve kamu çıkarlarının korunmasına yönelik tehdidini ilettili. Raporda, Husi müzakere heyeti başkanı Muhammed Abdul Salam'ın, hükümetin ve koalisyondaki ateşkes şartlarına ilişkin taahhütlerini reddettiğini ve Umman Sultanlığı'ndaki siyasi görüşmeleri engellemeye çalıştığını doğrulayan ifadesine yer verildi.
Görüntü	 العنوان على اليمن الأخبار TEH 19:38
Meselenin İçeriği	Al-Alam kanalında yayınlanan içerik Husi Grubu lehine ve genel yönelimine hizmet etmekte, grubun siyasi müzakereler ve ateşkesin yenilenmesine ilişkin liderlerinin talep ve açıklamalarını raporun ön
Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	

			sıralarına koymaktadır. Ayrıca Umman Sultanlığı'nın gözlemlediği siyasi müzakerelerin başarısızlığından Arap koalisyonu sorumlu tutmaktadır.
Meselenin İçeriği	Kimin	Yayınlanan medya materyalinin içeriği,	Arap Koalisyonu'na, meşru hükümete ve Başkanlık Liderlik Konseyi'ne karşıdır ve Arap Koalisyonu'nu önceki BM ateşkesinin şartlarına bağlılıktan vazgeçmek ve son Maskat müzakerelerini engellemeye çalışmakla suçlamaktadır.

Tablo 22. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 10

Haber Kanalı	Al-Alam
	Suudi-Amerikan koalisyonunun Yemen'de Hodeidah limanında yok ettiklerinin geri getirme talepleri https://www.alalam.ir/news/6487398
Yayın Tarihi	25.12.2022
Saat	18:26
İçeriğin Süresi	18:35 – 21:23
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber bülteninin sonunda yayınlandı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha TV raporu
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Animasyonlu resimler
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Mesele İçeriğinin Eksenleri	İçerik, Husi Grubu'n kontrolündeki Hodeidah limanındaki ulaşım hareketini ve Birleşmiş Milletler'in Yemen'de Suudi-Amerikan koalisyonunun yıktığını geri getirme vaatlerini izleyerek ekonomik eksene ışık tutuyor. Hudeyde limanının Yemen'e yönelik ablukanın hafifletilmesinde oynadığı öneme değinilen saha haberinde, liman güçlerinin limandaki korsanlıkla mücadelesini aktaran kanal muhabiri, şunları kaydetti: Raporda, birçok ticari kamyonun Hodeidah limanına ulaşma konusundaki isteksizliğinden bahseden Kızıl Deniz Limanları Şirketi müdürü Akram Abdo Hamza'nın yaptığı açıklama aktarıldı.

	İçerik, koalisyon uçağı ve Liderlik Konseyi başkanı Rashad Muhammed al-Alimi liderliğindeki meşru hükümet güçlerinin Hodeidah limanına askeri saldırılarla gerçekleştirdiği askeri operasyonlara değindi. İçerikte, koalisyonun Hodeidah limanını askeri liman ilan etmesinden sonra limanda çok sayıda işçinin kaybedilmesine de değinildi. İçerik, Yemen Kızıldeniz liman kurumlarını birçok uluslararası ortağı ve çalışan Birleşmiş Milletler kuruluşlarını ithalat sürecini sürdürmeye ve gıda tedarikini güvence altına almaya ikna etmeye atıfta bulundu.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Kanalda yayınlanan medya içeriği Husi Gruu lehinedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Alam TV'de yayınlanan içerik, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına karşıdır ve limanın restore edilememesinden Birleşmiş Milletler'i sorumlu tutar.

Tablo 23. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 11

Haber Kanalı	Al-Alam Umman arabuluculuğu ve "koalisyon" ittifakının uzlaşmazlığı https://www.alalam.ir/news/6488558
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	08:27
İçeriğin Süresi	Yemen meselesinin görüşüldüğü süre yarım saatten fazladır.
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi, tamamen Umman heyetinin Yemen'in başkenti Sana'a yaptığı ziyaretin sonuçlarının tartışılmasına ayrılmış özel ve ayrı bir bölümde yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Diyalog
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Alam kanalında yayınlanan Yemen sayısının içeriğinde, siyasi görüşmeler dosyası ve Umman heyetinin Yemen'in başkenti Sana'a ziyaretine dikkat çekilerek siyasi eksene odaklanıldı. Metinde, koalisyonun tüm siyasi girişim ve çabaları reddetmesine ve Yemen halkına yönelik ablukanın sürdürülmesine değinildi.

	Umman temaslarına yol açan olay, Umman delegasyonunun Sana'a'dan ayrıldığı zamana kadar Yemen'i ele aldı ve "koalisyonun" Yemen'deki askeri operasyonları durdurmayı reddetmesinin ve kuşatmanın kaldırılmasına yönelik Sana'a havalimanının açılması ve Husi Grubu'n kontrolündeki tüm devlet çalışanlarının maaşlarının teslim edilmesi ile temsil edilen meşru taleplerden kaçmasının nedenlerini ortaya koydu. Bu bölümün konusuyla ilgili tartışmaya kanalın Tahran'daki stüdyosundan Husi Grubu'na bağlı medya aktivisti Talib al-Hassani, Yüksek Siyasi Konsey danışmanı Muhammed Taher Anam ve siyasi aktivist Ayesh El-Sindi katıldı.
Ağırlanan kişiler	Destekleyici kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Röportajlar
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Mevcut Yemen meselesiyle ilgili tartışmanın içeriği Husi Grubu'na hizmet ediyor ve Arap koalisyonunun ve meşru hükümetin Yemen halkı üzerindeki kuşatmayı kaldırmayı reddettiğini ortaya koyuyor ve BM ateşkesinin yenilenmemesinden koalisyonu sorumlu tutuyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Konunun tartışılmasıyla, diyalogdan sorumlu olanların, siyasi müzakerelerin başarısızlığından ve koalisyonun Yemen'deki askeri tırmanışı durdurmaktaki isteksizliğinden Arap koalisyonunu ve meşru hükümeti sorumlu tuttıkları ortaya çıkıyor.

Tablo 24. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 12

Haber Kanalı	Al-Alam
	Yemen Savunma Bakanı, silahlı kuvvetlerin ülkeyi savunmaya hazır olduğunu doğruladı https://www.alalam.ir/news/6488373
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	05:33
İçeriğin Süresi	Haber bülteninin sonunda bir dakikadan az sürdü 17:14 – 18:00
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninin sonunda yayınlandı ve Cumhurbaşkanlığı bülteni dosyalarında yer almadı.

Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Husi Grubu Savunma Bakanı'ndan basın açıklaması
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Alam kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde askeri eksen ve Husi Grubu'nun Savunma Bakanı Muhammed Nasser Al-Atifi'nin silahlı kuvvetlerin Yemen'i dış kuvvetlere ve ulusal ordu güçlerine ve halk direnişine atıfta bulunarak, cephelerde koalisyon paralı askerleri olarak tanımladığı herhangi bir dış saldırı veya askeri çatışmalar karşı savunmaya hazır olduğunu teyit eden açıklaması yer aldı. Askeri tehdit diliyle yapılan açıklama, iki gün önce Husi Grubu liderleriyle barışı yeniden canlandırma önerilerini ve Husiler, meşru hükümet ve Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi arasındaki BM ateşkesini işlemek ve uzatmayı görüşmek üzere Yemen'in başkenti Sana'a gelen Umman heyetinin önderliğindeki çabaların başarısız olduğunun göstergesi oldu.
Ağırlanan kişiler	Husi Savunma Bakanı
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Animasyonlu resim
Kullanılan Araçlar	Korkutma
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan açıklamanın içeriği Husi Grubu'n politikasına hizmet ediyor ve Arap koalisyonu, ulusal ordunun liderliği ve cephelerdeki halk direnişi karşısında askeri tırmanışı vurguluyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik aracılığıyla, medyanın Arap koalisyonunun politikasına, meşru hükümetin liderliğine ve Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'ne karşı bir askeri tırmanma durumu ilan ettiği ve yeni bir askeri tırmanma dalgası tehdidinde bulunduğu açıktır.

Tablo 25. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo

13

Haber Kanalı	Al-Alam Yemenli bir çocuğun doğduğundan beri bir tümörü var ve Sağlık Bakanlığı ve şehrin hastaneleri ona tıbbi bakım sağlayamadı. https://www.alalam.ir/news/6488373
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	05:33
İçeriğin Süresi	Ana haber bülteninin sonunda üç dakikadan fazla sürdü

	18:48 – 21:56
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninin sonunda yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Kanal muhabirinin hazırladığı saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Alam TV'de yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, insani ve hukuki eksenlerinden bahsedilirken, doğumdan itibaren tümörü olan Yemenli bir çocuğun vakası anlattı ve Sağlık Bakanlığı ve şehir hastaneleri ona tıbbi bakım sağlamak üzere müdahale edemediğine değinildi. Yayınlanan içerik, çocuğun sağlığının bozulmasının nedenini Suudi-Amerikan "koalisyonunun" Yemen'e dayattığı abluka politikasına bağladı. Muhabir, yaralı çocukla saha görüşmeleri gerçekleştirerek, her gün özellikle okula giderken vücudunda her gün genişleyen körelme ve şişlik nedeniyle rahatsızlık, uykusuzluk ve oyundan mahrum bırakıldığını doğruladı. İçerik, ilgili makamlara ve hayırseverlere yardım eli uzatmaları ve oğlunu tedavi için Yemen dışına göndermeleri için çalışma çağrısında bulunan çocuğun babasıyla yapılan basın röportajlarını içeriyor.
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Muhabir Gözükmesi ile canlı görüntü
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan açıklamanın içeriği Husi Grubu'nun politikasına hizmet ediyor ve çocuğun yaralanmasını ve hastalığını Arap koalisyonunu ve meşru hükümeti baltalamak için kullanıyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerikten, yayınlanan medya materyalinin Arap Koalisyonu ve meşru hükümete karşı olduğu, çocuğun tümörünü istismar ettiği ve bunu Yemen'deki savaş durumuna yansıttığı açıktır.

Tablo 26. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo14

Haber Kanalı	Al-Alam
	Husi heyeti başkanı, Maskat heyetinin ziyaretinin ve Husi grubu lideriyle görüşmesinin başarısını doğruladı

	https://www.alalam.ir/news/6488373
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	05:33
İçeriğin Süresi	18:01 – 18:48
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninin sonunda yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yayınlanan haberde, Umman heyetinin Husi Grubu liderleriyle barış müzakerelerindeki gelişmeler ve BM ateşkesinin yenilenmesi konusunda görüşmek üzere Yemen'in başkenti Sana'a yaptığı ziyaretin siyasi eksen ve sonuçları ele alındı. İçerik, Husi Grubu lideri Abdul-Malik Al-Houthi ve Siyasi Büro Başkanı Mehdi Al-Mashat ile yaptığı görüşmede Maskat heyetinin ziyaretinin başarısını teyit eden Husi heyeti başkanı Muhammed Abdul-Salam'ın ifadesine değindi. Meşru hükümet ile Husi Grubu arasındaki barış görüşmelerini canlandırmak için öneriler ve pratik çözümler ortaya koydu. Abdul-Salam'ın açıklamasında, heyetin Suudi tarafında Sana'a ziyaretleri öncesinde yaptığı toplantıya ve ateşkesin uzatılması ve askeri tırmanışın durdurulması olasılığının tartışılmasına atıfta bulunuldu. Yayınlanan içerik, Husi liderliğinin Yemen limanlarına yönelik ablukanın kaldırılması, askeri operasyonların durdurulması ve tüm devlet çalışanlarının maaşlarının ödenmesi konularında temsil edilen Umman heyetine sunduğu meşru taleplerin Husi Bakanlar Kurulu tarafından onaylandığını aktardı.
Ağırlanan kişiler	Husi delegasyonu başkanı Muhammed Abdul Salam da dahil olmak üzere Husi grubuna bağlı kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resimler
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Görüntü	 الأخبار الدعوات على اليمن مجلس الوزراء اليمني: مطالب صنعاء تتكئ بالأساس على المطالب المشروعة لإرهابية تنبئ هجوما على سجن في محافظة الرقة شمالي سورية أدى إلى مقتل اثنين من عناصره TEH 19:48

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan medya materyalinin içeriği, başkent Sana'a'yı ziyaret eden Umman heyetinin çabalarının başarısını gösteriyor ve Husi grubu'n politikasına ve Yemen'deki barış sürecine bakış açısına hizmet ediyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Medyada yayınlanan içerik, meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına karşıdır ve koalisyonun barış yapma konusundaki isteksizliğini teyit etmektedir.

Tablo 27. El-Alam Kanalının Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 15

Haber Kanalı	Al-Alam Abu Dabi ve Riyad, Yemen'i taraflara bölmeyi planlıyor https://www.alalam.ir/news/6455433
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	18:52
İçeriğin Süresi	16:23 – 19:18
Yemen Meselesi Pozisyonu	Ana haber bülteninin sonunda
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Televizyon raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan haberde güvenlik eksenine ele alınırken, meşru hükümet güçleri ile Arap koalisyonunun hükümetin kontrolü altındaki bölgelerdeki güçleri arasındaki farklar gözler önüne serildi. Yayınlanan içerik, Yemen'i devletlere ve silahlı oluşumlara bölmekten Arap Koalisyonu'nu sorumlu tutuyor.
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Canlı görüntü
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yemen meselesinin yayınlanan içeriği, Husi Grubu'nun politikasına hizmet etmekte ve hükümet ile Arap koalisyonunun kontrolü altındaki bölgelerdeki meşru hükümet güçleri arasındaki farklılıkları ortaya koymaktadır, ayrıca Yemen'de egemenlik kaynakları üzerinde bir mücadelenin varlığını da teyit etmektedir.

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Alam TV'de yayınlanan Yemen meselenin içeriği, koalisyon ve hükümet saflarındaki savaş durumunu ortaya koyarken, Riyad ve Abu Dabi'nin güney vilayetlerinde silahlı gruplar aracılığıyla gündemlerini dayatma girişimlerine vurgu yapıyor.
---	---

4.9.3. Al-Hadath Kanalı

Tablo 28. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 1

Haber Kanalı	Al-Hadath Enformasyon Bakanı: Husi Grubu, kontrol ettiği bölgelerde gazetecilere karşı büyük bir tutuklama kampanyası yürütüyor https://www.youtube.com/watch?v=Q-9FE-EXkm8
Yayın Tarihi	31.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	Yemen meselesinin tartışıldığı saat 29:38-3:17 arasındır. Moladan sonra
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemeni konusu, bültenin ortasında yayımlanmış olup, bültenin ana dosyalarında veya bültende dile getirilen diğer konularda yer almamıştır.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Meşru hükümetin Enformasyon ve Turizm Bakanı Muammer Al-Irani'den bir basın açıklaması
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan meselenin içeriği, cezaevlerdeki Yemenli gazetecilere yönelik Husi Grubu ihlalleri hakkında konuşan meşru hükümetteki Enformasyon, Turizm ve Kültür Bakanı "Muammer El-Eryani"nin açıklamasını yayınlarak hukuki ve insani eksenleri ele aldı. Enformasyon Bakanı, Husi Grubu'nu kontrol bölgelerindeki gazetecilere karşı büyük bir tutuklama kampanyası yürütmekle suçladı. Al-Eryani, Husi Grubu'nun gazetecilere yapılan ihlallerine yönelik uluslararası sessizliğe hayret ettiğini dile getirdi. Haber, bakanın uluslararası toplum ve uluslararası insan hakları kuruluşlarına Husi Grubu'n gazetecilere karşı işlediği suçlara ilişkin net bir tavır alma talebini ilettili.
Ağırlanan kişiler	Destekleyici kişiler
Kaynak	Resmi
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle

İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Grafik
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Görüntü	
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet etmekte ve Husi Grubu'n kontrolü altındaki bölgelerde Husi Grubu ihlallerinin boyutlarını gözler önüne sermektedir.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına aykırıdır ve coğrafi kontrolü içinde yaşayan Yemenli gazetecilere yönelik ihlallerin boyutlarını gözler önüne sermektedir.

Tablo 29. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 2

Haber Kanalı	Al-Hadath İçişleri Bakanlığı, Husi Grubu'na kaçırılan insansız hava araçları yüklü iki kamyonu ele geçirmeyi başardı. https://www.youtube.com/watch?v=KYCcncct_8lw
Yayın Tarihi	31.12.2022
Saat	4 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	10:09 – 10:50 arası Moladan sonra
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi aradan hemen sonra bültenin ortasında yer aldı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan meselenin, Yemen'in güneyindeki Hadramut Valiliği'nde Husi Grubu'na ait askeri kaçakçılık teçhizatı ve insansız hava araçları taşıyan iki kamyonun ele geçirilmesine ilişkin İçişleri Bakanlığı'nın açıklamalarını yayınlarak askeri ekseninin içeriğini ele aldı. Haberde, meşru hükümetin İçişleri Bakanı Tümgeneral İbrahim Haidan'ın, kontrol noktalarının iki kamyonun sürücülerini

	tutuklayabildiğini doğrulayan ve güvenlik güçlerinin sahildeki ve Wadi Hadramout'taki güvenlik uyanıklığına övgüde bulunan açıklaması aktarıldı.
Ağırlanan kişiler	Yok
Kaynak	Resmî açıklamalar
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Resmî açıklamalar
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi grubunun politikasına karşıdır ve Yemen'de Husi Grubu'na kaçırılan silah miktarını ortaya koymaktadır.

Tablo 30. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 3

Haber Kanalı	Al-Hadath Ulusal İnsan Hakları Komitesi: Cari yıldaki ihlaller https://www.youtube.com/watch?v=u82nfHdmlIA
Yayın Tarihi	31.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	51:41 – 50:32
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi aradan hemen sonra bültenin ortasında yer aldı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesi, Yemen Ulusal İnsan Hakları Komitesi'nin 2022 yılda Yemen'de sivillere yönelik üç bin dört yüzden fazla ihlali belgeleyen raporunun yayınlanmasıyla hukuki ve insani eksenleri ele aldı. Rapor, çocukların ve kadınların çatışmanın tarafları tarafından gerçekleştirilen ihlallerden büyük ölçüde etkilendiğini ortaya koydu. Yemen komitesinin belgelerine göre öldürülen sivil sayısı 35'i kadın, 82'si çocuk olmak üzere 400 kişiye ulaşırken, yaralı sayısı çocuk ve kadın olmak üzere 800'e ulaştı.

	Rapor, Birleşmiş Milletler ve insan hakları kuruluşlarına sivilleri korumaya ve savaşın taraflarını ihlalleri durdurmaları için baskı yapmaya çağırdı.
Ağırlanan kişiler	Yok
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Grafik
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Yemenli tüm tarafların çocuklar ve kadınlar da dahil olmak üzere sivillere yönelik ihlallerini gözler önüne seriyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Yemenli tüm tarafların çocuklar ve kadınlar da dahil olmak üzere sivillere yönelik ihlallerini gözler önüne seriyor.

Tablo 31. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 4

Haber Kanalı	Al-Hadath Enformasyon Bakanı, İran'ın Husi Gurubu kontrolündeki bölgelerdeki eski eserleri yağmaladığı konusunda uyardı https://www.youtube.com/watch?v=l-GxTKRom24
Yayın Tarihi	29.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	44:01 – 52:01
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi haber bülteninin sonunda yayınlandı ve dosyası ana haber bülteninin başlıkları içinde yer aldı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Grafik ile bir basın açıklaması ve bir siyasi analistle yapılan basın röportajı
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesi, insan hakları eksenini ele aldı ve meşru hükümetteki Enformasyon Bakanı Muammer Al-Irani'nin Husi Grubu ve İranlıların Husi grubun kontrolü altındaki bölgede eski eserlerin yağmalanmasına karışmasına karşı uyarısına değindi. Al-Irani, İran rejiminin, İran'ın Yemen kimliğini yok etme planının bir parçası olarak sahte projeler kisvesi altında eski eserleri yağmaladığını söyledi. Enformasyon Bakanı, uluslararası topluma, Birleşmiş Milletlere, insani yardım kuruluşlarına ve eski eserler

	ve miras koruma kuruluşlarına İran'ın Yemen'e müdahalesini kınamaya ve uluslararası insani hukuka aykırı olarak Yemen egemenliğinin ihlallerini durdurmaya çağırıyor.
	Enformasyon Bakanı'nın açıklaması, bilgili kaynakların, İran rejimi tarafından finanse edilen, Yemen'in merkezindeki Dhamar Valiliği'ndeki tarihi Hazan bölgesinde Husi Grubu gelişmelerinin varlığını ortaya koymasının ardından geldi.
Ağırlanan kişiler	Kahire'den Yemenli siyasi analist
Kaynak	Resmî açıklamalar
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Kullanılan Araçlar	Korkutma
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor ve Yemen tarihi eserlerinin Husi Grubu ve İran rejimi tarafından tahrip edilmesinin boyutlarını gözler önüne seriyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'nun politikasına karşıdır ve Husi Grubu ile İran rejimi tarafından Husi Grubu'nun kontrolündeki şehirlerde Yemen'in eski eserlerine yapılan tahrifatın boyutlarını gözler önüne sermektedir.

Tablo 32. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 5

Haber Kanalı	Al-Hadath Masam ekipleri Hays'teki mayınları temizliyor https://www.youtube.com/watch?v=IRFyMH1I9fi
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	23:44 – 24:58
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi haber bülteninin ortasında alt haberde yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın açıklamalı haber

Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesi, Suudi Arabistan Masam projesinin Al-Hodeidah Valiliği'nin güneyindeki Hays ilçesine bağlı köylerde yürüttüğü mayın temizleme sürecini ele alarak hukuki ve insani eksenleri ele aldı. Haber, Al-Hodeidah'nin güneyindeki Hilla köyünde Husi Grubu tarafından döşenen altmıştan fazla mayının kaldırılması sürecinin sahadan canlı görüntülerini gösterdi.
Ağırlanan kişiler	Vatandaş
Kaynak	Kanal muhbiri
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyon
Kullanılan Araçlar	Korkutma
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor ve Husilerin Al-Hodeidah Valiliği bölgelerine mayın döşeyerek yaptıkları ihlallerin boyutlarını gözler önüne seriyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır ve Husi Grubu'nun Al-Hodeidah Valiliği bölgelerine mayınlar yerleştirerek yaptıkları ihlallerin boyutlarını gözler önüne sermektedir.

Tablo 33. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo

6

Haber Kanalı	Al-Hadath Hadramout Savcılığı, Husi Grubu'nu savaş suçlusu olmakla suçluyor https://www.youtube.com/watch?v=IRFyMH1I9fi
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	05:25 – 33:33

Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi, haber bülteninin ikinci başlığında ana dosya olarak yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Grafikli Basın Bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, Husi Grubu'n liderlerinden Hadramut Ceza Savcılığı'nın ülkenin egemen kurumlarına zarar vermek ve devlet ve limanları ve ekonomik kaynakları hedef almak suçlamasıyla yargılandığı haber sunularak hukuki ve insani eksenleri ele alındı. İddianamede, Liderler Mahkemesi'nin, Husi Grubu'nun lideri Abdul-Malik Al-Houthi'nin ve grubun liderlerinden üçünün savaş suçlusu olarak yargılanıp azami cezalara çarptırılması talep edildi. Haberde, meşru hükümetin kontrolündeki Hadramut Savcılığı'nın Husi Grubu liderlere yönelttiği suçlamalar hakkında Yemen hukuku uzmanı bir kişi konuk oldu.
Ağırlanan kişiler	Haklar ve Özgürlükler İzleme Örgütü Başkanı Arafat Hamran
Kaynak	Resmî açıklamalar
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor ve Husi Grubu'n Yemen'in güneyindeki hayati tesisleri hedef almasının hukuken kınandığını ortaya koyuyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır ve Husi Grubu'n Yemen'in güneyindeki hayati tesisleri hedef almasının hukuken kınandığını ortaya koymaktadır.

Tablo 34. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 7

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi Grubu, yönetimle tartıştıktan sonra bir okulu yaktı https://www.youtube.com/watch?v=IRFyMH1I9fi
Yayın Tarihi	27.12.2022
Saat	16:30

İçeriğin Süresi	Haber bülteninde Yemen meselesinin ele alındığı süre yarım dakikadır
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber bülteninde yayınlanan Yemen meselesi alt dosya olarak ele alındı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerik, Raymah valiliği müdürlüklerinde Husi Grubu'na ait silahlı kişiler tarafından bir okulun yakıldığı haberini yayınlayarak hukuki ve insani eksene odaklandı. Yayınlanan metin, olayın nedenini, Husi Grubu, okulda okuyan öğrencilere harç uygulamasının yanı sıra okul yönetimi ile Raymah vilayetindeki Husi Grubu'na bağlı liderler arasında, Husi Grubu'nun okul müfredatında değişiklik empoze etme ve mezhepçi ideolojisini eğitim sürecine sokma girişimleri konusunda yaşanan anlaşmazlıklara bağladı. İçeriğin görgü tanıklarından aktarıldığına göre, yangının okulu kül etmesi üzerine okulun tümünü yok oldu. Metin, Husi Grubu'n okul müdürünü kaçırp, Yemen'in kuzeyindeki Raymah vilayetindeki Husi Grubu'na ait bir hapishaneye götürmesiyle yaşanan olaydan bahsediyordu.
Ağırlanan kişiler	Yok
Kaynak	Görgü tanıkları
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin meşru hükümetin politikasına uygunluğu ve Husi Grubu'n coğrafi kontrolü kapsamında vatandaşlara uyguladığı ihlallerin ifşa edilmesinden de anlaşılıyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Sunulan metin, Husi Grubu'nun uygulamalarını ve coğrafi kontrolü içindeki öğretmenlerin haklarının ihlal edildiğini ve ayrıca Husi Grubu'nun eğitim müfredatını çarpıtmaya ve okul öğrencilerine öğrenim ücreti koymaya yönelik tekrarlanan girişimlerine işaret ediyor.

Tablo 35. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo

8

Haber Kanalı	Al-Hadath
	Suudi Arabistan'ın Yemen Büyükelçisi'nin ABD'nin Yemen Özel Temsilcisi ile görüşmesi

	https://www.youtube.com/watch?v=J5aBEXQyFgo
Yayın Tarihi	02.12.2022
Saat	13 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	34:09 – 37:00
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi haber bülteninin ortasında alt haber olarak yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, Suudi Arabistan'ın Yemen Büyükelçisi Muhammed Al Jaber Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da ABD'nin Yemen elçisi ile yaptığı görüşmede askeri eksen ve Husi Grubu'n Kızıldeniz ve Aden Körfezi'ndeki uluslararası nakliye hatlarında ilan ettiği tehditler ele alındı. Görüşmede Husi Grubu'nun BM ateşkesini uzatmayı ve ülkedeki askeri operasyonları durdurmayı reddetmesi ele alındı. Toplantıda, inşaat ve yeniden inşa sürecine hazırlık olarak BM ateşkesinin uzatılması ve siyasi sürecin ve kapsamlı diyalogun sürdürülmesinin gerekliliği vurgulandı.
Ağırlanan kişiler	Yok
Kaynak	Resmî açıklamalar
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Grafik
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır ve barış konusundaki isteksizliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 36. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 9

Haber Kanalı	Al-Hadath
	Yemen Maliye Bakanı, ABD'nin Yemen Büyükelçisi ile görüştü
	https://www.youtube.com/watch?v=J5aBEXQyFgo
Yayın Tarihi	02.12.2022

Saat	13 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	37:00 – 45:00
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni + grafikler ve röportajlar
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ortadaki haber bülteninde yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath TV'de yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, Suudi Arabistan'ın Yemen Büyükelçisi Muhammed Al Jaber ile ABD'nin Yemen Büyükelçisi Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da görüşmesinde askeri eksen ve Husi Grubu'nun Kızıldeniz ve Aden Körfezi'ndeki uluslararası nakliye hatlarına yönelik tehditleri ele alındı. Görüşmede Husi Grubu'nun BM ateşkesini uzatmayı ve ülkedeki askeri operasyonları durdurmayı reddetmesi ele alındı. Toplantıda, inşaat ve yeniden inşa sürecine hazırlık olarak BM ateşkesinin uzatılması ve siyasi sürecin ve kapsamlı diyalogun sürdürülmesinin gerekliliği vurgulandı.
Ağırlanan kişiler	Destekleyici kişiler
Kaynak Kategorisi	Resmi açıklamalar
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Grafik
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Kaynak	Resmi açıklamalar
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır

Tablo 37. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
10

Haber Kanalı	Al-Hadath BM elçisi, Husi Grubu'nun Hadramut ve Şabva'daki Yemen limanlarını hedef almasını kınadı https://www.youtube.com/watch?v=9QIH94PCWTw
Yayın Tarihi	02.12.2022
Saat	13 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	06:33 – 07:12

Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi, haber bülteninin ikinci başlığında yayınlandı ve ana dosya olarak öne çıkarıldı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yemen meselesi, siyasi eksen ve ABD'nin Yemen Özel Temsilcisi'nin Hadramut ve Şabva'daki Yemen limanlarına yönelik Husi Grubu saldırılarına ilişkin açıklamalarını ele aldı. Açıklamada, Yemen petrol tesislerinin hedef alınmasının ülke ekonomisi üzerindeki etkisine değinildi.
Ağırlanan kişiler	ABD'nin büyükelçisi
Kaynak Kategorisi	Resmi açıklamalar
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Grafik
Kullanılan Araçlar	Korkutma
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselesinin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır

Tablo 38. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
11

Haber Kanalı	Al-Hadath Şiddetli bir soğuk dalgası Marib'i kasıp kavuruyor ve yerinden edilmiş kişiler için kamplarda ölümlerin kaydedilmesinden korkuluyor. https://www.youtube.com/watch?v=9QIH94PCWTw
Yayın Tarihi	02.12.2022
Saat	4 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	07:12 – 10:06
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha basın raporu
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninde ikinci dosyada yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yemen meselesi, Marib Valiliği kamplarında yerinden edilmiş Yemenlilerin insani ve hukuki eksenlerini ele aldı.
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Kaynak Kategorisi	Kanal muhbiri

Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhbirinin gözükmesi
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselesinin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır

Tablo 39. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 12

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi Grubu'nun yetkisi altındaki limanlarda yüksek düzeyde ihracat ve ithalat https://www.youtube.com/watch?v=R6aadgrcKTA
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	24:36 – 26:23
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni + grafikler
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninde ikinci dosyada yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında gündeme getirilen Yemen meselesi, uluslararası raporlara göre Husi Grubu ile meşru hükümet arasında imzalanan BM ateşkesi nedeniyle kuzey Yemen'deki Husi Grubu'nun kontrolü altındaki limanların ithalatındaki ve hareketindeki artışla temsil edilen ekonomik eksen tartıştı. Raporlar, meşru hükümetin kontrolü altındaki limanların ithalatında düşüş olduğunu gösteriyor.
Ağırlanan kişiler	Yok
Kaynak Kategorisi	Uluslararası kuruluşların raporları
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Grafik kullanılması
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselesinin içeriği, meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor.

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubu'n politikasına karşıdır
---	--

Tablo 40. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
13

Haber Kanalı	Al-Hadath Al-Thawra Hastane Otoritesi, dizelin tükenmesi nedeniyle tıbbi hizmetlerin durdurulduğunu duyurdu https://www.youtube.com/watch?v=R6aadgrcKTA
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	26:23 – 28:04
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninin ortasında yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında insani ve hukuki eksenlerinde Yemen meselesini ele aldı ve Taiz kentindeki Al-Thawra Hastanesi'ndeki böbrek yetmezliği hastalarının hastaneye benzin verilmesi için ilgili makamlara yaptığı çağrıya dikkat çekti. Mesele, böbrek yetmezliği olan hastalar için izin belgeleri sunmuş ve hastaların ilgili makamlardan yakıt sağlanmasını ve şehirdeki diyaliz bölümünün işletilmesini talep ettiğini ortaya çıkarmıştır.
Ağırlanan kişiler	Hasta vatandaşlar
Kaynak Kategorisi	Resmi
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu görüntüler
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Yemen'deki savaşın herhangi bir tarafının lehine kullanılmaktan uzak bir görüntü sunuyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Yemen'deki savaşın herhangi bir tarafının lehine kullanılmaktan uzak bir görüntü sunuyor.

Tablo 41. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
14

Haber Kanalı	Al-Hadath El-Beyda Valiliği'nde bir evde çıkan yangında dokuz kişi öldü. https://www.youtube.com/watch?v=QtlI42vHjOU
Yayın Tarihi	25.12.2022 Moladan sonra
Saat	15 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	17:55 – 18:45
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninin ortasında yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda sunulan Yemen meselesi, El-Beyda Valiliği'nde bir kerpiç evin çökmesi sonucu dokuz vatandaşın hayatını kaybetmesi ve çok sayıda mağdurun yaralanmasını yayınlayarak insani eksen ele aldı.
Ağırlanan kişiler	Yok
Kaynak Kategorisi	Görgü tanıkları
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyon, grafik ve diyalog
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, herhangi bir tarafı sorumlu tutmadan olayın net bir resmini verdi.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, herhangi bir tarafı sorumlu tutmadan olayın net bir resmini verdi.

Tablo 42. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
15

Haber Kanalı	Al-Hadath Umman heyeti Sana'a'dan sonuç alamadan ayrılıyor. Husi Grubu, savaşçıların maaşlarını petrol gelirlerinden maaş ödeme taleplerini yerine getiriyor https://fb.watch/IONTaOmV8W
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	23:00

İçeriğin Süresi	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin süresi ana haber bülteninde yaklaşık bir buçuk dakika oldu.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Umman heyetinin en önemli fotoğraflarının ve Sana'a'daki Husi Grubu liderleriyle yaptığı görüşmenin grafik gösterimiyle desteklenen bir basın açıklaması
Yemen Meselesi Pozisyonu	Al-Hadath kanalında sunulan yemen meselesi diğer meselelerin yanı sıra ana haber bülteninin ön sıralarında önemli bir yer aldı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath TV'de yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde siyasi ve askeri eksen ele alındı. Aşağıdaki tabloda, Al-Hadath TV'nin Umman heyetinin Yemen'deki siyasi müzakereleri canlandırma misyonuyl bir haftalık bir ziyaretinden sonra Yemen'in başkenti Sana'dan ayrılmasının ardından yaptığı işlemlere ilişkin açıklama yer alıyor. Yayınlanan içerik, Muscat heyetinin Husi Grubu'nu ateşkes önerilerini kabul etmeye ikna edememesine ve ateşkesi uzatmaya yönelik uluslararası çabaların başarısız olmasının ardından barış sürecinin hedefine geri döndürülmesine atıfta bulundu. Başkent Sana'a'daki siyasi bir kaynaktan aktarılan habere göre, Husi Grubu'n lideri Abdülmelik el-Husi, tüm Husi Grubu'nun savaşçıların maaşlarının meşru hükümetin kontrolü altındaki petrol türevlerinden elde edilen gelirlerden ödenmesini ve Sana'a havaalanının ve Hodeidah limanının sansürlü açılmasını de içeren yeni koşullar şart koştu. Olay, Husi Grubu'nun uzlaşmazlığı ve sözcüsü ve müzakere heyeti başkanı Muhammed Abdel Salam'ın yeni angajman kuralları açmak ve meşru hükümetin kontrolü altındaki uluslararası nakliye rotalarını ve limanlarını hedef almakla tehdit eden açıklaması ışığında müzakereleri bir başarısızlık olarak değerlendirdi.
Ağırlanan kişiler	Yok
Kaynak Kategorisi	Siyasi kaynaklar
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Haberi bir dizi başlık, resim ve grafiklerle öne çıkarıldı
Kullanılan Araçlar	Duygusal

Görüntü	
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan meselenin içeriği meşru hükümet ve Arap koalisyonunun siyasetine hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği Husi Grubu'n siyasetine karşıdır ve barış sürecindeki isteksizliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 43. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 16

Haber Kanalı	Al-Hadath "Masam" projesi, Shabwa ve Marib'deki yüzlerce Husi Grubu mayını ve patlayıcıyı imha etti https://fb.watch/IONYcsEUKJ
Yayın Tarihi	23.12.2022
Saat	4 Bülteni
İçeriğin Süresi	Bir dakika
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Haberler ve özel açıklama
Yemen Meselesi Pozisyonu	Ana haber bülteninin ortasında bir alt mesele olarak yayınlandı
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerik, Husi Grubu'n Şabwa ve Marib vilayetlerine mayın döşediği ihlallere ışık tutuyor. Masam mayın temizleme projesinin sorumluları, Masam projesine bağlı ekipler Husi Grubu tarafından Şabwa ve Marib vilayetlerine yerleştirdiği yüzlerce mayını temizlemeyi başardığını söyledi. Yayımlanan içeriğe göre, Husi Grubu imha edilen mayınları, Husi Grubu'nun Bayhan ve Harib ilçelerine yerleştirdiği ve iki valilikteki vatandaşların yaşamlarına doğrudan bir tehdit oluşturan anti-personel mayınları yerleştirme çalışmalarını yoğunlaştırdı. Haberin yanı sıra kanal, Şabwa vilayetinde mayın temizleme operasyonuna katılan ekibin bir

	üyesinin, Meşru hükümete bağlı Alamaliqa güçleri tarafından kurtarılmasının ve iki taraf arasındaki büyük çatışmalardan sonra Husi grubunun yenilgisi ardından Shabwa vilayet müdürlüklerinde mayın temizleme ekibinin araştırma operasyonunu gerçekleştirdiğini doğrulayan bir açıklama yayınladı.
Kaynak	Askeri kaynak
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Medya materyali, meşru hükümete ve Rashad Al-Alimi başkanlığındaki Başkanlık Liderlik Konseyi'ne hizmet ediyor ve Husi Grubu'nun ihlallerini ve Shabwa ve Marib vilayetlerindeki Beihan ve Hareeb bölgelerindeki yerleşim yerlerine uluslararası yasaklı mayınlar döşediğini gösteriyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Husi Grubu'nun uygulamasına karşı çıkan medya içeriği, Husi Grubu'nun Shabwa ve Marib vilayetlerine bağlı Bayhan ve Hareeb ilçelerini kontrolü sırasında yerleştirdiği anti-personel mayınların büyüklüğünü gözler önüne seriyor.

Tablo 44. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 17

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi Grubu, Yemen'de kadınlara baskı yapmak için yeni yöntemler ve araçlar benimsiyor https://www.youtube.com/watch?v=vXUhY9QZFpU
Yayın Tarihi	22.12.2022
Saat	4 Bülteni
İçeriğin Süresi	Bir dakika
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Haber ve açıklama
Yemen Meselesi Pozisyonu	Haber, haber bülteni içerisinde alt dosya olarak yayınlandı.

Mesele İçeriğinin Eksenleri	Kanalda yayınlanan içerikte insan hakları eksenine ve Yemen'de Husi Grubu'n kontrolündeki devlet tesisleri, üniversiteler ve devlet kurumlarında kadınları erkeklerden ayırtmanın yanı sıra kadınların Yemen şehirleri arasında seyahat etmesini engelleyerek Yemen'de kadınlara baskı yapmak için yeni yöntem ve araçlar kullanan Husi Grubu'nun ihlallerine değinildi. İçerik, başkent Sana'a'daki Gümrük İdaresinin, Husi Grubu'n başkent Sana'daki ofislerde kadınları erkeklerden ayırma yasasını uygulamasına ilişkin resmî açıklamalarına yer verildi ve kadınların ofis dışındaki pratik veya yönetici herhangi bir eylemde bulunmaları engellendi. Metinde, Husi Grubu'n kontrolündeki vilayetlerdeki eğitim müdürlüklerinin okul öğrencilerine İran başörtüsü giymeleri ve yüzlerini tam olarak göstermemeleri yönündeki direktiflerine değinildi. Bu, içeriğin açıklamasına göre kadınları hedef alan ve onları çalışma, eğitim ve kamusal hayata katılma haklarından mahrum bırakan bu Husi Grubu uygulamasını gören Yemenliler tarafında yaygın bir infial kampanyasına yol açtı.
Kaynak	Özel kaynaklar
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan medya materyali, meşru hükümete ve koalisyona hizmet ediyor ve Husi Grubu'nun coğrafi kontrolü kapsamındaki eylemlerini gösteriyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan medya materyalinin içeriği, Husi Grubu'nun, kadınlar da dahil olmak üzere, Husi Grubu'nun kişisel özgürlüklerini sınırlandıran uygulamalar dayattığı toplum üyelerine yönelik uygulamalarına karşıdır.

Tablo 45. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo

Haber Kanalı	Al-Hadath
--------------	-----------

	"Al-Houthi" uluslararası seyrüseferi tehdit ediyor ve caydırıcılık görevini üstlenecek ortak bir güç oluşturuyor https://2u.pw/wVYe6A
Yayın Tarihi	22.12.2022
Saat	4 Bülteni
İçeriğin Süresi	8:08
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Diyalog
Yemen Meselesi Pozisyonu	Yemen meselesi ana haber bülteninin ana dosyalarında yayınlandı.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerik, Mısır'ın uluslararası müşterek kuvvetlerin komutasını devraldığını açıklamasının ardından Husi Grubu'n Bab al-Mendeb, Aden Körfezi ve Kızıldeniz bölgesindeki uluslararası nakliye hatlarını hedef alma tehditlerine dikkat çekti. İçerik, Husi Grubu lideri Muhammed Nasır el-Atıfı'nın Bab al-Mendeb Boğazı ve Aden Körfezi'ni hedef alma tehdidini aktarıyordu. Ortak güçler Mısır, Ürdün, Suudi Arabistan, BAE ve Amerika Birleşik Devletleri'ni içeriyor ve içeriği açıklandığı kadarıyla Husi Grubu'na silah kaçakçılığını önlemekle görevli. Resmi daha net hale getirmek için kanal, geçici başkent Aden'den görüntülü görüşme yoluyla askeri Uzman Tuğgeneral Jamil Al-Maamari'yi ağırladı ve Kızıldeniz'de ortak bir Arap gücünün varlığının Husi Grubu'na İran silahları kaçakçılığı azaltacağını açıkladı.
Kaynak	Askeri kaynak
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Yayınlanan medya materyali, meşru hükümete ve koalisyonu hizmet ediyor ve Husi Grubu'nun coğrafi kontrolü kapsamındaki eylemlerini, vatandaşlara yönelik ihlallerin boyutunu ve Husi Grubu'nun kadınlara yönelik eylemlerinden kadın vatandaşlar arasındaki yaygın memnuniyetsizliği gösteriyor.
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan medya materyallerinin içeriği, Husi Grubu'nun kontrolü kapsamında Husi Grubu özgürlüklerini kısıtlayıcı uygulamalar dayattığı toplum üyelerine ve kadınlara yönelik uygulamalarına yöneliktir.

Tablo 46. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 19

Haber Kanalı	Al-Hadath Yemen Enformasyon Bakanı, Husi Grubu karşısında halkın ret sesinin büyümesini bekliyor https://www.youtube.com/watch?v=ovoXpN5PTME
Yayın Tarihi	28.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	Haber süresi 33:39-34:19 arasındadır
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Yemen Meselesi Pozisyonu	Alt haber olarak haber bülteninin ortasında yer alan haberler
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerikte, meşru hükümetteki Enformasyon Bakanı Muammer El-İryani'nin meşru hükümetin kontrolündeki illerdeki halk ayaklanmasına ilişkin açıklamalarına değinilerek siyasi eksene değinildi. Al-Eryani, Husi Grubu'na karşı halkın ret sesinin, grubun baskıcı uygulamaları ışığında artacağını bekliyor.
Ağırlanan kişiler	Yok
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Animasyonlu görüntüler
Kaynak kategorisi	Meşru hükümette Enformasyon Bakanı'ndan açıklama
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümet ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 47. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 20

Haber Kanalı	Al-Hadath Taiz'deki Al-Qahira Kalesi, Yemen'in 800 yıl önceki tarihine tanıklık ediyor https://www.youtube.com/watch?v=ovoXpN5PTME
--------------	--

Yayın Tarihi	28.12.2022
Saat	8 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	Haber süresi 34:22 - 36:7 arasındadır
Gündeme Gelen Meseleler Arasında Yemen Meselesinin Pozisyonu	Haber bültenin ortasında bir TV raporu
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Taiz'deki turistik Al-Qahira Kalesi'nin turistik öneminden bahseden bir TV raporu
Yemen Meselesi Pozisyonu	Ana haber bülteninin ortasında yayınlandı
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerikte turizm eksenini ve Taiz'deki tarihi Al-Qahira Kalesi'nin önemi anlatıldı. Rapor, Husi Grubu'n uygulamalarına ve Al-Qahira Kalesi'ni hedef almasına ve Husi Grubu için nasıl askeri bir hedefe dönüştüğüne ışık tutuyor.
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resimler ve videolar kullanılması
Kaynak kategorisi	Kanal kameramanı
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümete ve Arap koalisyonuna hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Husi Grubun siyasetine karşıdır

Tablo 48. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
21

Haber Kanalı	Al-Hadath Al-Houthi, İran'ın finansmanı ile Yemen'in eski eserlerini "kurcalıyor" https://www.youtube.com/watch?v=LyQlrYQrwN0
Yayın Tarihi	26.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	Haberin süresi 2:44-.
Gündeme Gelen Meseleler Arasında Yemen Meselesinin Pozisyonu	Yemen meselesini haber bülteninin ortasında ele alındı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Grafik
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerikte, İran'ın Yemen'de Husi Grubu kontrolündeki bir dizi

	vilayetteki birçok Yemen arkeolojik alanına müdahale etmesinden bahsediliyor.
Ağırlanan kişiler	Yok
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Husi Grubu'nun Yemen tarihi eserlerini kurcaladığını anlatan animasyonlu resimlerin, videoların ve grafiklerin kullanımı
Kaynak kategorisi	Özel kaynaklar
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümete ve Arap koalisyonuna hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 49. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 22

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi Grubu'nun etki alanlarında halk ayaklanması ve Yemen Enformasyon Bakanı durumu yorumluyor https://www.youtube.com/watch?v=3uwK0scwFUo
Yayın Tarihi	29.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	16:3 - 26:53 arası
Gündeme Gelen Meseleler Arasında Yemen Meselesinin Pozisyonu	Yemen meselesi, moladan hemen ardından haber bülteninin ortasında yayınlandı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Enformasyon Bakanı'nın basın açıklaması ve basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerikte, Husi Grubu'n kontrolündeki halk ayaklanması ve başkent Sana'da Husi Grubu yolsuzluk sürecinin toplumsal olarak yaygın bir şekilde reddedilmesinden bahsedildi. İçerik, meşru hükümetteki Enformasyon Bakanı Muammer Mutahar Al-Aryani'nin vatandaşlar arasında Husi Grubu'n politikasına ve onun büyük yolsuzluğuna karşı artan öfkesini doğrulayan ifadesine atıfta bulunuyordu. Bakan, önümüzdeki günlerde Husi Grubu'n Sana'a ve kontrolündeki şehirlerdeki uygulamalarına karşı büyük bir öfke dalgasına tanık olacağını bekliyor.

Ağırlanan kişiler	Meşru hükümete bağlı kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu resimler
Kaynak kategorisi	Resmî açıklama
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümete ve Arap koalisyonuna hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 50. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 23

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi Grubu'ndan elemanlar, askeri eğitim almak için Suriye'ye ulaştı. https://www.youtube.com/watch?v=LgfNpibU8iM
Yayın Tarihi	24.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	Al-Hadath kanalında Yemen meselesini ele alma süresi yaklaşık 7:08 idi.
Gündeme Gelen Meseleler Arasında Yemen Meselesinin Pozisyonu	Kanal, ana haber bülteninin ortasında Yemen meselesini ele aldı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan içerikte, askeri eksen ve Husi Grubu'n yandaşlarını askeri eğitim için Suriye Cumhuriyeti'ne göndermesinden bahsedildi.
Ağırlanan kişiler	Meşru hükümete bağlı kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal, uydu üzerinden bir askeri analisti ağırlaması
Kullanılan Araçlar	Korkutma
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümete ve Arap koalisyonuna hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 51. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
24

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi darbesi sırasında Sana'a Hayvanat Bahçesi hayatta kalma mücadelesi veriyor https://www.youtube.com/watch?v=SLLBZy8-vQc
Yayın Tarihi	23.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	Al-Hadath kanalındaki Yemen meselesinin süresi iki dakikadan fazlaydı
Gündeme Gelen Meseleler Arasında Yemen Meselesinin Pozisyonu	Kanal Yemen meselesini, haber bülteninin ortasında ele aldı.
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Televizyon raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Yayınlanan raporda Al-Hadath kanalında yayınlanan içerikte, Yemen'in başkenti Sana'a'daki hayvanat bahçesi ve Yemen'in sekiz yıldır tanık olduğu savaş sırasında nasıl bir dönüşüme uğradığı anlatıldı
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinin hedef kitlesi genel halktır.
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal, konu hakkında yorum yapmak için kişileri ağırlaması.
Kaynak kategorisi	Kanal muhabiri
Kullanılan Araçlar	Yok
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümete ve Arap koalisyonuna hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 52. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
25

Haber Kanalı	Al-Hadath Husi grup Sana'a'da bir "Youtuber"ı kaçırdı https://2u.pw/u1M85l
Yayın Tarihi	24.12.2022
Saat	12:00 AM
İçeriğin Süresi	9:36

Yemen Meselesinin Pozisyonu	Haber bülteninin ortasında ikincil bir dosya olarak yayınlandı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesi, Husi Grubu'n kontrolündeki bölgelerde meydana gelen ayaklanmanın siyasi eksenini, durumunu ve Sana'a'daki aktivistlerin maruz kaldığı baskı durumunu ele aldı. Kanalda yayınlanan mesele, Husi Grubu'n başkent Sanaa'da ve Yemen'in kontrolü altındaki tüm şehirlerinde başlattığı tutuklama kampanyasına atıfta bulundu.
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Animasyonlu resim ve videolar
Kaynak kategorisi	Konuklar
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümete ve Arap koalisyonuna hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 53. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 26

Haber Kanalı	Al-Hadath Bir Husi Grubu'nun lideri grubu ve hilelerini ifşa ediyor https://www.youtube.com/watch?v=QtII42vHjOU
Yayın Tarihi	25.12.2022
Saat	15 Greenwich Bülteni
İçeriğin Süresi	18:45 – 31:25
Yemen Meselesinin Pozisyonu	Ana haber bülteni içindeki ikinci dosyada
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Al-Hadath kanalında kullanılan haber stilinin kategorisi grafikler, basın röportajları ve haber raporları arasında değişmektedir.
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriği, Husi Grubu'n coğrafi kontrolü kapsamındaki uygulamalarına ışık tutarak insan hakları ekseninde ele aldı. Yemen meselesi, siyasi büro eski başkanı Salih Habra'nın açıklamalarına ışık tuttu.

	Husi Grubu'n Yemen'i hukuka ve düzene inanmayan mezhepçi bir devlete çevirdiğini söyleyen Önder Sabra, Husi Grubu'n tüm devlet yetkilerini şahısların eline vererek Yemen'in tarihi boyunca ondan daha korkunç tanımadığı bir çeteye dönüştüğünü doğruladı.
Ağırlanan kişiler	Meşru hükümete yakın kişilikleri ağırladı
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Yemen meselesi, Al-Hadath kanalında grafik üretimi ile öne çıktı.
Kaynak kategorisi	Konuklar
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 54. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
27

Haber Kanalı	Al-Hadath Yemen Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi Başkanı: Husi Grubu, El Kaide ve IŞİD'in uygulamaları arasında hiçbir fark yok https://www.youtube.com/watch?v=x9cmCnxl9YA
Yayın Tarihi	20.12.2022
Saat	16:00
İçeriğin Süresi	Bir buçuk dakika
Yemen Meselesinin Pozisyonu	Haber bülteninin ortasında
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan meselenin içeriği, Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi Başkanı Rashad Muhammed Al-Alimi'nin Al-Hadath kanalına verdiği röportajdan bir açıklama yayınlayarak siyasi ekseni ele aldı. İçerik, Al-Alimi'nin Husi Grubu, IŞİD ve El Kaide arasında hiçbir fark olmadığını söylediği açıklamasına atıfta bulunuyor. Cumhurbaşkanı Al-Alimi, uluslararası toplumun ve BM Güvenlik Konseyi'nin, El Kaide ve IŞİD üyelerini serbest bırakarak meşru hükümetin kontrolündeki bölgelere gönderen Husi Grubu'n suçlarına parmak kımıldatmadığını söyledi.

Ağırlanan kişiler	Destekleyici kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Özel kitle
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi Başkanı'nın açıklamasının grafiği.
Kaynak kategorisi	Al-Hadath kanalı röportajı
Kullanılan Araçlar	Rasyonellik
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 55. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 28

Haber Kanalı	Al-Hadath Sahte bir Husi mahkemesi, Saada'dan kaçırılan 16 kişinin infazına ve 13 kişinin hapsedilmesine karar verdi https://www.youtube.com/watch?v=nkQwlf1Fyjc
Yayın Tarihi	19.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	İki dakika
Yemen Meselesinin Pozisyonu	Alt haber olarak haber bültenin ortasında yayınlandı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Grafik
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, Yemen'in kuzeyindeki Saada vilayetinde Husi Grubu mahkemesinin Husi karşıtı aktivistlere karşı düzenlediği infazlara değinilerek hukuki ve insani eksen ele alındı. Kanalda yayınlanan grafiklerde, Saada vilayetinde Husi mahkemesinin vatandaşlara 16'dan fazla idam cezası verdiği belirtildi.
Ağırlanan kişiler	Yok
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkarıcı Öğeler	Grafik
Kaynak kategorisi	Özel kaynaklar
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor

Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.
---	--

Tablo 56. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo 29

Haber Kanalı	Al-Hadath Seyahat etmesine engel oldular.. Husi Grubu Yemenli bir kız öğrenciyi yurtdışındaki bursundan mahrum etti https://www.youtube.com/watch?v=z6j4GDM_3as
Yayın Tarihi	22.12.2022
Saat	12:00 AM
İçeriğin Süresi	1:53
Yemen Meselesinin Pozisyonu	Haber bülteninin ortasında
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Basın bülteni
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, Husi Grubu'n Yemenli öğrenci Abeer Al-Maqtari'yi engelleyerek Mısır Arap Cumhuriyeti'ne okumak için seyahat etmesini engellemesinin öyküsünü sunarak hukuki ve insani eksenleri ihlallerine değinildi. İçerikte, Mısır'a burs kazandığını ve Husi Grubu tarafından Sana'a Uluslararası Havalimanı'nda seyahat etmesinin engellendiğini doğrulayan Yemenli öğrenci Abeer Al-Maqtari'nin ifadesi yayınlandı.
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Animasyonlu video
Kaynak kategorisi	Haber sunucusu
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 57. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
30

Haber Kanalı	Al-Hadath Yemen.. Hudeyde halkı yoksulluk sınırı ve Husi ateşi altında yaşıyor https://www.youtube.com/watch?v=aVUiNGK2pBU
Yayın Tarihi	17.12.2022
Saat	16:00
İçeriğin Süresi	Ana haber bülteninde iki dakika sürdü
Yemen Meselesinin Pozisyonu	Haber bültenin ortasında yer aldı
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Saha raporu
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath TV'de yayınlanan Yemen meselesi, insan hakları eksenli ve Husi Grubu'nun batı Yemen'in Al-Khawkhah şehrinde balıkçılara yönelik ihlallerini ele aldı. İçerikte, Husi Grubu'nun Hodeidah şehrinde deniz mayınları yerleştirmesiyle balıkçıların durumunun zarar gördüğü belirtildi. Al-Khawkhah Denizi'nde balıkçılık sezonlarında çok sayıda balıkçının beyan ve şikayetlerinin aktarıldığı içerikte, balıkçıların yaşam koşullarını olumsuz etkileyen Husi mayınları nedeniyle denizde avlanma alanlarının yasaklanmasına da değinildi.
Ağırlanan kişiler	Tarafsız kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Kanal muhbirinin gözükmesi
Kaynak kategorisi	Muhbir
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 58. El-Hadath TV'nin Yemen'deki Olayları Nasıl Aktardığını Gösteren Tablo
31

Haber Kanalı	Al-Hadath El-Houthi, Yemen sokaklarında "ölüm kültürü" yayıyor.. Nasıl? https://www.youtube.com/watch?v=XX43PCihmx4
Yayın Tarihi	15.12.2022
Saat	17:00
İçeriğin Süresi	Ana haber bülteninde iki dakika sürdü
Yemen Meselesinin Pozisyonu	02:22
Sunulan Haber Stilinin Kategorisi	Haber bülteninin sonunda yayınlandı
Mesele İçeriğinin Eksenleri	Al-Hadath kanalında yayınlanan Yemen meselesinin içeriğinde, Yemen'in başkenti Sana'a sokaklarında Husi Grubu'n ölüm kültürünü yaymasından bahsedildi. İçerik Yemen'de ölümü teşvik etme çerçevesinde başkent Sana'a sokaklarında Husi Grubu'n ölümlerini anlatan animasyonlar yayınladı
Ağırlanan kişiler	Meşru hükümete ve Arap koalisyonuna sadık kişiler
Hedef Seyirci Kitlesi	Genel halk
İçeriği Öne Çıkaran Öğeler	Yayınlanan materyal, televizyon röportajlarına ek olarak grafikler kullandı
Kaynak kategorisi	Özel kaynak
Kullanılan Araçlar	Duygusal
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Hizmet Ediyor?	Meselenin içeriği meşru hükümetin ve Arap koalisyonunun politikasına hizmet ediyor
Meselenin İçeriği Kimin Politikasına Karşı?	Yayınlanan içerik, Husi Grubu'nun siyasetine karşıdır.

Tablo 59. İncelenen Kanallarda Kullanılan Haber Kalıpları

Kanal	Tekrar Sayısı						Oran
	Haberler	Raporlar	Röportajlar	Analizler	Diğer Kategoriler	Toplam	

TRT Arabi	4	6	1		1	12	%20,7
AlAlam Kanalı	6	8		1		15	%25,9
Al-Hadath	24	4	1	2		31	%53.4
Toplam	34	18	2	3	1	58	%100

Yemen meseleleriyle ilgili haberleri yayınlayan, incelenen kanallarda kullanılan haber kalıpları etrafında dönen Tablo 1.'e bakıldığında şu netleşti:

Çalışma süresince 34 haber ile diğer haber türlerine göre en yüksek izlenme oranını haberler kaydetti. Al-Hadath haber kanalı 24 haberle birinci, Al-Alam kanalı 6 tekrarlı haberle ikinci ve TRT Arabi 4 haberle üçüncü sırada yer aldı ve bu göstergeler şunları gösteriyor:

İncelenen kanalların haberlere olan ilgisi, çalışma süresince kullanılan diğer kalıpların geri kalanından daha fazladır.

Kanalın Yemen meselelerine gösterdiği büyük ilgi nedeniyle, haberlerin çoğu Al-Hadath haber kanalında yayınlanmıştır.

Bu da bir Arap kanalı, Yemen'deki Suudi Arabistan Krallığı liderliğindeki Arap koalisyonun sözcüsü olmasından kaynaklanmaktadır, ayrıca kanalın çoğu Yemen bölgesinde bir muhabir ağına sahiptir ve İran Al-Alam ve Türk TRT Arabi kanallarında olduğu gibi diğer uydu kanallarının aksine ekranlarından haberlerin çıkmaması ve savaşın uzunluğu ile Ukrayna-Rus savaşı gibi başka dosyaların ortaya çıkması haberlerinde Yemen meselesinin olmamasına etken olmuştur.

Ayrıca bir önceki tablodan raporların 18 tekrarlı haberle haberlerden sonra ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Al-Alam Haber Kanalı çalışma süresince 8 haberle listenin başında yer alırken, TRT Arabi 6 tekrarlı haberle ikinci sırada yer almıştır ve Al-Hadath haber kanalı 4 tekrarlı haberle üçüncü sırada yer aldı, bu bize şu göstergeleri vermektedir:

İran Al-Alam kanalı, özellikle Yemen'deki Arap koalisyonunun ihlallerine ilişkin olaylara ışık tutma ve ayrıntılı bir resim verme çabası nedeniyle ve Arap koalisyonunun Yemenlilere karşı yaptığı ihlaller hakkında yerel ve uluslararası kamuoyunda dava oluşturmak için diğer kanallardan daha fazla raporlarla ilgileniyor.

TRT Arabi'nin Yemen'deki insani duruma ışık tutan bir dizi haberle Yemen'in dokuz yıldır üst üste tanık olduğu savaş ışığında tarafsız bir şekilde Yemen meselesini ele aldığı kaydedilmiştir.

Bu kanalın Yemen'deki çatışmanın taraflarından hiçbirine karşı önyargılı olmayan yayın politikasından kaynaklanmaktadır.

Analizler, Suudi Al-Hadath kanalı 2 ve İran Al-Alam kanalı bir analiz olmak üzere 3 tekrarlı analizle üçüncü sırada yer almaktadır. Bu durum, incelenen kanallarda Yemen meselesini haber diyalogları üzerinden ele almanın zayıflığını ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, bir önceki tabloda diğer kategoriler ile sembolize edilen, tekrarlanan iki röportaj ve bir basın toplantısı ile röportaj kategorisi daha düşük bir oran kaydetmiştir. Bu durum incelenen kanallarda Yemen meselesini televizyon röportajları üzerinden ele almanın zayıflığını ortaya koymaktadır.

Tablo 60. İncelenen Kanallarda Yemen Meselesinin Yayınlanma Süresi

Kanal	Tekrar sayısı				Toplam	Oran
	Bir dakikadan az	Bir dakika	Bir dakikadan fazla	Diğer		
TRT Arabi	3		9	-	12	%20,7
Al-Alam Kanalı	3	-	12	-	15	%25,9
Al-Hadath	7	2	22	-	31	%53,4
Toplam	13	2	43	-	58	%100

Yemen meselesiyle ilgili haberlerin yayınlandığı incelenen kanallarda Yemen meselesinin yayınlanma süreleri etrafında Tablo 2.'ye bakıldığında, açıkça görülmektedir ki:

Çalışma süresince bir dakikadan fazla oranı 43 tekrara artarak Al-Hadath haber kanalı 22 tekrarla birinci, Al-Alam haber kanalı 12 tekrarla ikinci, TRT Arabi ise 9 tekrarla üçüncü olmuştur.

Bu durum kanalların, özellikle Yemen sahnesine artan ilgi nedeniyle ilk sırayı alan Al-Hadath kanalının Yemen'deki savaş olaylarını haberlerinde daha fazla yer verdiğini ortaya koymaktadır.

Bir önceki tabloya da bakıldığında bir dakikadan az sürenin 13 tekrarla ikinci sırada olmuştur ve Al-Hadath kanalının 7 tekrarla birinci, TRT Arab ve Al-Alam'ın ise her biri 3 tekrarla eşit olduğu görülmektedir. Bu da Yemen dosyasının çalışma süresince kanallar tarafından ele alınma zayıflığı ve haber bültenlerinde alt dosyalara yerleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Bir dakika ile kronik olan üçüncü zaman kategorisi, incelenen diğer kanallardan farklı olarak Al-Hadas haber kanalının iki tekrarıyla son sırada yer almaktadır.

Tablo 61. İncelenen Kanallarda Yemen Meselesinin Yeri

Kanal	Tekrar Sayısı			Toplam	Oran
	Ana Mesele	İkincil Mesele	Alt Mesele		
TRT Arabi	5	4	3	12	%20,7
Al-Alam Kanalı	5	5	5	15	%25,9
Al-Hadath	9	7	15	31	%53,4
Toplam	19	16	23	58	%100

İncelenen uydu kanallarında Yemen meselesinin yeri ve kanalların Yemen meselesiyle ilgili haberlere ilgi derecesi etrafında dönen Tablo 3. göz önüne alındığında aşağıdakiler netleşmiştir:

İncelenen kanalların haber bültenlerinin alt mesele kutusunda en yüksek oranını 23 tekrarla Yemen meselesi kaydetmiştir ve Al-Hadath kanalı Yemeni alt mesele olarak 15 tekrarla ele alan kanallar listesinde ilk sırada yer aldı, bunu 5 tekrarla Al-Alam kanalı ve 3 tekrarla TRT Arabi kanalı takip etmektedir.

İncelenen kanallarda Yemen meselesinin alt mesele olarak ele alınmasının yüksek yüzdesi şunu göstermektedir:

Yemen konusuna genel olarak ilgi gösterilmemesi ve çalışma süresince yer alan haber bülten tablosunda en önemsiz dosyalar listesinde yer alması, dokuzuncu yıla doğru devam eden savaşın uzamasından kaynaklanmış olabilir. Bunun yanı sıra Ukrayna-Rus savaşı gibi sıcak dosyaların geniş varlığından kaynaklanmaktadır.

İncelenen uydu kanalları için bir muhabir ağının bulunmaması ve çatışmanın taraflarına sadık bölgelerde muhabirlerin varlığına ve Yemen'in geri kalanından yokluğu, Yemen meselesinin haber ekranındaki zayıf varlığını olumsuz yönde etkilemiştir.

Tablo 62. İncelenen Kanallarda Yemen Meselesinin Yayınlanma Saatleri

Kanal	Tekrar sayısı				Oran
	Sabah	Öğlen	Akşam	Toplam	
TRT Arabi		2	10	12	%20,7
Al-Alam Kanalı	1	1	13	15	%25,9
Al-Hadath	3	3	25	31	%53,4
Toplam	4	6	48	58	%100

İncelenen kanalların haber bültenlerinde Yemen meselesinin yayınlanması için belirlenen süreyi temel alan Tablo 4.'e bakıldığında şöyle bir şey ortaya çıkmaktadır:

Akşam saatleri, Yemen meselesinin yayınlanması için geri kalan zamanlardan 48 tekrarla ilk sırada yer almıştır, Al-Hadath kanalı 25 tekrarla akşam saatlerinde en yüksek haber yayın yüzdesini elde etmiş, ardından ikinci sırada Al-Alam kanalı 48 tekrarla yayınlanmıştır, bunlardan sonra 13 tekrarla TRT Arabi üçüncü sırada yer almıştır. Bu, incelenen kanallarda Yemen meselesine olan ilgiyi ve Yemen siyaset sahnesine ilişkin haberlerin gösterilmesi için en çok izlenen zamanlardan biri olarak kabul edilen akşam saatlerinin tahsisini doğrulayan olumlu bir gösterge vermektedir.

Bir önceki tabloya da dönersek, öğlen saatleri 6 tekrarla ikinci sırada yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Al-Hadath kanalı üç tekrarla birinci olurken, TRT Arabi kanalı iki tekrarla ikinci sırada yer almış ve Al-Alam kanalı öğleden saatlerinde sıranın sonunda yer almıştır. Sabah saatleri 4 tekrarla en düşük yüzdeyi temsil edip Al-Hadath haber kanalının başında olmuştur. Bu, İncelenen kanallarının Yemen meselesini takdir etmesi ve hedef kitlenin ev dışında meşgul olduğu zamanlarda bunu göstermemesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 63. İncelenen Kanallarda Sunulan Yemen Meselesinin Eksenleri

Kanal	Tekrar sayısı						Toplam	Oran
	Siyasi Eksen	Askeri Eksen	Güvenlik Eksen	Ekonomik Eksen	Yasal ve İnsani Eksen	Diğer		
TRT Arabi	3	3	-	1	5	-	12	%20,7
Al-Alam Kanalı	7	1	2	1	4	-	15	%25,8
Al-Hadath	7	1	2	1	17	3	31	%53,4
Toplam	17	5	4	3	26	3	58	%100

İncelenen uydu kanallarının haber bültenlerinde yer alan Yemen meselesinin eksenleri etrafında dönen Tablo 5.'e bakıldığında şu görülmektedir:

Yemen meselesinin haber bültenlerinde gündeme gelen diğer eksenlerinin başında 26 tekrarla insan hakları ve insan hakları eksenine gelmiştir. Al-Hadath haber kanalının 17 tekrarla birinci, TRT Arabi kanalının 5 tekrarla ikinci ve Al-Alam haber kanalının 4 tekrarla son sırada yer aldığı görülmektedir. İnsan hakları ve insani yardım eksenine geri kalan eksenlerin başında yer alarak bize aşağıda yer alan göstergeleri vermektedir:

İncelenen uydu kanallarının Yemen'deki çatışmanın tarafları tarafından Yemenlilere karşı işlenen ihlallere ışık tutmaktadır.

Al-Hadath haber kanalı, insan hakları ve insani eksen için geniş bir alan yaratarak, Husi Grubu Yemenlilere yönelik ihlallerini öne çıkararak, özellikle çocukları ve kadınları hedef alma ve birçok çatışma bölgesine mayın yerleştirme süreci başta olmak üzere işlenen ihlalleri yerel ve uluslararası kamuoyuna duyurmayı başarmıştır.

TRT Arabi'nin, çatışmanın taraflarından herhangi birine hizmet eden önyargılı görüşleri benimsemekten uzak, insan ve insani yönleri tarafsız bir şekilde ele alan bir dizi saha raporu aracılığıyla var olmuştur. Bu bağlamda kanal, çatışmanın tüm tarafları tarafından Yemenlilere karşı işlenen ihlallere geniş yer ayırmıştır.

Tablo 64. İncelenen Kanallarda Barındırılan Kişilikler

Kanal	Tekrar sayısı			Toplam	Oran
	Destekleyen Kişiler	Tarafsız Kişiler	Muhalefet Kişiler		
TRT Arabi	3	4	-	7	%17,9
Al-Alam Kanalı	11	1	-	12	%30,7
Al-Hadath	11	9	-	20	%51,2
Toplam	25	14	-	39	%100

İncelenen uydu kanallarının Yemen'deki savaş olaylarıyla ilgili haberlerinde yer alan barındırılan kişiler etrafında dönen Tablo 6.'ya bakıldığında, aşağıdakiler ortaya çıkıyor:

Çatışma taraflarını destekleyen kişiler, incelenen uydu kanallarında 25 tekrarla haber bültenlerinin başında yer almıştır. Çalışma, Al-Hadath ve Al-Alam kanallarının, her kanal için 11 tekrar ile destekleyen barındırılan kişiliklerin sayısında eşit olduğunu göstermektedir, TRT Arabi ise 3 tekrarla ikinci sırada gelmektedir ve bu gösterge şunları ortaya koymaktadır:

İncelenen kanalların, çalışma süresince Yemen meseleleriyle ilgili olayların çoğu hakkında uydu kanallarında yorum yapılmasını destekleyen kişilere dayanmaktadır.

Al Hadath ve Al-Alam kanalları, Yemen savaşı olaylarına ilişkin yorumları konusunda destekleyen kişiliklere dayanan kanallar listesinde ilk sırada yer almaktadır. Bu, kanallarda çalışanların ve editöryel ve politik çizgileri takip edenlerin nesnellikten ne kadar uzak olduklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, diğer sesin yokluğuna ve gerçek politik ve askeri durumla çelişen farklı bir bakış açısının ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Örneğin, Suudi Arabistan Krallığı'nın desteklediği Al-Hadath haber kanalı, meşru hükümete ve Arap koalisyonuna bağlı kişileri ağırlarken, İran Cumhuriyeti tarafından desteklenen Al-Alam Haber Kanalı, Husi Grubu'nun bakış açısını aktarıyor, onların siyasi söylemlerini benimsiyor ve Husi Grubu'na bağlı kişileri, aktivistleri ve medya profesyonellerini ağırlayarak medyada yer almaktadır.

TRT Arabi'nin Yemen meselesini ele alırken çatışmanın taraflarını destekleyen kişileri en az kullanan kanal olarak son sırada yer aldığı önceki tablodan da anlaşılmaktadır. Bu, Türk hükümeti tarafından desteklenen kanalın siyasi ve medya tarafsızlığını ve çalışma süresince Yemen meselesini medyanın ele alışındaki dengesini ortaya koymaktadır.

Tablo 65. İncelenen Kanallardaki Kaynağın Kategorisi

Kanal	Tekrar sayısı							Toplam	Oran
	Sunucu	Haber ajansları	Barındırılan kişiler	Kanal Muhabiri	Resmî Açıklamalar	Uluslararası Raporlar	Diğer Kaynaklar		
TRT Arabi		1		4	4	3		12	%20,6
Al-Alam Kanalı	-		1	5	5	1	3	15	%25,8
AlHadath	3	-	4	6	9	2	7	31	%53,4
Toplam	3	1	5	15	18	6	10	58	%100

İncelenen uydu kanalları tarafından Yemen'deki savaş olaylarının medyada yer almasında kullanılan kaynakların kategorisi etrafında dönen Tablo 7. göz önüne alındığında, aşağıdakiler ortaya çıkıyor:

İncelenen uydu kanallarının büyük ölçüde resmi kaynaklara dayanmaktadır; Resmi kaynakların 18 tekrarla diğer kaynaklara göre öncelikli olduğu tespit edilmiştir. Al-Hadath haber kanalı 9 tekrarla birinci, Al-Alam haber kanalı 5 tekrarla ikinci, TRT Arabi ise Yemen'deki savaş olaylarını aktarmada resmi kaynağa göre incelenen kanallar arasında en düşük olarak üçüncü sırada yer almıştır ve bu bize şu göstergeleri veriyor:

Resmi kaynaklar kategorisi, incelenen uydu kanallarının medya kapsamı aracılığıyla Yemen'deki savaş olaylarını ele almak için bir kaynak olarak kullanılması iki katına çıkmıştır.

Suudi ve İran Al-Hadath kanallarının TRT Arabi kanalından fazla resmi kaynağa dayanmaktadır, bu kanalların Yemen'deki çatışmanın taraflarının medya ve siyasi söylemlerini ne ölçüde benimsediğini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra Al-Hadath ve Al-Alam kanallarının yayın çizgisinin Riyad ve Tahran'daki destekçilerinin gündemiyle tutarlıdır ve bunun Yemen meselesini medyaya yansıtmaktadır.

Aksine, çalışma TRT Arabi'yi resmi kaynaklara en az dayanan uydu kanalı olarak göstermiştir. Bu durum, kanalın sorumlularının Yemen meselesinde, medyanın Yemen'deki olayları ele alışında objektifliğe dayalı, önceki kanaatleri benimsemekten uzak, Savaşın ilk yıllarından itibaren Yemen meselesine net bir yaklaşım sergilemiş ve çatışmanın taraflarının yanında yer alan Al-Hadath ve Al-Alam kanallarının yaptığı gibi dengeli bir editoryal çizgi izlediklerini ortaya koymaktadır.

Bir önceki tablodan da anlaşılmaktadır ki haber kaynağı olarak kanalların muhabirleri 15 tekrarla ikinci sırada yer almaktadır, Al-Hadath haber kanalı 6 tekrarla çalışma örnekleminin başında gelirken, Al-Alam kanalı 5 tekrarla ikinci sırada yer almış ve üçüncü sırada ise TRT Arabi yer almıştır.

Haber kaynakları kategorisinde basın muhabirinin ikinci sırada yer almasına rağmen, siyasi gerçekler ve çatışmanın tarafları arasındaki gerilimler nedeniyle kanal muhabirlerinin sahadan yoksun kalması, birçok kanal muhabirini her bir tarafın coğrafi kontrolünün sınırları dışında, sahada mevcut olmaktan mahrum bırakmıştır. Al-Hadath kanalının muhabirlerinin meşru hükümetin kontrolü altında olduğu bir dönemde, Al-Alam kanalının muhabirleri, merkez olarak ve medyada yer almak için Husi grubu tarafından kontrol edilen bölgelerde bulunmaktadır. Bu, savaş dönemi boyunca Yemen meselesine ilişkin olayların medyada yer almasını olumsuz etkilemiştir.

Çalışma, resmi kaynaklar ve kanalın muhabirinden sonra üçüncü sırada diğer kaynaklar geldiğini göstermektedir, özel kaynak, görgü tanığı ve askeri kaynaklarla 10 tekrarla, Al-Hadath kanalı 7 tekrarla sıranın başında, Al-Alam kanalı 3 tekrarla ikinci sırada yer almıştır. Uluslararası raporlar 6 tekrarla dördüncü sıradadır, Al-Hadath kanalının uluslararası raporlarda yer alan haberinden, kanalın Husi grubu aleyhindeki uluslararası açıklamaları ön plana çıkararak yerel ve uluslararası kamuoyunda dava açmayı amaçladığı anlaşılmaktadır.

Çalışma tablosuna dönecek olursak, 5 tekrarla haber kaynağı olarak barındırılan kişilerin yer aldığı görülmektedir. Al-Hadath kanalı 4 tekrarla sıra başında yer aldı, iki tekrarla Al-Alam kanalı ve hiç tekrar olmadan TRT Arabi kanalı gelmektedir.

İncelenen uydu kanalları için kaynak olarak en az kullanılan kaynakların sonunda tüm incelenen kanallarda 3 tekrar ile sunucu ve bir tekrar ile haber ajansları gelmektedir.

Tablo 66. İncelenen Kanalların Söylemindeki Hedef İzleyiciler

Kanal	Tekrar sayısı		Toplam	Oran
	Genel izleyici	Özel izleyici		
TRT Arabi	10	2	12	20,6%
Al-Alam Kanalı	9	6	15	25,8%
Al-Hadath	25	6	31	53,4%
Toplam	44	14	58	100%

İncelenen uydu kanallarının söylemlerinde hedef kitle ekseninde dönen Tablo 8.'e bakıldığında şunlar netleşmektedir:

İncelenen uydu kanallarının medya yayınlarında hedef izleyici listesinin başında 44 tekrarla genel izleyiciler yer almıştır. Al-Hadath haber kanalı 25 tekrarla birinci, TRT Arabi 10 tekrarla ikinci, Al-Alam haber kanalı 9 tekrarla üçüncü ve sonuncu oldu ve buradan şu sonuca varıyoruz:

Araştırma, uydu kanallarının Yemen'deki savaş olaylarını yayınlarken özel izleyiciden çok genel izleyici hedef aldığını göstermektedir. Bunun nedeni, incelenen kanalların, çatışmanın tarafları tarafından Yemenlilere karşı işlenen ihlallerin medyada yer alması hakkında geniş bir etkiye sahip olma ve kamuoyunda sorunlar yaratma girişimleridir.

Önceki tablodaki veriler, Suudi Al-Hadath kanalının incelenen kanallar genel izleyici hitap eden listesinin başında geldiğini göstermektedir. Bu da kanalın özellikle insan hakları ve insani eksenden bahsederken ve Husi grubun Yemenlilere yönelik ihlallerine dair haberler yayınlarken, hedef izleyicinin eğitim seviyesi veya bireysel farklılıkları gözetmeksizin tüm Yemenlilere hitap etme amacını ortaya koymaktadır.

Bir önceki tabloya dönersek, özel izleyicinin 14 tekrarla ikinci sırada olduğu da açıktır. Suudi ve İran Al-Hadath kanalları her kanal için 6 tekrarla sıranın başında

olurken, TRT Arabi sadece iki tekrarla özel izleyiciyi hedefleyen en az uydu kanalı olarak ikinci sırada yer alıyor ve bundan, aşağıdakilerden açıkça görülüyor:

İncelenen uydu kanallarının, Yemen krizinde siyasi bir dönüşüm sağlamak ve Yemen'deki çatışmanın tarafları lehine bir siyasi konum oluşturmak için Yemen'deki savaş olaylarını yayınlarken siyasi, insan hakları ve akademik seçkinlere hitap etme çalışmaları.

Suudi ve İran Al-Hadath kanalları, özel izleyicilere hitap etmede eşittir, bu, Al-Hadath haber kanalının büyük bir nüfuzla siyasi seçkinlerden oluşan izleyici kitlesini hedef aldığı bir dönemde iki kanalın iç siyasi sahneyi etkileme ve toplumdaki kanaat önderlerine ve geniş nüfuza hitap etme çabalarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 67. İncelenen Kanallarda İçeriği Öne Çıkaran Unsurlar

Kanal	Tekrar Sayısı							Toplam	Oran
	Sabit Görüntüler	Resim Ve Haritalar	Yazılı Başlıklar	Karikatür	Analistlerle Diyalog	Muhabirden Canlı Materyal İçeren Haberler	Diğer		
TRT Arabi	-	-	-	3	1	5	3	12	%20.6
Al-Alam Kanalı	1			9	1	4		15	%25.8
AlHadath			1	10	5	4	11	31	%53.4
Toplam	1		1	22	7	13	14	58	%100

İncelenen kanallardaki içeriği öne çıkartan unsurları etrafında dönen Tablo 9.'a bakıldığında, aşağıdakiler netleşir:

- İncelenen uydu kanallarında en çok öne çıkan içerik unsurları listesinde 22 tekrarla hareketli görüntülerin yer almıştır.

Çalışma sürecinde Yemen'de yaşanan savaş olaylarının yer aldığı haberlerinde Karikatür kullanımında Al-Hadath haber kanalı 10 tekrarla ilk sırada yer alırken, Al-Alam haber kanalı 9 tekrarla ve TRT Arabi 3 tekrarla üçüncü sırada yer almaktadır.

- Bir önceki tablo, 14 tekrarla ikinci sırada grafikler gibi diğer kategorilere de atıfta bulunmaktadır. Suudi Al-Hadath kanalı 11 tekrarla sıranın başındayken, TRT Arabi kanalı Al-Hadath kanalı 3 tekrarla ikinci sırada yer almıştır, İran Al-Alam kanalının incelenen uydu kanallarındaki içeriği öne çıkarma öğelerinde grafikleri tam olarak kullanmadığını ortaya koymuştur.

Tablo 68. İncelenen Kanallarda Kullanılan Uyarımlar

Kanal	Tekrar sayısı			Toplam	Oran
	Duygusal uyarımlar	Rasyonel uyarımlar	Korkutucu uyarımlar		
TRT Arabi	6	6		12	%20,6
Al-Alam Kanalı	7	4	5	15	%25,8
Al-Hadath	12	12	6	31	%53,4
Toplam	24	23	11	58	%100

Yemen meseleleriyle ilgili haberlerin yer aldığı, incelenen kanallarda kullanılan uyarımlar etrafında dönen Tablo 10.'a bakıldığında şu açıkça görülmüyordu:

Çalışma, 24 tekrarle incelenen uydu kanalları tarafından kullanılan uyarımların geri kalanı üzerinde duygusal uyarımların ilerleyişini ortaya koymaktadır. Al-Hadath haber kanalı 12 tekrarla uydu kanallarının başında gelirken, Al-Alam haber kanalı 7 tekrarla ikinci, TRT Arabi ise 6 tekrarla araştırma sürecinde duygusal uyarımların en az kullanıldığı kanal olarak son sırada yer almıştır. İncelenen uydu kanallarının duygusal uyarımlarına ön sırada almalarından, duygu ile karışık medya mesajlarının çoğaldığı ve kanalların medyanın sahip olduğu etkiyi, özellikle Yemen'deki savaşın ilk yıllarından beri Yemen olaylarını ele alırken duygusal bir söylem kullanan Suudi Al-

Hadath ve İran Al-Alam başta olmak üzere yerel ve uluslararası kamuoyunu kışkırtmak için kullandığı anlaşılmaktadır.

Araştırma örnekleminde rasyonel uyarımlar 23 tekrarla ikinci sırada yer almıştır, Al-Hadath haber kanalı 12 tekrarla listenin başında, TRT Arabi 6 tekrarla ikinci sırada yer almaktadır. Çalışma, Al-Alam Haber Kanalı'nın Yemen siyasi sahnesini haber yaparken rasyonel söylemi en az kullanan kanallar arasında üçüncü ve son sırada yer aldığını göstermektedir.

Yukarıdaki tablo, incelenen uydu kanallarının 11 tekrarla Yemen sahnesini aktarmalarında söylemde en az kullanılanlar arasında korkutucu uyarımlar olduğunu göstermektedir. Al-Alam haber kanalı 6 tekrarla, Al-Hadath kanalı ise 5 tekrarla ikinci sırada yer almıştır. Çalışma, TRT Arabi kanalının söylemlerinde korkutucu uyarımlarının bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçtan şuna varıyoruz:

- İncelenen uydu kanallarının, çalışma döneminde Yemen'deki savaş olaylarını yayınlayan kanallarda korkutucu uyarımlarının kullanımının zayıf olduğu kaydedilmiştir.
- Al-Alam uydu kanalında korkutucu uyarımlar kullanımı, çalışmanın geri kalan uydu kanalları örneğine göre iki katına çıkmıştır. Bunun nedeni, Husi grubu medya söyleminin yoğunluğu ve tehdit edici dilin yaygın kullanımıdır. Bu, çalışmanın yapıldığı dönemde Yemen meselesini ele alırken Husi grubu bakış açısını benimseyen Al-Alam kanalının söylemine doğrudan bir yansımayı temsil etmektedir.

SONUÇLAR

Çalışmada haber kategorisinin; incelenen uydu kanallarının kullandığı habercilik kalıplarına göre 34 haberle, Yemen'de ise 24 haberle önde olduğu tespit edildi.

Çalışma sonuçları, destekleyen ülkelerin yönlendirmeleri ve gündemleri doğrultusunda savaş olaylarını aktarmaya giden kanallar olan, Suudi ve İran Al-Hadath kanallarının, her kanal için 11 tekrarla, özellikle Suudi ve İran Al-Hadath ve Al-Alam'ın Yemen'deki savaş olaylarını yorumlamada destekleyici kişiliklere güvendiğini gösteriyor.

Aksine çalışma, TRT Arabi kanalının Yemen'deki savaş olaylarını çatışmanın taraflarının bakış açılarını benimsemeden objektif bir şekilde ele aldığını göstermiştir.

Savaş olaylarının haberleştirilmesinde kullanılan uydu kanallarının kaynaklarına ilişkin olarak araştırma, kanalların 18 tekrarla Yemen meselesini ele almak için resmi kaynak kategorisine dayandığını, Al-Hadath kanalının ise 9 tekrarla önde olduğunu gösterdi. Resmi kaynaklara en az bağımlı uydu kanalı olan Al-Alam kanalının ise 5 tekrarlarla ikinci sırada yer alırken, Al-Hadath ve Al-Alam kanalları, çalışmanın gösterdiği TRT Arabi kanalının aksine Yemen'deki çatışmanın medyası ve siyasi tarafların söylemini benimsediğini doğrulamaktadır.

Al-Alam kanalı tekrarlarla ikinci sırada yer almaktadır. Al-Hadath ve Al-Alam kanalları, savaşın taraflarından birini desteklediği için taraflı ve objektif olmayan bir şekilde yayınlarını yaparken, TRT Arabi diğer kanalların aksine Yemen'deki çatışmanın medyası ve siyasi tarafların söylemini benimsemediği ve tarafı olmadığı için tarafsız ve objektif bir şekilde yayın anlayışı sürdürdüğünü doğrulamaktadır.

Çalışma incelenen uydu kanallarının muhabirlerinin varlığının bilgi kaynağı olarak zayıflığını 15 tekrarla ortaya koymaktadır. Muhabirlerin bölgeye girmesine zorluk çıkarıldığı için fazla haber üretilmemektedir. Bunun nedeninin ise onlar ve Yemen'in başkenti Sana'da bir muhabirle yetinen TRT Arabi kanalı için, kanalların muhabirlerinin varlığını engelleyen bölünmüş siyasi gerçeklik olduğunun vurgusu yapılmaktadır.

Araştırmanın sonuçları incelenen uydu kanallarının kullandığı çatışma bölgeleri, diğer eksenler arasında 26 tekrarla insan hakları ve insani yardım ekseninin, 17 tekrarla Al-Hadath haber kanalının ilk sırada yer aldığını gösteriyor.

Çalışma, 48 sayı ile incelenen kanalların ekranında Yemen meselesinin, zamanlama olarak akşam saatinde yayınlandığını göstermektedir.

Araştırma planında yöneltilecek ve incelenen kanalların Yemen'deki savaş olaylarına ne ölçüde etki ettiği sorusuna yanıt olarak çalışma, uydu kanallarının söyleminin duygusal kullanımlarının çalışma örneklemine hâkim olduğunu göstermiştir. Kanallar çok sayıda insani yardım dosyası oluşturarak Yemen halkının duygularına hitap etmeye çalışırken 24 tekrar kullanmışlardır.

ÖNERİLER

- Araştırmacı, konunun tam bir resmini vermeye katkı sağlayacak şekilde uluslararası basının Yemen'deki savaş olaylarını nasıl ele aldığını gösteren, daha fazla bilimsel araştırmanın yapılmasını önermektedir.

- Araştırmacı, söz konusu televizyon kanallarından sorumlu olanlara, Yemen'deki savaşa yönelik açık ve objektif bir basın politikası benimsemelerini tavsiye etmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdo, A.** (2022). Husiler Yemen Diyalog Belgesini İmzalamayı Reddediyor. Retrieved 25 Şubat 2022 from <https://2u.pw/yqB1p>
- Abdo, A.** (2022). Yemen'in Geçiş Konseyi'ni, Özyönetimden Vazgeçiyor ve Abdul Malik'in Hükümetin Başkanı Retrieved 23 Mart 2022 from <https://2u.pw/ASW8l>
- Abdulaziz, A.** (2022). Husiler Yemen medyasını nasıl kontrol edebildiler? <https://2u.pw/17AAG>
- Abdullah, A.** (2022a). BAE, Koalisyonun Pusulasını Yemen'deki Stratejisi Lehine Nasıl Çevirdi? Retrieved 15 Mart 2022 from <https://2u.pw/3g11a>
- Abdullah, A.** (2022b). Yemen'deki Başkanlık Konseyi: Kriz İçin Bir Atılım Mı Yoksa Bir Komplikasyon Mu? Retrieved 30 Mart 2022 from <https://2u.pw/wCpGH>
- Abdullah, A.-T.** (2020). Yemen uydu kanalları ve mevcut krizin haber kapsamındaki rolü. Arap Stratejik Araştırmalar Kurumu.
- Abdullah, G.** (2022). Yemen'deki Hadi Hükümetine Otoriteden Geriye ne kaldı? . Retrieved 28 Mayıs 2022 from <https://2u.pw/2C5uKA>
- Adel, A.-A.** (2022). Basindoh Hükümetinin Görevden Alınması Yemen Sorunlarını Çözüyor mu? Retrieved 23 Şubat 2022 from <https://acpss.ahram.org.eg/News/17438.aspx>
- Adel, D.** (2021a). Yemen'de Barış İnşası Girişimleri ve Anlaşmaları.
- Adel, D.** (2021b). Yemen'de Barış İnşası: Deneyimler, Etkiler, Koşullar.
- Ahmed, A. S. a.** (2022). Yemen'deki İran'ın Müdahalesi: Gerçekleri, Amaçları ve Araçları. Retrieved 2 Ağustos 2022 from <https://www.albayan.co.uk/MGZarticle2.aspx?ID=2494>
- Aisha, A.-B.** (2022). Yemen: Birleşmiş Milletler'in Dördüncü Elçisi ve Çözüm Zorluğu. Arap Araştırma ve Politika Çalışmaları Merkezi. <https://2u.pw/ruJR7>
- Anadolu Ajansı,** (2022). Dördüncü B.M. Elçisi Yemen'de Karmaşık Bir Görevde. <https://2u.pw/HqzVW>

Al Mahria Net. (2022). Umman Sultanlığı, Yemen'deki Barış Çabalarıyla İlgili Beşlik Bir Toplantıya Katılacağını Duyurdu. Retrieved 12 Ağustos 2022 from <https://almahriah.net/local/21161>

Al-Arabi, A.-Q. (2022). BAE'nin Hadi Güçlerine Yönelik Bombalı Saldırılarındada 300 Ölü ve Yaralı ve Geçiş Konseyi Toplu Tutuklamalar Gerçekleştiriyor ve Yaralıları Hastanelerden Kaçırıyor. Retrieved 20 Mart 2022 from <https://2u.pw/mqmXW>

Al-EtiHAD. (2022). Medyada tarafsızlık... Yenilikler neler? <https://2u.pw/JFwV7>

Al-Faqih, İ. (2022). BM Yemen'deki Ateşkes Anlaşmasının Uzatılması... Etkileri ve Zorlukları. <https://2u.pw/FW38jG>

Al-Hurra. (2022). BAE Tarafından Desteklenen ve "Profesyonelce Savaşan Yemen Dev Tugayları Hakkında Gerçekler. Retrieved 5 Mart 2022 from <https://2u.pw/eXcEi>

Ali, A.-A. (2022). ABD'nin Yemen Savaşındaki Tutumunun Boyutları. Stratejik Araştırmalar Merkezi. <https://2u.pw/iDlzkG>

Ali, A.-D. (2022). Yemen'deki BAE Silahlı Oluşumlarının Haritası ve Askeri ve Siyasi Etkileri. Retrieved 10 Mart 2022 from <https://studies.aljazeera.net/en/node/4391>

Ali, M. (2021). BAE ve Yemen'deki Resmi Olmayan Silahlı Oluşumlar.

Al-Jazeera. (2022a). Arap Koalisyonuna Katılan Katar Güçleri Doha'ya Ulaştı. Retrieved 8 Ağustos 2022 from <https://2u.pw/f8lbR>

Al-Jazeera. (2022b). Gazeteciler ayrımcılıktan ve nefretten nasıl kaçınır? <https://2u.pw/pWogkj>

Al-Jazeera. (2022c). Güvenlik Kuşağı Kuvvetleri... BAE'nin Yemen'deki Askeri Kollarından Biri. Retrieved 4 Mart 2022 from <https://2u.pw/QzsGD>

Al-Nathif Saddam, El Cezire'nin Arap koalisyonunun Yemen'deki operasyonuna bakış açısı, International Journal of Political Science 2021

Al-Rahman, A.-D. A. (2001). Kriz Yönetimi ve Müzakereler. Dar Al Maather.

Al-Salam, M. A. (2022). Yemen Savaşında Yeni Bir Uluslararası Aktör Sessizce İki Senaryo Üzerinden İlerliyor. <https://www.almashhad-alyemeni.com/206209>

Al-Sayed, A. (2002). Krizlerde Medya St Clements Uluslararası Üniversitesi]. Şam.

- Al-Youm**, A. (2022). Dışışleri Bakanı BAE'yi Geçiş Konseyi'nin İsyasını Desteklemek ve Aden'deki Ordu Güçlerini Bombalamakla Suçluyor. Retrieved 21 Mart 2022 from https://akhbaralyom.net/news_details.php?lng=arabic&sid=115486
- Al-Youm**, E. (2022). 2015'ten Bu Yana Yemen'e 14 Milyar Dolarlık Suudi Yardımı. Retrieved 5 Ağustos 2022 from <https://www.emaratalyom.com/politics/issues/yemen-latest/2019-10-03-1.1258109>
- Al-Zindani**, S. (2022). Basın haberinin kısa tanıtımı. <https://mqaall.com/brief-definition-press-release/>
- Amal**, A.-M. (2022). Basın haberciliği ve türleri, haberin işlevleri ve haberin sanatsal biçimleri ve yazımı. <https://e3lamna.alafdal.net/t579-topic>
- Amer**, A.-D. (2022). Umman'ın Yemen'deki Rolü... Korkularla Pekiştirilen ve Dönüşümlerin Yarattığı Bir Varlık. Retrieved 6 Ağustos 2022 from <https://almawqepost.net/interviews/24896>
- Arapça**, S. (2022). Aden'de İlk Görünüm Tarık Salih'ten Ensar Allah'a Askeri Mesaj. Retrieved 8 Mart 2022 from <https://2u.pw/WdjIl>
- Aref**, A. H. (2022). Husiler Başkent Sana'yı Kontrol Altına Alıyor. Retrieved 28 Şubat 2022 from <https://2u.pw/zJcZsh>
- Ashraf**, A.-F. (2022). Cumhurbaşkanlığı kaynağı "Arabi 21" dedi: Hadi taksiyle Aden'e kaçtı. Retrieved 2 Mart 2022 from <https://2u.pw/ET4rPM>
- Ateq**, J. (2022). Yemen'deki Çatışmanın Pusulası: En Önemli Stratejik Dönüşümlerin İncelenmesi.
- Avsat**, Ş. (2022). Yemen'i Kurtarmak İçin Körfez "Kararlı Fırtına"nın Başlatılması. Retrieved 3 Mart 2022 from <https://2u.pw/OsKT1>
- Ayad**, Q. (2022). Yemen medyası savaşın gürültüsünün ve çelişkilerinin yankısı. <https://2u.pw/NUIbv>
- Aziz**, A.-A. (2022). 6 il "Güney Geçişi" Özyönetim Bildirgesini Reddediyor. Retrieved 22 Mart 2022 from <https://2u.pw/dAu11>
- Baha**, M. (2022). Yemen Savaşında Avrupa: Silah Sevkiyatları, Sonra Yardım. <https://gulfhouse.org/posts/2218/>

Barakat, Dina, "Arapça Yayın Yapan Haber Televizyon Kanallarında Arap Siyasi Krizlerinin Ele Alınışı Hakkında Mısır Halkının Tutumları" Bilimsel Radyo Ve Televizyon Araştırmaları Dergisi

Domani, R., (2019), Birleşik Arap Emirlikleri'nin Yemen'in Geleceğindeki Rolü, Sosyal ve İnsan Araştırmaları Merkezi,

Elaph. (2022). Büyük bir medya projesinde çalışmak üzere taşınan Nabil Al-Khatib'in halefi, Al-Arabiya ve Al-Hadath kanallarının Genel Müdürü Mamdouh Al-Muhaini. <https://2u.pw/M8zqCu>

Fathy, S. E.-D. (2022). Husiler, Ordunun Direnişi Olmadan Sanaa'nın Kontrolünü Nasıl Ele Geçirdi? BBC Kanalı. Retrieved 20 Mayıs 2022 from <https://2u.pw/MkRgx>

Fatima, A.-S. (2022). İran'ın Stratejik Öncelik Listesinde Yer Alıyor. Al-Jazeera Araştırmalar Merkezi. Retrieved 30 Mayıs 2022 from <https://studies.aljazeera.net/ar/article/4651>

Gharbi, Siham, " İnandırıcılık Ve Mesleki Etik Arasında 2017 Körfez Krizinin Medyada Ele Alınışı, Model Olarak Al-Jazeera Kanalı" "Haber Ötesi" Programının Analizi Üzerine Çalışma, Şehit Hama El-Hızır Üniversitesi - El-Vadi - İslami İlimler Enstitüsü - Din Esasları Anabilim Dalı.

Gözü, A. (2022). Yemen'in medya kapsamı: gerçeklik ve serap arasında. <https://2u.pw/4St7A>

Hakim, H. A. (2021). Yemen, Al-Mahra İlinde Suudi-Umman Nüfuz ve Kontrol Mücadelesi.

Halil, A.-N. (2022). Siyaset Felsefesinde Savaş Kavramı. Retrieved 25 Ağustos 2022 from <https://2u.pw/4mRo2>

Hamdi, A.-A. (2014). Basında Kriz Haberlerinin Özelliklerini Belirleme.

Hamdoun, A.-R. (2022). Sanaa'nın Milislerin Eline Düşmesinin Arkasındaki Üçlü İttifak ve Kararlı Fırtına Umudu Yeniden Canlandırıyor. Retrieved 1 Mart 2022 from <https://2u.pw/Dlo94>

Hassan, A. (2022). Yemen'deki Devler Tugaylar Husilere Karşı İntikam Savaşıdır. Retrieved 7 Mart 2022 from <https://2u.pw/rStva>

Hatem, M. H. O. (2017). Güncel Olayların Uydu TV Haberciliğin Alınmasına Karşı Kamuoyunun Eğilimleri. Bağdat Şehri Halkı Üzerinde Bir Anket Çalışması. Eğitim, Bilim ve Beşeri Bilimler Fakültesi Dergisi.

- Hisham**, M. (2022). Al-Jazeera haber kanalının Libya krizini ele almasına yönelik seçkinlerin tutumları Şehit Hama El-Hıdır Üniversitesi]. 5 Ekim 2022. <https://2u.pw/tj0nSn>
- Horton, G., (2011). Savaş Arabuluculuğu. Amerikan-Alman Medyasında Vietnam ve Irak Savaşlarının Karşılaştırılması 2011 Beşeri Bilimler Fakültesi Makaleleri
- Husam**, R. (2022). Riyad Anlaşması'ndan Bir Yıl Sonra. Sana'a Stratejik Araştırmalar Merkezi. Retrieved 29 Mart 2022 from <https://sanaacenter.org/ar/publications-all/analysis-ar/11907>
- İbrahim**, G. (2022). Habercilik ve olay yaratmadaki rolü. <https://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=439580>
- İlham**, A.-H. (2021). Yemen Cumhuriyeti'ndeki BAE Müdahale İstasyonları.
- Jafari**, Amal, " Al-Jazeera Kanalının Arap Devrimlerinden Sonra Cezayir Aydınları Arasındaki İmajı", İletişim Bilimleri Alanında Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tamamlama Tezi. Umm El-Bouaghi 2013-2014
- Kanal**, A.-A. (2022). Koalisyon, Katar'ın Milislerle Olan İlişkileri Neticesinde Yemen'e Katılımına Son Verdi. Retrieved 10 Ağustos 2022 from <https://2u.pw/dDtxi>
- Kanahı**, A.-H. (2022). Hadi, Aden'i Yemen'in Geçici Başkenti Olarak İlan Etti. Retrieved 2 Mart 2022 from <https://2u.pw/ncO6y>
- Kanahı**, A.-J. (2022). Biden, Yemen'deki Savaşta Desteğin Sona Erdiğini Duyurdu ve Yemen Hükümeti Kararı Memnuniyetle Karşıladi. Retrieved 13 Ağustos 2022 from https://www.youtube.com/watch?v=LQ3lJ83_p9s
- Karam**, A. (2022). Aden Güvenlik Kuşağı Komutanı Erem News'e: Kuvvetlerimiz 33 Bin Kişiden Oluşuyor ve Güvenlik Cihazlarımızda Bölge Ayrımcılığı Yok. Retrieved 5 Mart 2022 from <https://www.eremnews.com/news/2299962>
- Kassab** Madlin - "2011 İle 2013 Yolları Arasında Suriye Probleminin Medya Yaklaşımı. Eljazira Ve Elmanar Kanalların Karşılaştırması" Hollanda Lij Üniversitesinde Meditasyon Alanda Doktora Tezi
- Khashafa**, A. (2022). Saleh'in Sanaa'yı Teslim Etmedeki Rolü. Al-Bayan. Retrieved 9 Mayıs 2022 from <https://albyan.co.uk/MGZarticle2.aspx?ID=4008>
- Lubna**, M. (2022). Habercilik türleri nelerdir? <https://2u.pw/lJkLh>

- Mabruk, S.** (2020a). Dış Müdahaleler ve Yemen Krizine Yansımaları. Ortadoğu Araştırmalar Merkezi.
- Mabruk, S.** (2020b). Dış Müdahaleler ve Yemen Krizine Yansımaları. Ortadoğu Araştırmalar Merkezi.
- Madabesh, A. B. A.-Q.** (2022). Cumhurbaşkanı Hadi, Aden Valisi Olarak Tuğgeneral Aidarous Al-Zubaidi'yi Atadı. Şarkul Avsat. Retrieved 17 Mart 2022 from <https://2u.pw/w7gqK>
- Mahmud, T.** (2022). Yemenli Siyasi Partiler ve Devletin Yeniden İnşasında En Önde Gelen İttifakları. Retrieved 5 Mayıs 2022 from <https://www.noonpost.com/content/27503>
- Majed Al-Madhaji, A. A., Farea Al-Salami.** (2015). Bölgesel Aktörlerin Roller ve Barışı Sağlama Fırsatları.
- Majeed, A. A.** (2022). İran medyasının Irak'ın Amerikan işgaline karşı tutumu.
- Majid, A.-M.** (2022). Güney Yemen'de Özyönetimin İlanı: Geçiş Konseyi İle Suudi Arabistan İlişkileri Dönüşü Olmayan Bir Noktaya Mı Geldi? Retrieved 21 Mart 2022 from <https://sanaacenter.org/ar/publications-all/analysis-ar/9791>
- Merkezi, A.** (2022). Yemen'de İktidarın Bir Başkanlık Konseyine Devri: Siyasi ve Saha Yansımaları ve Sonuçları. Retrieved 1 Mayıs 2022 from <https://2u.pw/EpowS>
- Moazza, M. B.** (2018). Koalisyon Ülkelerinin Yemen'e Askeri Müdahalesi.
- Mohammed, S.** (2002). Krizler Yönetimi ve Krizlerde Yönetim. Al-Awayil Yayıncılık.
- Muhammed, A. D.** (2020). Şubat 2011 Yemen'in Barışçıl Devrimi.
- Muhammed, A.-Q.** (2022). İran'ın Yemen'deki Rolü ve Bölgesel Güvenliğe Yansıması. Retrieved 3 Ağustos 2022 from <https://2u.pw/DJyPam>
- Murad, A.** (2022). BM'nin Dördüncü Yemen Elçisi.. Krizde Yeni Bir Gedik Açar Mı? <https://2u.pw/bZFbd>
- Müşir, Burak Ali,** "Türk Medyasında Ortadoğu Meseleleri, Model Olarak Trt'nin Irak Haberleri" İstanbul Gelişim Üniversitesi - Yeni Medya Ve Gazetecilik Bölümü 2022
- Nabil, A.-B.** (2022). Yemen 11 Şubat Devriminin İlk On Yılına Dair Düşünceler. Retrieved 11 Şubat 2022 from <https://2u.pw/aU0LV>

- Naif, H.** (2022). Riyad Anlaşması'nın İki Tarafı Arasındaki Anlaşmazlığın Özü ve Aralarındaki Muhtemel Gerilim ve Mücadele Cepheleri. Retrieved 27 Mart 2022 from <https://2u.pw/7dZRk>
- Net, A. J.** (2022a). Aralarında küçük yaşlı olan Husilerin 9 kişiyi infaz etmesine yönelik ard arda uluslararası ve insan hakları kınamaları. <https://2u.pw/LiPKg>
- Net, A. J.** (2022b). Arapça Türk kanal açıldı. <https://2u.pw/LHKyg>
- Net, A.-J.** (2022a). Düzeltilmiş Körfez Girişimi. Retrieved 8 Şubat 2022 from <https://2u.pw/uE3GMt>
- Net, A.-J.** (2022b). Yemen Diyalogu: Yeni Devlet İçin Çelişen Tasarımlar. Retrieved 24 Şubat 2022 from <https://studies.aljazeera.net/ar/article/523>
- Net, A.-J.** (2022c). Yemen Genel Halk Kongresi. Retrieved 3 Mayıs 2022 from <https://2u.pw/OyEQAP>
- Nizar, A.-F.** (2022). Medya Meslek İlkeleri İle Sosyal Sorumluluk Arasında Savaşın ve Barışın Silahıdır. <https://institute.aljazeera.net/ar/ajr/article/1350>
- Omar.** (2022). Medya ve Savaş: Propagandanın Zaferi ve Gazeteciliğin Çöküşü. <https://www.7iber.com/politics-economics/media-coverage-of-war-isis-and-yemen/>
- Rana, M.** (2022). Irak Haber Kanalındaki Irak'ın Uluslararası İlişkileriyle İlgili Habercilik. Ana Haber Bülteni Analizinin İncelemesi <https://abaa.uobaghdad.edu.iq/index.php/abaa/article/view/494>
- Reqab, Salma,** "Yemen Kriziyle İlgili Arapça Yayın Yapan Yabancı Televizyon Kanalları Aracılığıyla Haberler, Model Olarak France 24"Cezayir Arap Cumhuriyeti Larbi Ben M'hidi Üniversitesi Bilim Ve İletişim Yüksek Lisans Tezi, 2017
- Saad, A.-T.** (2013). Yemen'deki Siyasi Dönüşümler ve İstikrar Zorlukları. Mustansiriya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi.
- Salah Maha.** (2022). Kriz ve Afet Medyasının Karşılaştığı Zorluklar ve Bunların Mesleki Normlar Üzerindeki Etkisi: Basılı Gazetecilik ve Yeni Medya Arasında Karşılaştırmalı Bir Çalışma. <https://2u.pw/gCo6Wj>
- Salman, S.** (2022). ABD'nin Yemen'deki Husi Grubuna Yönelik Dış Politikası.
- Shajn, A.-A.** (2019). Siyasi Krizler Karşısında Medyanın Rolü. 1.

- Sitesi**, B. v. M. (2022). Habercilik aşamaları. <https://ahbf43.yoo7.com/t177-topic#295>
- Sport**, Y. (2022). Husiler için dünyanın önünde yankılanan bir skandal ve bu çocuğun resmi onların yalanlarını ortaya koyuyor. <https://yemenisport.com/print/705338>
- Suhaib**, A.-F. (2022). Al-Jazeera ve Arapça BBC Haberlerinde İki Felluce Savaşının Kapsamı. <https://2u.pw/cbuQZS>
- Tawfiq**, A.-J. (2022a). Bir Zayıflık ve Parçalanma Halinin Ortasında: Yemen Genel Halk Kongresi Partisinin Kuruluşundan Bu Yana 40 Yıl. Sana'a Stratejik Araştırmalar Merkezi. Retrieved 15 Mayıs 2022 from <https://sanaacenter.org/ar/publications-all/analysis-ar/18727>
- Tawfiq**, A.-J. (2022b). Koalisyon" Ttarafından Oluşturulan Askeri Oluşumlar: Yemen'i 4 Ordu Paylaşıyor. Retrieved 14 Mart 2022 from <https://2u.pw/F7kZy>
- TV**, R. (2022). Umman Üzerinden Yemen'e Silah Kaçakçılığı... ABD'li Yetkililer Doğruladı ve Sultanlık Yalanladı. Retrieved 10 Ağustos 2022 from <https://2u.pw/BoEoR>
- Ulaiba**, A. (2022). Al-Ahram Araştırmaları Merkezi. Retrieved 12 Şubat 2022 from <https://acpss.ahram.org.eg/News/17438.aspx>
- Yasin**, A.-T. (2022). Karmaşıklık veya atılım.. Yemen 2022'de siyasi ve askeri olarak nereye gidecek? (Rapor)<https://www.aa.com.tr/ar/%D8%A7%D9%84%D8%AA%D9%82%D8%A7%D8%B1%D9%8A%D8%B1/%D8%AA%D8%B9%D9%82%D9%8A%D8%AF-%D8%A3%D9%85->
- Zweiri**, M. (2016). Iran and political dynamism in the Arab world: The case of Yemen. *Digest of Middle East Studies*, 25(1), 4-18.